תלמוד ירושלמי · סדר נשים

# תלמוד ירושלמי נדרים

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# תלמוד ירושלמי נדרים

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-נדרים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

# תוכן העניינים


**פרק א** ..... 5
הלכה א ..... 5
הלכה ב ..... 8
הלכה ג ..... 9
הלכה ד ..... 9
**פרק ב** ..... 10
הלכה א ..... 10
הלכה ב ..... 11
הלכה ג ..... 11
הלכה ד ..... 12
הלכה ה ..... 13
**פרק ג** ..... 13
הלכה א ..... 13
הלכה ב ..... 14
הלכה ג ..... 16
הלכה ד ..... 17
הלכה ה ..... 17
הלכה ו ..... 17
הלכה ז ..... 18
הלכה ח ..... 18
הלכה ט ..... 19
**פרק ד** ..... 20
הלכה א ..... 20
הלכה ב ..... 21
הלכה ג ..... 22
הלכה ד ..... 22
הלכה ה ..... 23
הלכה ו ..... 23
הלכה ז ..... 23
הלכה ח ..... 24
הלכה ט ..... 24
הלכה י ..... 24
**פרק ה** ..... 26
הלכה א ..... 26
הלכה ב ..... 27
הלכה ג ..... 27
הלכה ד ..... 28
הלכה ה ..... 28
הלכה ו ..... 29
**פרק ו** ..... 29
הלכה א ..... 29
הלכה ב ..... 31
הלכה ג ..... 31
הלכה ד ..... 32
הלכה ה ..... 32
הלכה ו ..... 33
הלכה ז ..... 33
הלכה ח ..... 33
הלכה ט ..... 36
הלכה י ..... 36
הלכה יא ..... 36
**פרק ז** ..... 37
הלכה א ..... 37
הלכה ב ..... 38
הלכה ג ..... 38
הלכה ד ..... 39
הלכה ה ..... 39
הלכה ו ..... 39
הלכה ז ..... 40
הלכה ח ..... 40
הלכה ט ..... 40
הלכה י ..... 40

הלכה יא ..... 40
**פרק ח** ..... 41
הלכה א ..... 41
הלכה ב ..... 42
הלכה ג ..... 43
הלכה ד ..... 43
הלכה ה ..... 43
הלכה ו ..... 44
הלכה ז ..... 44
הלכה ח ..... 45
הלכה ט ..... 45
**פרק ט** ..... 45
הלכה א ..... 45
הלכה ב ..... 47
הלכה ג ..... 48
הלכה ד ..... 48
הלכה ה ..... 49
הלכה ו ..... 49
הלכה ז ..... 49
הלכה ח ..... 50
הלכה ט ..... 50
**פרק י** ..... 51
הלכה א ..... 51
הלכה ב ..... 52
הלכה ג ..... 52
הלכה ד ..... 53
הלכה ה ..... 53
הלכה ו ..... 53
הלכה ז ..... 54
הלכה ח ..... 54
**פרק יא** ..... 56
הלכה א ..... 56
הלכה ב ..... 58
הלכה ג ..... 58
הלכה ד ..... 59
הלכה ה ..... 60
הלכה ו ..... 60
הלכה ז ..... 60
הלכה ח ..... 61
הלכה ט ..... 61
הלכה י ..... 61
הלכה יא ..... 61
הלכה יב ..... 62

# פרק א

## הלכה א

**משנה:** כָּל כִּינּוּיֵי נְדָרִים כַּנְּדָרִים וַחֲרָמִים כַּחֲרָמִים וּשְׁבוּעוֹת כַּשְׁבוּעוֹת וּנְזִירוּת כַּנְּזִירוּת. הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ מוּדָּר אֲנִי מִמָּךְ מוּפְרָשׁ אֲנִי מִמָּךְ מְרוּחָק אֲנִי מִמָּךְ. שֶׁאֵינִי אוֹכֵל לָךְ שֶׁאֵינִי טוֹעֵם לָךְ אָסוּר. מְנוּדֶּה אֲנִי לָךְ. רִבִּי עֲקִיבָה הָיָה חוֹכֵךְ בָּזֶה לְהַחֲמִיר. כְּנִדְרֵי רְשָׁעִים נָדַר בְּנָזִיר וּבְקָרְבָּן וּבִשְׁבוּעָה. כְּנִדְרֵי כְשֵׁירִים לֹא אָמַר כְּלוּם. כְּנִדְבוֹתָם נָדַר בְּנָזִיר וּבְקָרְבָּן.

**הלכה:** כָּל כִּינּוּיֵי נְדָרִים כַּנְּדָרִים כול'. כְּתִיב אִישׁ כִּי יִדּוֹר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר נָדֹר. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁכִּינּוּיֵי נְדָרִים כַּנְּדָרִים. אוֹ הִשְׁבַּע. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר שְׁבוּעָה. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁכִּינּוּיֵי שְׁבוּעוֹת כַּשְׁבוּעוֹת. אַךְ כָּל חֵרֶם. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר יַחֲרִים. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁכִּינּוּיֵי חֲרָמִים כַּחֲרָמִים. נָדַר נָזִיר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר לְהַזִּיר. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁכִּינּוּיֵי נְזִירוּת כַּנְּזִירוּת. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה דְּאָמַר. לְשׁוֹנוֹת רִיבּוּיִין הֵן. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּאָמַר. לְשׁוֹנוֹת כְּפוּלִין הֵן וְהַתּוֹרָה דִּיבְּרָה כְּדַרְכָּהּ. הָלוֹךְ הָלַכְתָּ. נִכְסֹף נִכְסַפְתָּ. גָּנוֹב גְּנַבְתִּי. מִנָּלָן. אִישׁ כִּי יִדּוֹר נֶדֶר לַיי אוֹ הִשְׁבַּע שְׁבוּעָה לֶאֱסוֹר אִסָּר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר כְּכָל הַיּוֹצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁכִּינּוּיֵי נְדָרִים כַּנְּדָרִים וְכִינּוּי שְׁבוּעָה כִּשְׁבוּעָה. וּמִנַּיִין שֶׁכִּינּוּי חֲרָמִים כַּחֲרָמִים. נֶדֶר נֶדֶר. מַה נֶּדֶר שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן כִּינּוּי נְדָרִים כַּנְּדָרִים וְכִינּוּי שְׁבוּעָה כַּשְׁבוּעָה. אַף נֶדֶר שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן כִּינּוּי חֲרָמִין כַּחֲרָמִין. וּמִנַּיִין שֶׁכִּינּוּיֵי נְזִירוּת כַּנְּזִירוּת. נֶדֶר נֶדֶר. מַה נֶּדֶר שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן כִּינּוּי שְׁבוּעָה כַּשְׁבוּעָה אַף נֶדֶר שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן כִּינּוּי נְזִירוּת כַּנְּזִירוּת.

מַה מְקַיֵּים רִבִּי עֲקִיבָה כְּכָל הַיּוֹצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה. מִיכָּן לְנֶדֶר שֶׁבָּטֵל מִקְצָתוֹ בָּטֵל כּוּלּוֹ. וְלֵית לֵיהּ לְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל כֵּן. כּוּלָּהּ מִן תַּמָּן. אִית לֵיהּ מִיכָּן שֶׁכִּינּוּי נְדָרִים כַּנְּדָרִים וְכִינּוּי שְׁבוּעוֹת כַּשְׁבוּעוֹת. אִית לֵיהּ מִיכָּן לְנֶדֶר שֶׁבָּטֵל מִקְצָתוֹ בָּטֵל כּוּלּוֹ. מַה מְקַיֵּים רִבִּי יִשְׁמָעֵאל נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר. מִיכָּן שֶׁאָדָם קוֹבֵעַ עָלָיו נְזִירוּת בְּתוֹךְ נְזִירוּתוֹ. וְלֵית לְרִבִּי עֲקִיבָה כֵּן. אִית לֵיהּ כּוּלָּהּ מִתַּמָּן. אִית לֵיהּ מִיכָּן שֶׁאָדָם קוֹבֵעַ עָלָיו נְזִירוּת בְּתוֹךְ נְזִירוּתוֹ.

וַהֲלֹא הָעֲרָכִין וְהַחֲרָמִין וְהַתְּמוּרוֹת וְהַהֶקְדֵּישׁוֹת בַּפָּרָשָׁה הָיוּ. וְלֹא תַנִּינָן. כִּינּוּי עֲרָכִין וְכִינּוּי תְמוּרוֹת וְהֶקְדֵּשׁוֹת. וְאִילּוּ תַנִּינָן מַה הֲוִינָן מֵיתְנֵי. עֲרָפִין עֲרָצִין עֲרָקִין. תְּמוּפָּה תְּמָרְנָה תְּמוּקָה. הֶגְדֵּר הֶגְזֵר הֶגְרֵם. נִיחָא כְּמָאן דְּאָמַר סְתָם חֲרָמִים לְבֶדֶק הַבַּיִת. בְּרַם כְּמַאן דְּמַר. סְתָם חֲרָמִים לַכֹּהֲנִים. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן כִּינּוּי תְרוּמָה. וְאִילּוּ תַנִּינָן מַה הֲוִינָן מֵיתְנֵי. תְּרוּפָּה תְּרוּצָה תְּרוּקָה.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי אֶלְעָזָר. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לוֹקִין עַל הָאִיסָּרוֹת. וְרִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר. אֵין לוֹקִין. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. כָּךְ מֵשִׁיב רִבִּי יוֹחָנָן אֶת

רִבִּי אֶלְעָזָר. עַל דַּעְתָּךְ דְּאַתְּ אָמַר. אֵין לוֹקִין עַל הָאִיסָּרוֹת. וְהָא תַנִּינָן. הַמּוּדָּר הַנָּיָיה מֵחֲבֵירוֹ וְנִכְנַס לְבֵקְרוֹ. לֹא יִכָּנֵס. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. שַׁנְיָיה הִיא תַּמָּן מִפְּנֵי דַרְכֵי שָׁלוֹם. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. אִם מִפְּנֵי דַרְכֵי שָׁלוֹם אֲפִילוּ בִשְׁבוּעוֹת יְהֵא מוּתָּר. וְתַנִּינָן. נְדָרִים אָסִיר וּשְׁבוּעוֹת מוּתָּר. אֵי זֶהוּ אִיסָּר. כְּכָר זֶה עָלַי כַּיּוֹם שֶׁמֵּת בּוֹ אַבָּא. כַּיּוֹם שֶׁנֶּהֱרַג בּוֹ פְּלוֹנִי. כַּיּוֹם שֶׁרָאִיתִי יְרוּשָׁלֵם חֲרֵיבָה. זֶהוּ אִיסָּר שֶׁאָמְרָה הַתּוֹרָה. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְרַב. תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. וְהוּא שֶׁיְּהֵא נָדוּר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. אִם בִּשְׁיְּהֵא נָדוּר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם לָמָּה לִי אִיסָּר. וְיֹאמַר. בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם.

אִיסָּר זוֹ שְׁבוּעָה. מִבְּטָא זוֹ שְׁבוּעָה. אִם אוֹמַר אַתְּ. אִיסָּר זוֹ שְׁבוּעָה. חַיָּיב עַל כָּל אִיסָּר וְאִיסָּר וְעַל כָּל שְׁבוּעָה וּשְׁבוּעָה. אִם אַתְּ אוֹמֵר. אִסָּר מִין שְׁבוּעָה. חַיָּיב עַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. אִסָּר זוֹ שְׁבוּעָה. וְתֹאמַר. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. תְּרֵין תַּנָּיִין אִינּוּן. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. חַד תַּנָּיֵי הוּא. אָמְרוֹ בִלְשׁוֹן נֵדֶר אַתְּ תּוֹפְסוֹ בִלְשׁוֹן נֵדֶר. אָמְרוֹ בִלְשׁוֹן שְׁבוּעָה אַתְּ תּוֹפְסוֹ בִלְשׁוֹן שְׁבוּעָה. אָסַר הֲרֵי הוּא עַל יָדִי. אִם תּוֹפְסוֹ בִּלְשׁוֹן נֵדֶר. אִסָּר וְאֵינִי טוֹעֲמוֹ. אִם תּוֹפְסוֹ בִּמְקוֹם שְׁבוּעָה. אִם אוֹמֵר אַתְּ. אִסָּר מִין שְׁבוּעָה. חַיָּיב עַל כָּל אִיסָּר וְאִיסָּר וְעַל כָּל שְׁבוּעָה וּשְׁבוּעָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לָא אַתְיָיא אֶלָּא בַחֲמִשָּׁה כִּכָּרִין. אֲבָל בְּכִכָּר אֶחָד מִכַּיּוֹן שֶׁהִזְכִּיר עָלָיו שְׁבוּעָה עֲשָׂאוֹ כִנְבֵילָה. מִיכָּן וְאֵילַךְ בִּמְיַיחֵל שְׁבוּעוֹת עַל הָאִיסָּרִין וְאֵין שְׁבוּעוֹת חָלוֹת עַל הָאִסָּרִין. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. אֲפִילוּ בְכִכָּר אֶחָד אַתְיָיא הִיא. כְּהָדָא דְתַנֵּי. זֶה חוֹמֶר לְשֶׁעָבַר מִלְּבֹא. שֶׁאִם אָמַר. לֹא אֶכַלְתִּי לֹא אֶכַלְתִּי. חָב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. לֹא אוֹכֵל לֹא אוֹכֵל. אֵינוֹ חָב אֶלָּא אַחַת. אִם אוֹמֵר אַתְּ. אֵין אִסָּר מִין שְׁבוּעָה. חָב עַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. אָמַר רִבִּי יוּדָן. וְהוּא שֶׁהִזְכִּיר נֵדֶר וְאַחַר כָּךְ הִזְכִּיר שְׁבוּעָה. אֲבָל אִם הִזְכִּיר שְׁבוּעָה וְאַחַר כָּךְ הִזְכִּיר נֵדֶר נְדָרִין חָלִין עַל הָאִיסָּרִין וְאֵין שְׁבוּעוֹת חָלוֹת עַל הָאִיסָּרִין.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַר לֶאֱסוֹר אִסָּר. הֲרֵי הוּא עָלַי. אָסוּר. הֲרֵי עָלָיו אִסָּר. אָסוּר. שְׁבוּעָה הֲרֵי הוּא עָלַי. אָסוּר. הֲרֵי עָלָיו בִּשְׁבוּעָה. אָסוּר. אָמַר רִבִּי יוּדָן. בִּנְדָרִים אָסוּר וּבִשְׁבוּעוֹת מוּתָּר. אִסָּר הֲרֵי עָלַי. אָסוּר. הֲרֵי עָלָיו אִסָּר. אָסוּר. שְׁבוּעָה הֲרֵי עָלַי. אָסוּר. הֲרֵי שְׁבוּעָה עָלַי. מוּתָּר. מוּדָּר מִמֶּךָּ. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין זֶה בַּזֶּה. כְּמָאן דְּאָמַר. וַאֲנָא מִינָּךְ. אָמַר. הַכִּכָּר הַזֶּה נָדוּר מִמֶּנִּי וַאֲנָא מִינָּהּ. הֲרֵינִי נָדוּר מִכִּכָּר זֶה וְהוּא מִמֶּנִּי. הִיא הִימָּךְ הִיא מִמֶּךָּ. אָמַר. הִיא הֲרֵי אֲנִי לָךְ הִיא הֲרֵי אֲנִי עָלַיִךְ. הִיא הֲרֵי אַתְּ לִי הִיא הֲרֵי אַתְּ עָלַי. תַּנֵּי. כְּלוּי אֲנִי מִמֶּךָּ. פְּרוּשׁ אֲנִי מִמֶּךָּ. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן נָטוּל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְתַנִּיתָהּ בְּסוֹפָהּ וּנְטוּלָה אֲנִי מִן הַיְּהוּדִים.

שֶׁאֵינִי אוֹכֵל לָךְ שֶׁאֵינִי טוֹעֵם לָךְ. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. תּוֹפְשִׁין אוֹתוֹ מִשֵּׁם יַד לְקָרְבָּן. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. אִם אָמַר. לֹא אוֹכַל לָךְ. תּוֹפְשִׁין אוֹתוֹ מִשֵּׁם יַד לִשְׁבוּעָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. אוֹרְחֵיהּ דְּבַר נָשָׁא מֵימַר. קָנָתָה דְכוּלְכָּה. דִּילְמָא כּוּלְכָּה דְּקָנָתָה.

מְנוּדֶּה אֲנִי לָךְ. רִבִּי עֲקִיבָה הָיָה חוֹכֵךְ בָּזֶה לְהַחֲמִיר. לוֹסַר אֶת כָּל נְכָסָיו. כְּמַה דְאַתְּ מַר יְחֶרֶם כָּל רְכוּשׁוֹ וְהוּא יִבָּדֵל מִקְּהַל הַגּוֹלָה. מַה עָבְדִין לֵיהּ רַבָּנִן. חוֹמֶר הוּא בְנִידּוּי בֵּית דִּין. כְּנִדְרֵי רְשָׁעִים נָדַר בְּנָזִיר וּבְקָרְבָּן וּבִשְׁבוּעָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. לְצָדְדִין הִיא מַתְנִיתָא. אוֹ בָנָזִיר אוֹ בְקָרְבָּן אוֹ בִשְׁבוּעָה. רִבִּי זְעִירָה אָמַר. נָזִיר בִּשְׁלֹשְׁתָּן. אָמַר רִבִּי אָבִין. מָאן דְּבָעֵי מִיפְתּוֹר הָדָא דְּרִבִּי זְעִירָא כֵּינִי. הָיָה לְפָנָיו אֶשְׁכּוֹל אֶחָד וּבָא אַחֵר וְאָמַר. הֲרֵי עָלַי שְׁבוּעָה. הֲרֵי עָלָיו שְׁבוּעָה. וּבָא אַחֵר וְאָמַר. הֲרֵי עָלַי קָרְבָּן. הֲרֵי עָלָיו קָרְבָּן. וּבָא אַחֵר וְאָמַר. הֲרֵי עָלַי שְׁבוּעָה. הֲרֵי עָלָיו שְׁבוּעָה. וּבָא אַחֵר וְאָמַר. מַה שֶׁאָמְרוּ שְׁלֹשְׁתָּן עָלַי. לֹא נִמְצָא זֶה נוֹדֵר וּבְקָרְבָּן וּבִשְׁבוּעָה.

תַּנֵּי. וּכְנִדְבוֹתָם. לֹא אָמַר כְּלוּם. הָדָא אָמְרָה שֶׁהָרְשָׁעִים מִתְנַדְּבִין. מִכַּיוָן שֶׁהִתְנַדֵּב אֵין זֶה רָשָׁע. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי יוּדָן. דְּתַנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָן. טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדּוֹר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם. טוֹב מִזֶּה וּמִזֶּה שֶׁלֹּא תִדּוֹר. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדּוֹר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם. טוֹב מִזֶּה וּמִזֶּה נוֹדֵר וּמְשַׁלֵּם. וְכֵן הוּא אוֹמֵר נִדְרוּ וְשַׁלְּמוּ לֵאלֹהֵיכֶם. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה עַל נְדָבָה. מֵבִיא כִשְׂבָתוֹ לְעֲזָרָה וְאוֹמֵר. הֲרֵי זֶה עוֹלָה. רִבִּי אָבִין אָמַר. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח. אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁהַנּוֹדֵר נִקְרָא רָשָׁע נוֹדֵר הָיִיתָה. אָמַר רִבִּי יַנַּאי. מוֹקֵשׁ אָדָם יָלַע קוֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר. הִתְחִיל לִנְדּוֹר פִּינַקְסוֹ נִפְתַּחַת. דְּבָר אַחֵר. מוֹקֵשׁ אָדָם יָלַע קוֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר. אִיחוּר נְדָרִים. אִיחֵר אָדָם אֶת נִדְרוֹ פִּינַקְסוֹ נִפְתַּחַת. מַעֲשֶׂה בְאֶחָד שֶׁאָמַר. הֲרֵי עָלַי עוֹלָה. וְשָׁהָא לַהֲבִיאָהּ וְשָׁקְעָה סְפִינָתוֹ בַּיָּם.

כְּנִדְרֵי כְשֵׁירִים לֹא אָמַר כְּלוּם. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַכְּשֵׁירִים נוֹדְרִין. וּמִכַּיוָן שֶׁנָּדַר אֵין זֶה כָּשֵׁר. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה. חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים מִתְאַוִּין לְהָבִיא קָרְבַּן חַטָּאת. לֹא הָיָה הַמָּקוֹם מְסַפִּיק בְּיָדָם חֵט וְהָיוּ נוֹדְרִים בְּנָזִיר בִּשְׁבִיל לְהָבִיא קָרְבַּן חַטָּאת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. חוֹטְאִים הָיוּ שֶׁהָיוּ נוֹדְרִים בְּנָזִיר. שֶׁנֶּאֱמַר וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנָּפֶשׁ. חָטָא זֶה עַל נַפְשׁוֹ שֶׁמָּנַע עַצְמוֹ מִן הַיַּיִן. וְאַתְיָיא דִּשְׁמְעוֹן הַצַּדִּיק כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתַנֵּי. אָמַר שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק. מִימַיי לֹא אָכַלְתִּי אָשָׁם נָזִיר אֶלָּא אֶחָד. פַּעַם אַחַת עָלָה אֵלַי אָדָם אֶחָד מִדְּרוֹם. וּרְאִיתִיו אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רוֹאֵי וּקְווּצוֹתָיו מְסוּדָרוֹת תְּלִילִים תְּלִילִים. וְאָמַרְתִּי לוֹ. בְּנִי. מַה רָאִיתָה לְהַשְׁחִית אֶת הַשֵּׂיעָר הַנָּאֶה הַזֶּה. וְנָם לִי. רִבִּי. רוֹעֶה הָיִיתִי בְעִירִי וְהָלַכְתִּי לְמַלְאוֹת אֶת הַשָּׁאוּב מַיִם. וְרָאִיתִי אֶת הַבּוּבְיָיה שֶׁלִּי בְּתוֹךְ הַמַּיִם וּפָחַז יִצְרִי עָלַי וּבִיקֵּשׁ לְאַבְּדֵינִי מִן הָעוֹלָם. אָמַרְתִּי לוֹ. רָשָׁע. אַתָּה מְפָחֵז בַּדָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלְּךָ. עָלַי

לְהַקְדִּישָׁךְ לַשָּׁמַיִם. וְהִרְכַּנְתִּיו בְּרֹאשִׁי וְאָמַרְתִּי לוֹ. בְּנִי. כְּמוֹתָךְ יִרְבּוּ עוֹשֵׂי רְצוֹן הַמָּקוֹם בְּיִשְׂרָאֵל. עָלֶיךָ הַכָּתוּב אוֹמֵר אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַפְלִיא לִנְדוֹר נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר לַיי. רִבִּי מָנָא בָּעֵי. לָמָּה לִי כְּשִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק אֲפִילּוּ כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. לֹא אָכַל שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק חֵלֶב מִיָּמָיו. לֹא אָכַל שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק חַטָּאת דָּם מִיָּמָיו. סָבַר שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק. בְּנֵי אָדָם מִתּוֹךְ הַקְּפָדָה הֵם נוֹדְרִין. מִכָּיוָן שֶׁנּוֹדְרִין מִתּוֹךְ הַקְּפָדָה סוֹפוֹ לִתְהוֹת. מִכָּיוָן שֶׁהוּא תוֹהֵא נַעֲשׂוּ קָרְבְּנוֹתָיו כְּשׁוֹחֵט חוּלִּין בָּעֲזָרָה. וְזֶה מִתּוֹךְ יִישׁוּב נָדַר וּפִיו וְלִבּוֹ שָׁווין.

## הלכה ב

**משנה:** הָאוֹמֵר קוֹנָם קוֹנָח קוֹנָס הֲרֵי אֵילּוּ כִּנּוּיִין לְקָרְבָּן. חֵרֶק חֵרֶךְ חֶרֶף הֲרֵי אֵילּוּ כִּנּוּיִין לְחֵרֶם. נָזִיק נָזִיחַ פָּזִיחַ הֲרֵי אֵילּוּ כִּנּוּיִים לִנְזִירוּת. שְׁבוּתָה שְׁקוּקָה נָדַר בְּמוֹהִי הֲרֵי אֵילּוּ כִּנּוּיִים לִשְׁבוּעָה.

**הלכה:** הָאוֹמֵר קוֹנָם קוֹנָח כול'. עַד כְּדוֹן עַצְמוֹ. מַהוּ שֶׁיְּקַדֵּישׁ לַשָּׁמַיִם בִּלְשׁוֹן קוֹנָם. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַר לוֹ. הַשְׁאִילֵינִי קַרְדּוֹמָךְ. אָמַר קוֹנָם קוֹרְדּוֹם יֵשׁ לִי. קוֹנָם נְכָסַיי עָלַי. וְיֵשׁ לוֹ קוֹרְדּוֹם. נְכָסָיו אֲסוּרִין שֶׁאֵין לַזֶּה קוֹרְדּוֹם. אָמַר רִבִּי תַּחְלִיפָא קַיְסָרַיָּא. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁבּוֹ בְּלָשׁוֹן שֶׁהִתְפִּיס אֶת הַקַּרְדּוֹם בּוֹ בְּלָשׁוֹן הִתְפִּיס בּוֹ אֶת הַנְּכָסִים. מַה נַפְשֵׁךְ. קָדַשׁ קוֹרְדּוֹם קָדְשׁוּ נְכָסִים. לֹא קָדַשׁ קוֹרְדּוֹם אֲפִילּוּ נְכָסִים לֹא קָדְשׁוּ. אִילּוּ אָמַר. קוֹנָם קוֹרְדּוֹם יֵשׁ לִי. וְחָזַר וְאָמַר. קוֹנָם נְכָסַיי עָלַי. וְיֵשׁ לוֹ קוֹרְדּוֹם. נְכָסָיו אֲסוּרִין. יֵאוּת. אָמַר רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן חֲנַנְיָה. אִילּוּ אָמַר. נְכָסַיי מוּתָּרִין. וְקָם לֵיהּ. יֵאוּת. לֹא אָמַר אֶלָּא שֶׁאֵין לָזֶה קוֹרְדּוֹם. הָא אִם יֵשׁ לוֹ קוֹרְדּוֹם נְכָסָיו אֲסוּרִין. הָדָא אָמְרָה שֶׁקָּדַשׁ קוֹרְדּוֹם. הָדָא אָמְרָה שֶׁקָּדְשׁוּ נְכָסִים. הָדָא אָמְרָה שֶׁאָדָם מַקְדִּישׁ לַשָּׁמַיִם בִּלְשׁוֹן קוֹנָם.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. דָּבָר שֶׁהוּא מְשַׁמֵּשׁ לְשֵׁם חוּלִּין וּלְשֵׁם קָרְבָּן מַהוּ לוֹסַר עַצְמוֹ בּוֹ. וְהָא תַנִּינָן. קוֹנָס. קוֹנָסָה שְׁמָהּ. וְהָא תַנִּינָן שְׁבוּתָה. שְׁפוּתָה שְׁמָהּ. וְהָא תַנֵּי בַּר קַפָּרָא. חֶרֶס. לֹא חַסְפָּא הוּא. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. לְשׁוֹן גְּבוֹהַּ הוּא. הָאוֹמֵר לַחֶרֶס וְלֹא יִזָּרַח. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לְשׁוֹן אוּמּוֹת הוּא. כְּגוֹן אִילֵּין נִיוָוותָאֵי דִּינּוּן קָרֵיין לְחַסְפָּא כַּסְפָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. נִרְאִין הַדְּבָרִים בְּמָקוֹמוֹת אֲחֵרִים. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁקּוֹרְאִין לְנָזִיר נָזִיק כֵּן אֲנִי אוֹמֵר. נָזִיר פְּסִילִים לֹא יְהֵא נָזִיר.

מִיתְנֵי. שְׁבוּתָה שְׁקוּקָה. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. שְׁבוּקָה שְׁקוּעָה שְׁקוּרָה. נָדֶר. דְּנָדַר בְּמוֹהִי בְּמוֹמֵי דְּנָדַר מֹשֶׁה וַיְיוֹאֵל מֹשֶׁה. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי. וְלָמָּה לִינָן אָמְרִין בְּמוֹמֵי דְּנָדַר שָׁאוּל וַיְיוֹאֵל שָׁאוּל. יְמִינָא הֲרֵי זוֹ שְׁבוּעָה. שְׂמֹאלָא הֲרֵי זוֹ שְׁבוּעָה. אָמַר רִבִּי מְתַנְיָה. דִּכְתִיב וַיֶּרֶם יְמִינוֹ וּשְׂמֹאלוֹ הַשָּׁמַיִם וַיִּשָּׁבַע בְּחֵי הָעוֹלָם.

## הלכה ג

**משנה:** לֹא חוּלִּין לֹא אוֹכַל לָךְ לֹא כָשֵׁר לֹא דְכִי טָהוֹר וְטָמֵא נוֹתָר וּפִיגּוּל אָסוּר. כְּאִמְרָא כַּדִּירִיים כָּעֵצִים כָּאִישִׁים כַּמִּזְבֵּחַ כַּהֵיכָל כִּירוּשָׁלֵם נָדַר בְּאֶחָד מִכָּל מְשַׁמְּשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִזְכִּיר קָרְבָּן הֲרֵי זֶה נָדַר בְּקָרְבָּן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָאוֹמֵר יְרוּשָׁלֵם לֹא אָמַר כְּלוּם.

**הלכה:** לֹא חוּלִּין לֹא אוֹכַל לָךְ כול'. הָא מַה דָּנָא אֲכִיל מִן דִּידָךְ לָא יְהוּ חוּלִּין אֶלָּא קָרְבָּן.

לֹא כָשֵׁר לִי אֶלָּא לַמִּזְבֵּחַ.

לֹא דְכִי לִי אֶלָּא לַמִּזְבֵּחַ.

טָהוֹר לַמִּזְבֵּחַ וְלֹא לִי.

טָמֵא לִי וְלֹא לַמִּזְבֵּחַ. כָּשֵׁר וְדָכִי מִטָּהוֹר וְטָמֵא. לֹא כָשֵׁר לֹא דְכִי מִלְּטָהֵר וְטָמֵא.

פִּיגּוּל. לֹא שַׁנָּייָה. הֵיא פִּיגּוּל שֶׁלָּעוֹלָה הֵיא פִּיגּוּל שֶׁלִּשְׁלָמִים. נוֹתָר שֶׁלָּעוֹלָה הָיָה לוֹ שִׁעֲת כּוֹשֶׁר. נוֹתָר שֶׁלִּשְׁלָמִים לֹא הָיָה לוֹ שִׁעֲת כּוֹשֶׁר. אָמַר הֲרֵי עָלַי כַּנּוֹתָר שֶׁלִּשְׁלָמִים מָהוּ.

כְּאִימְרָא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. כְּאִימָּר תְּמִידָא. תַּמָּן אָמְרִין. כִּוְוּלַד חַטָּאת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כְּאֵילּוֹ שֶׁאֲבָרָהָם אָבִינוּ. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה מְסַייֵעַ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. כְּאִימְרָא דְלָא יְנַק מִן יוֹמוֹהִי. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן נִיתְנֵי. כָּעֲזָרָה. אָמַר רִבִּי אָבִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ נִיתְנֵי. כְּקָרְבָּנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן נִיתְנֵי. כְּדִישׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְהַמְנוֹרָה.

כַּדִּירִיים. כְּדִירִים שֶׁלָּעֵצִים. כְּדִירִיים שֶׁלַּקָּרְבָּנוֹת. כָּעֵצִים. כִּשְׁנֵי גִּיזֵירֵי עֵצִים. כָּאִישִׁים. כְּשַׁלְהֲבִיּוֹת שֶׁלְּאֵשׁ. כַּמִּזְבֵּחַ. כְּקָרְבָּנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. כָּהֵיכָל. כְּקָרְבָּנוֹת הַהֵיכָל. כִּירוּשָׁלֵם. כְּקָרְבָּנוֹת יְרוּשָׁלֵם.

נָדַר בְּאֶחָד מִכָּל מְשַׁמְּשֵׁי מִזְבֵּחַ. כְּגוֹן כַּף וּמַחְתָּה וּמִזְרָק.

רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. הָאוֹמֵר כִּירוּשָׁלֵם לֹא אָמַר כְּלוּם. שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּון זֶה אֶלָּא לָעֵצִים וְלָאֲבָנִים שֶׁבָּהּ. כַּתּוֹרָה. הֲרֵי זֶה מוּתָּר. כִּקְדוּשַׁת תּוֹרָה כַּכָּתוּב בָּהּ. הֲרֵי זֶה אָסוּר כַּקָּרְבָּנוֹת הַכְּתוּבִין שֶׁבָּהּ. אֵית תַּנֵּיי תַּנֵּי. כַּתּוֹרָה וְכַכָּתוּב בָּהּ. הֲרֵי זֶה מוּתָּר. רִבִּי אָבִין בַּר כַּהֲנָא אָמַר. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן נִמְצָא שֶׁאֵין בְּיָדוֹ חִיטִּין וּפְטוּר עַל הַשְּׂאָר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. כַּתּוֹרָה. כִּקְדוּשַׁת תּוֹרָה. כַּכָּתוּב בָּהּ. כִּקְדוּשַׁת כְּתוּבָיָא.

## הלכה ד

**משנה:** הָאוֹמֵר קָרְבָּן עוֹלָה וּמִנְחָה חַטָּאת תּוֹדָה וּשְׁלָמִים שֶׁאֵינִי אוֹכַל לָךְ אָסוּר וְרִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. הַקָּרְבָּן כַּקָּרְבָּן קָרְבָּן שֶׁאוֹכַל לָךְ אָסוּר. לַקָּרְבָּן לֹא אוֹכַל לָךְ רִבִּי מֵאִיר אוֹסֵר. הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ קוֹנָם פִּי הַמְדַבֵּר עִמָּךְ וְיָדַי עוֹשָׂה עִמָּךְ וְרַגְלַי מְהַלֶּכֶת עִמָּךְ אָסוּר.

**הלכה:** הָאוֹמֵר קָרְבָּן עוֹלָה וּמִנְחָה. כול'. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי. הֲקָרְבָּן מוּתָּר. כַּקָּרְבָּן אָסוּר. מַה פְלִיגִין. קָרְבָּן. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. הָאוֹמֵר קָרְבָּן כָּאוֹמֵר הֲקָרְבָּן וְהוּא מוּתָּר. וְרַבָּנִין אָמְרִין. קָרְבָּן כָּאוֹמֵר כַּקָּרְבָּן וְהוּא אָסוּר. אָמַר לָהֶן רִבִּי יוּדָה. אֵין אַתֶּם מוֹדִין לִי בָּאוֹמֵר שְׁבוּעָה כָּאוֹמֵר הַשְׁבוּעָה וְהוּא אָסוּר. וְכָא הָאוֹמֵר קָרְבָּן כָּאוֹמֵר כַּקָּרְבָּן וְהוּא מוּתָּר. וְרַבָּנִין מַטִּילִין אוֹתוֹ לַחוּמְרִין. הָאוֹמֵר שְׁבוּעָה כָּאוֹמֵר הַשְׁבוּעָה וְהוּא אָסוּר. וְכָא הָאוֹמֵר קָרְבָּן כָּאוֹמֵר הַקָּרְבָּן וְהוּא אָסוּר.

חָלִיל הֶחָלִיל לְחַלִּיל בֶּחָלִיל. בֵּין שֶׁאוֹכַל לָךְ בֵּין שֶׁלֹּא אוֹכַל לָךְ. מוּתָּר. לָחוּלִין שֶׁאוֹכַל לָךְ. אָסוּר. חוּלִין שֶׁאוֹכַל לָךְ. מוּתָּר.

רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר מִמַּשְׁמַע לָאו אַתְּ שׁוֹמֵעַ הֵין. לֹא קָרְבָּן מִזֶּה. דְּלָא אֲכִיל מִן דִּילָךְ. הָא מַה דָּנָא אֲכִיל מִן דִּידָךְ חוּלִין הוּא. לֵית הוּא קָרְבָּן.

הֵילוּכִי עָלֶיךָ. דִּיבּוּרִי עָלֶיךָ. לֹא אָמַר כְּלוּם. לָמָּה. שֶׁמַּתְפִּיס אֶת הַנֶּדֶר בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ. נֶדֶר נֶדֶר. מַה נֶּדֶר שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ. אַף נֶדֶר שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ. עֵינִי רוֹאָה לָךְ. אָזְנִי שׁוֹמַעַת לָךְ. אָסוּר. אַתְּ אוֹמֵר. יְדֵי עוֹשָׂה עִמָּךְ. אָסוּר. חָרַשׁ עִמּוֹ בַקַּרְקַע עַד כַּמָּה הוּא אָסוּר. עִמּוֹ כְּדֵי שְׁכָרוֹ אוֹ עַד כְּדֵי הֲנָיַית קַרְקַע. גָּדַר עִמּוֹ בַתְּנוּר עַד כַּמָּה הוּא אָסוּר. עַד כְּדֵי שְׁכָרוֹ אוֹ עַד כְּדֵי הֲנָיַית תַּנּוּר.

## פרק ב

### הלכה א

**משנה:** אֵילּוּ נְדָרִים מוּתָּרִין חוּלִין שֶׁאוֹכַל לָךְ כַּבְּשַׂר חֲזִיר כַּעֲבוֹדָה זָרָה כַּנְּבֵילוֹת כַּטְּרֵיפוֹת כַּשְּׁקָצִים כָּרְמָשִׂים כְּחַלַּת אַהֲרֹן וְכִתְרוּמָתוֹ מוּתָּר. הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ הֲרֵי אַתְּ עָלַי כְּאִמָּא פּוֹתְחִין לוֹ פֶּתַח מִמָּקוֹם אַחֵר שֶׁלֹּא יָקֵל רֹאשׁוֹ לְכָךְ. קוֹנָם שֶׁאֵינִי יָשֵׁן שֶׁאֵינִי מְדַבֵּר שֶׁאֵינִי מְהַלֵּךְ הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ קוֹנָם שֶׁאֵינִי מְשַׁמְּשֵׁךְ הֲרֵי זֶה בְּלֹא יַחֵל דְּבָרוֹ. שְׁבוּעָה שֶׁאֵינִי יָשֵׁן שֶׁאֵינִי מְדַבֵּר שֶׁאֵינִי מְהַלֵּךְ אָסוּר.

**הלכה:** אֵילּוּ נְדָרִים מוּתָּרִין כול'. לַיי. אֵין אָדָם אוֹסֵר עָלָיו דָּבָר אֶלָּא שֶׁהוּא לַיי. תַּנֵּי דְּבֵית רַב פְּלִיג. מְנַיִין לִנְדָרִים שֶׁהֵן מוּתָּרִין לָךְ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְנֵי אָדָם נוֹהֲגִין בָּהֶן בְּאִיסּוּר שֶׁלֹּא תְהֵא נוֹדֵר וּמְבַטֵּל. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ. שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה דְבָרָיו חוּלִין. הֲוֹון בָּעֵיי מֵימַר. כְּגוֹן הַקָּרְבָּן בִּשְׁבוּעָה. הָא בִשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים לֹא. אָתָא מֵימַר לָךְ. אֲפִילּוּ בִשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים. לֶאֱסוֹר אִסָּר עַל נַפְשׁוֹ. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. עַל נַפְשׁוֹ לֹא עַל אֲחֵרִים. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. אֲפִילּוּ עַל אֲחֵרִים. הֲוֹון בָּעֵי מֵימַר. מָאן דָּמַר. עַל נַפְשׁוֹ לֹא עַל אֲחֵרִים. לוֹסַר נְכָסָיו שֶׁל אֲחֵרִים. וּמָאן דָּמַר. אֲפִילּוּ עַל אֲחֵרִים. לוֹסַר נְכָסָיו עַל אֲחֵרִים. הָא נִיכְסֵי אֲחֵרִים עָלָיו לֹא.

הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ הֲרֵי אַתְּ עָלַי כְּאִימָּא. בִּיאָתֵךְ עָלַי כְּבִיאַת אִימָּא. כִּבְשַׁר אִימָּא. לֹא אָמַר כְּלוּם. אָמַר הַכְּפָר הַזֶּה עָלַי כְּבִיאַת אִימָּא. מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ. קוֹנָם אֵינִי מְשַׁמְּשֵׁיךְ. רַב אָמַר. אָסוּר. וּשְׁמוּאֵל אָמַר. מוּתָּר. מַה מְקַיְּימִים שְׁמוּאֵל בְּלֹא יַחֵל דְּבָרוֹ. כְּאִילּוּ בַּל יַחֵל דְּבָרוֹ. רַב כְּדַעְתֵּיהּ. תַּנָּיֵי דְּבֵית רַב פְּלִיג. מְנַיִין לִנְדָרִים שֶׁהֵן מוּתָּרִין לָךְ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְנֵי אָדָם נוֹהֲגִין בָּהֶן בְּאִיסּוּר כְּדֵי שֶׁלֹּא תְהֵא נוֹדֵר וּמְבַטֵּל. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ. שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה דְבָרָיו חוּלִין.

שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אִישָׁן שְׁלֹשָׁה יָמִים. מַלְקִין אוֹתוֹ וְיִשָּׁן מִיָּד. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל שְׁלֹשָׁה יָמִים. מַמְתִּינִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיֹּאכַל וּמַלְקִין אוֹתוֹ.

## הלכה ב

**משנה:** קָרְבָּן לֹא אוֹכַל לָךְ וְקָרְבָּן שֶׁאוֹכַל לָךְ לֹא קָרְבָּן לֹא אוֹכַל לָךְ מוּתָּר. שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לָךְ שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל לָךְ לֹא שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לָךְ אָסוּר. זֶה חוֹמֶר בַּשְּׁבוּעוֹת מִבַּנְּדָרִים. וְחוֹמֶר בַּנְּדָרִים מִבַּשְּׁבוּעוֹת. כֵּיצַד אָמַר קוֹנָם סוּכָּה שֶׁאֵינִי עוֹשֶׂה לוּלָב שֶׁאֵינִי נוֹטֵל. תְּפִילִּין שֶׁאֵינִי נוֹתֵן בַּנְּדָרִים אָסוּר בַּשְּׁבוּעוֹת מוּתָּר. שֶׁאֵין נִשְׁבָּעִין לֶעָבוֹר עַל הַמִּצְוֹת.

**הלכה:** קָרְבָּן לֹא אוֹכַל לָךְ כול'. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל לָךְ. מוּתָּר. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנִּינָן. חוֹמֶר בַּשְּׁבוּעוֹת מִבַּנְּדָרִים. וְסָבְרִינָן מֵימַר. שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לָךְ. דִּבְרֵי חֲכָמִים אָסוּר. לְפוּם כֵּן לֹא תַנִּינָן.

הֲרֵי הוּא קָרְבָּן. הֲרֵי הוּא לַקָּרְבָּן. הֲרֵי הוּא כְקָרְבָּן. מוּתָּר. הֲרֵי הוּא שְׁבוּעָה. הֲרֵי הוּא לַשְּׁבוּעָה. הֲרֵי הוּא כִשְׁבוּעָה. אָסוּר.

זֶה חוֹמֶר בַּשְּׁבוּעוֹת מִבַּנְּדָרִים. וְחוֹמֶר בַּנְּדָרִים מִבַּשְּׁבוּעוֹת. כֵּיצַד. אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשְׁבַּע לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב. מַה הַטָּבָה רְשׁוּת אַף הָרָעָה רְשׁוּת. יָצָא דָּבָר שֶׁלְּאִיסּוּר בַּדָּבָר שֶׁל מִצְוָה. הֲוֹון בָּעֵיי מֵימַר. שׁוֹגֵג. הָא הַמֵּזִיד לֹא. אַשְׁכָּח תַּנֵּי. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר. כְּכָל הַיּוֹצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה. לֹא הַיּוֹצֵא מִפִּי שְׁמַיִם. וָמַר. אַף בְּהֶקְדֵּשׁ כֵּן. רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי הִילָא. שֶׁכֵּן אָדָם מַקְדִּישׁ סוֹכָּתוֹ לַשָּׁמַיִם.

## הלכה ג

**משנה:** יֵשׁ נָדָר בְּתוֹךְ נָדָר וְאֵין שְׁבוּעָה בְתוֹךְ שְׁבוּעָה. כֵּיצַד אָמַר הֲרֵינִי נָזִיר אִם אוֹכַל הֲרֵינִי נָזִיר אִם אוֹכַל וְאָכַל חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְאָכַל אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת.

**הלכה:** יֵשׁ נָדָר בְּתוֹךְ נָדָר כול'. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. שְׁבוּעָה שְׁבוּעָה שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. וְאָכַל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זֶה. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. וְאָכַל. אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. מִפְּנֵי שֶׁאָמַר זוֹ. הָא אִם לֹא אָמַר זוֹ

חַיָיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אֲבִימִי אַחֲוֵי דְחֵיפָה אָמַר שַׁמָּשִׁית בִּנְדָרִים שַׁמָּשִׁית בִּשְׁבוּעוֹת. בָּעֵי חֵיפָה מִיבְּדְקוּנֵיהּ. הָיוּ לְפָנָיו חֲמִשָּׁה כַּכָּרִים וְאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כִּכָּר זוֹ. וְחָזַר וְאָמַר. שְׁנַיִם אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. שְׁלֹשָׁה אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. אַרְבָּעָה אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. חֲמִשָּׁה אֵילּוּ. וְאָכַל אֶת הָרִאשׁוֹן מָהוּ. אָמַר לֵיהּ. חַיָיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אָמַר לֵיהּ. אֵינוֹ חַיָיב אֶלָּא אַחַת. מִכֵּיוָן שֶׁהִזְכִּיר עָלָיו שְׁבוּעָה עָשָׂאוֹ כִנְבֵילָה. מִיכָּן וָאֵילָךְ כְּמֵיחַל שְׁבוּעוֹת עַל הָאִיסָּרִין. וְאֵין שְׁבוּעוֹת חָלוֹת עַל הָאִיסָּרִין. חָזַר וּבָדְקֵיהּ. הָיוּ חֲמִשָּׁה כִּכָּרִים וְאָמַר. שְׁבוּעָה חֲמִשָּׁה כִּכָּרִים הָאֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. אַרְבָּעָה אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. שְׁלֹשָׁה אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. שְׁנַיִם אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. אֶחָד זֶה. וְאָכַל אֶת כּוּלָּן. אָמַר לֵיהּ. אֵינוֹ חַיָיב אֶלָּא אַחַת. אָמַר לֵיהּ. חַיָיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אִילּוּ מִי שֶׁאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל חֲמִשָּׁה. וְאָכַל אַרְבָּעָה. שֶׁמָּא אֵינוֹ פָטוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִסְתַּבְּרָא כְּאַחֲוֵי דְחֵיפָה בָּאַחֲרִיתָא. וּדְחֵיפָה בְּקַדְמִיתָא.

## הלכה ד

**משנה:** סְתָם נְדָרִים לְהַחֲמִיר וּפֵירוּשָׁם לְהָקֵל. כֵּיצַד אָמַר הֲרֵי עָלַי כְּבָשָׂר מָלִיחַ כְּיֵין נָסָךְ אִם שָׁלַשְׁתֶּמִים נָדַר אָסוּר אִם שָׁלְעָבוֹדָה זָרָה נָדַר מוּתָּר. וְאִם סְתָם אָסוּר. הֲרֵי עָלַי כְּחֵרֶם אִם בְּחֵרֶם שֶׁלַשְּׁתֶּמִים אָסוּר וְאִם שֶׁלַכֹּהֲנִים מוּתָּר וְאִם סְתָם אָסוּר. הֲרֵי עָלַי כַּמַּעֲשֵׂר אִם בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה נָדַר אָסוּר וְאִם שֶׁלַּדָּגָן מוּתָּר וְאִם סְתָם אָסוּר. הֲרֵי עָלַי כִּתְרוּמָה אִם כִּתְרוּמַת הַלִּשְׁכָּה נָדַר אָסוּר וְאִם שֶׁלַּגּוֹרֶן מוּתָּר וְאִם סְתָם אָסוּר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים סְתָם תְּרוּמָה בִּיהוּדָה אָסוּרָה בַּגָּלִיל מוּתֶּרֶת שֶׁאֵין אַנְשֵׁי הַגָּלִיל מַכִּירִין אֶת תְּרוּמַת הַלִּישְׁכָּה. סְתָם חֲרָמִים בִּיהוּדָה מוּתָּרִין וּבַגָּלִיל אֲסוּרִין שֶׁאֵין אַנְשֵׁי הַגָּלִיל מַכִּירִין אֶת חֲרָמֵי הַכֹּהֲנִים.

**הלכה:** סְתָם נְדָרִים לְהַחֲמִיר כול'. הֲווֹן בָּעֵי מֵימַר. מָלוּחַ לְעוֹלָם. הָא לְשָׁעָה לֹא. אָמַר רִבִּי יוּדָן. מִן מָה דְתַנִּינָן הֲרֵי עָלַי כְּבָשָׂר מָלִיחַ כְּיֵין נָסָךְ. הָדָא אָמְרָה מָלוּחַ לְשָׁעָה מָלוּחַ הוּא. אִי זֶהוּ מָלוּחַ לְשָׁעָה. כֵּיי דְתַנֵּי. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. נוֹתֵן אֶת הָאֵיבָרִים עַל גַּבֵּי הַמֶּלַח וְהוֹפְכָן. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁאִם מַשְׁהֵא הוּא אוֹתָן שֶׁהֵן נִמְלָחִין. וְיֵידָא אָמְרָה דָא. דְּמַר רִבִּי חִייָה בַּר אַבָּא הַנּוֹטֵל זֵתִים מִן הַמַּעֲטָן טוֹבֵל אֶחָד אֶחָד בַּמֶּלַח וְאוֹכֵל. הָדָא אָמְרָה. מָלוּחַ לְשָׁעָה מָלוּחַ הוּא.

הֲרֵי עָלַי כַּתְּרוּמָה. אִם כִּתְרוּמַת הַלִּשְׁכָּה נָדַר אָסוּר. הָא בִתְרוּמַת תּוֹרָה מוּתָּר. וְאִם שֶׁלַּגּוֹרֶן מוּתָּר. הָא בִתְרוּמַת תּוֹרָה אָסוּר. הָכָא אַתְּ אָמַר. אָסוּר. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. מוּתָּר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. כְּחַלַּת אַהֲרֹן וְכִתְרוּמָתוֹ מוּתָּר. הָא כִתְרוּמַת תּוֹרָה אָסוּר.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים סְתָם תְּרוּמָה בִּיהוּדָה אֲסוּרָה וּבַגָּלִיל מוּתֶּרֶת. שֶׁאֵין אַנְשֵׁי גָּלִיל מַכִּירִין אֶת תְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה. אֲבָל אִם הָיוּ מַכִּירִין סְתָם אָסוּר. סְתָם חֲרָמִין בִּיהוּדָה מוּתָּרִין וּבַגָּלִיל

אֲסוּרִין. שֶׁאֵין בְּנֵי גָלִיל מַכִּירִין חֲרְמֵי כֹּהֲנִים. אֲבָל אִם הָיוּ מַכִּירִין סְתָמָן מוּתָּר. הָכָא אַתְּ אָמַר. מוּתָּר. וָכָא אַתְּ אָמַר. אָסוּר. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. תְּרֵין תַּנָּיִין אִינּוּן. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. חַד תַּנָּיֵי הוּא. כְּמָאן דְּמַר סְתָם חֲרְמִין לְבֶדֶק הַבַּיִת. בְּרַם כְּמָאן דְּמַר סְתָם חֲרְמִים לַכֹּהֲנִים. אֲפִילּוּ בְגָלִיל יְהֵא מוּתָּר. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי הִילָא. בְּגָלִיל עַל יְדֵי שֶׁרְגִילִין בְּחֶרֶם עָכָן אַתְּ אָמַר. אָסוּר. וּבִיהוּדָה עַל שֶׁאֵינָן רְגִילִין בְּחֶרֶם עָכָן אַתְּ אוֹמֵר. מוּתָּר.

## הלכה ה

**משנה:** נָדַר בַּחֶרֶם וְאָמַר לֹא נָדַרְתִּי אֶלָּא בְחֶרְמוֹ שֶׁלַּיָּם. נָדַר בַּקָּרְבָּן וְאָמַר לֹא נָדַרְתִּי אֶלָּא בְקָרְבְּנוֹת מְלָכִים. הֲרֵי עַצְמִי קָרְבָּן וְאָמַר לֹא נָדַרְתִּי אֶלָּא בְעֶצֶם שֶׁהִינַּחְתִּי לִי לִהְיוֹת נוֹדֵר בּוֹ. קוֹנָם אִשְׁתִּי נֶהֱנֵית לִי וְאָמַר לֹא נָדַרְתִּי אֶלָּא בְאִשְׁתִּי רִאשׁוֹנָה שֶׁגֵּרַשְׁתִּי עַל כּוּלָּן אֵין נִשְׁאָלִין עֲלֵיהֶן. וְאִם נִשְׁאֲלוּ עוֹנְשִׁין וּמַחְמִירִין עֲלֵיהֶן דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים פּוֹתְחִין לָהֶם פֶּתַח מִמָּקוֹם אַחֵר וּמְלַמְּדִין אוֹתָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יְנַהֲגוּ קַלּוּת רֹאשׁ בַּנְּדָרִים.

**הלכה:** נָדַר בַּחֶרֶם כול'. חַד בַּר נַשׁ נָדַר בְּאִילֵּין מִילַּייָא. אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי מֵאִיר וּשְׁלָחֵיהּ גַּבֵּי רִבִּי יוּדָה. אָמַר לֵיהּ. אוֹדְעֵיהּ דְּאָתִית לְגַבַּיי וּשְׁלַחְתִּיךְ לְגַבֵּיהּ. אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוּדָה וּשְׁלָחֵיהּ לְגַבֵּיהּ רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. אוֹדְעֵיהּ דְּשָׁלְחָךְ רִבִּי מֵאִיר לְגַבַּיי וּשְׁלַחְתִּיךְ לְגַבֵּיהּ. אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. אֵין לֵית קַדְמָאָה מִישְׁרֵי לָךְ לֵית חוֹרָן מִישְׁרֵי לָךְ. דְּאִית לֵיהּ אִם נִשְׁאֲלוּ עוֹנְשִׁין אוֹתָן וּמַחְמִירִין עֲלֵיהֶן. חֲזַר וְאָתָא קוֹמֵי רִבִּי מֵאִיר. אָמַר לֵיהּ. הֲוֵיתָה יָדַע דְּהוּא כֵּן לָמָּה לֹא אָמַרְתָּ לִי בְּקַדְמִיתָא. אָמַר לֵיהּ. חֲמִיתָךְ מֵיקַל וְחָמְרִית עָלָךְ.

# פרק ג

## הלכה א

**משנה:** אַרְבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים נִידְרֵי זֵירוּזִין וְנִידְרֵי הֶבַאי וְנִידְרֵי שְׁגָגוֹת וְנִידְרֵי אוֹנְסִין. נִדְרֵי זֵירוּזִין כֵּיצַד הָיָה מוֹכֵר חֵפֶץ וְאָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי פּוֹחֵת לְךָ מִן הַסֶּלַע. וְהַלָּה אָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי מוֹסִיף לְךָ עַל הַשֶּׁקֶל שְׁנֵיהֶן רוֹצִין בִּשְׁלֹשָׁה דֵינָרִין. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר אַף הָרוֹצֶה לְהַדִּיר אֶת חֲבֵירוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ וְאָמַר לוֹ כָּל נֶדֶר שֶׁאֲנִי עָתִיד לִידּוֹר הוּא בָטֵל וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא זָכוּר בְּשָׁעַת הַנֶּדֶר.

**הלכה:** אַרְבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים כול'. וְכָל הַנְּדָרִים לָאו חֲכָמִים הֵן שֶׁהֵן מַתִּירִין. כְּתִיב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת. תָּלָה הַפָּרָשָׁה בְּרָאשֵׁי הַמַּטּוֹת שֶׁיְּהוּ מַתִּירִין נִדְרֵי הָעָם. רַב יְהוּדָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. לֹא יֵחַל דְּבָרוֹ. הוּא אֵינוֹ מוֹחֵל דְּבָרוֹ. הָא אַחֵר עוֹשֶׂה דְּבָרוֹ חוּלִין. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה חָכָם שֶׁמַּתִּיר נִדְרוֹ. חֲנַנְיָה בַּר אָחִי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. נִשְׁבַּעְתִּי

וַאֲקַיֶּימָה. פְּעָמִים שֶׁאֵינוֹ מְקַיֵּים. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי. בְּאַפִּי נִשְׁבַּעְתִּי. חוֹזֵר אֲנִי בִי.

וְכָל הַנְּדָרִים חֲכָמִים הֵם שֶׁהֵם מַתִּירִים. וְתַנִּינָן. אַרְבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה רוֹבָה. אֵילּוּ אֵינָן צְרִיכִין הֵיתֵר חָכָם. רַב וּשְׁמוּאֵל תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. אֵילּוּ הֵן צְרִיכִין הֵיתֵר חָכָם. הָתִיב אִיסִי. וַהֲרֵי לֹא מָצִינוּ פֶּתַח לִנְדָרִים אֶלָּא מִיכָּן. אָמַר לֵיהּ שְׁמוּאֵל. חֲגַר עֲלֵיהּ מוּתְנָא. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל אִיסִי. אַף זֶה יָכוֹל לְהַפֵּר נִדְרוֹ שֶׁלֹּא עַל פִּי חָכָם. פֶּתַר לָהּ. כָּל הַנְּדָרִים צְרִיכִין פֶּתַח מִמָּקוֹם אַחֵר וְאֵילּוּ פִּתְחָן בְּצִידָּן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּשֶׁאֵינָן מַעֲמִידִים. אֲבָל אִם הָיוּ מַעֲמִידִין צְרִיכִין הֵיתֵר חָכָם. הֲרֵי זֶה מַעֲמִיד וְזֶה אֵינוֹ מַעֲמִיד. מֵאַחַר שֶׁבָּטֵל אֶצֶל זֶה יִבָּטֵל זֶה. תַּלְמִידוֹי דְרִבִּי חִייָה בַּר לוּלְיָינִי אָמַר רִבִּי יוּדָן. שֶׁאִילּוּ הָיָה אוֹמֵר זֶה בְּסֶלַע. וְזֶה אוֹמֵר לִיתֵּן לוֹ בְּשָׁלֹשׁ. וְזֶה אוֹמֵר בְּשֶׁקֶל. מַעֲמִיד. מֵאַחַר שֶׁבִּיטֵּל דֵּינָר זֶה עַל זֶה יְבַטֵּל עוֹד דֵּינָר אַחֵר אֶצְלוֹ וְיִתְּנוּ לוֹ בִּשְׁנַיִם.

אָמַר רִבִּי אִמִּי. מָאן תַּנָּא נִידְרֵי זִירוּזִין. רִבִּי טַרְפוֹן. דּוּ פָתַר לָהּ בְּמַעֲמִידִין. אָמַר רִבִּי בָּא. תִּיפְתָּר דִּבְרֵי הַכֹּל שֶׁאֵין מַעֲמִידִין. אֵין תֵּימַר בְּמַעֲמִידִין. נִיתְנֵי. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב וְרִבִּי טַרְפוֹן שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָבָר אֶחָד. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הָרוֹצֶה. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אַף הָרוֹצֶה. מָאן דְּמַר. הָרוֹצֶה. מְסַיֵּיעַ לְרִבִּי בָּא. מָאן דְּמַר. אַף הָרוֹצֶה. מְסַיֵּיעַ לְרִבִּי אִמִּי. רִבִּי פְּדָת בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מָאן תַּנָּא נִידְרֵי זִירוּזִין. רִבִּי טַרְפוֹן.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. כָּל נֶדֶר שֶׁאָנִי עָתִיד לִידּוֹר הֲרֵי הוּא בָטֵל וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא זָכוּר בְּשָׁעַת הַנֵּדֶר. בְּשֶׁלֹּא הִתְנָה. אֲבָל אִם הִתְנָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ זָכוּר. בַּנְּדָרִים. אֲבָל בַּשְּׁבוּעוֹת תְּנֵיי בַּנְּדָרִים וְאֵין תְּנֵיי בַּשְּׁבוּעוֹת. כְּהָדָא דְתַנֵּי. שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין כִּתְנַיִין שֶׁבִּלִּיבֵּינוּ לֹא כִתְנַיִין שֶׁבִּלְבָבְכֶם. אָמַר רִבִּי יוּדָה. כִּתְנַיִין שֶׁבִּלִּיבּוֹ הוּא מַשְׁבִּיעוֹ. וְלָמָּה הוּא מַתְנֶה עִמּוֹ. מִפְּנֵי הַהֶדְיוֹטוֹת שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ. יֵשׁ תְּנַיִין בַּשְּׁבוּעוֹת. תַּנֵּי רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְהָא כְתִיב כִּי אֵת אֲשֶׁר יֵשְׁנוֹ פֹּה. מַה אַתְּ שְׁמַע מִינָהּ. אָמַר לֵיהּ. מַה דּוֹרוֹת הַבָּאִים אַחֲרֵינוּ אֵין בְּלִיבָּן תְּנַיי אַף אָנוּ אֵין בְּלִיבֵּינוּ תְּנַיי.

## הלכה ב

**משנה:** נִדְרֵי הֶבְאי אָמַר אִם לֹא רָאִיתִי בַדֶּרֶךְ הַזּוֹ כְּעוֹלֵי מִצְרַיִם. אִם לֹא רָאִיתִי נָחָשׁ כְּקוֹרַת בֵּית הַבַּד. נִדְרֵי שְׁגָגוֹת כֵּיצַד אָמַר אִם אָכַלְתִּי וְאִם שָׁתִיתִי וְנִזְכַּר שֶׁאָכַל וְשָׁשָׁתָה שֶׁאֵיני אוֹכֵל וְשֶׁאֵיני שׁוֹתֶה וְשָׁכַח וְאָכַל וְשָׁתָה. אָמַר קוֹנָם אִשְׁתִּי נֶהֱנֵית לִי שֶׁגָּנְבָה אֶת כִּיסִי וְשֶׁהִיכְּת אֶת בְּנִי וְנוֹדַע שֶׁלֹּא הִכַּתּוּ וְנוֹדַע שֶׁלֹּא גָנְבָה. רָאָה אוֹתָן אוֹכְלִין תְּאֵינִים וְאָמַר לָהֶן הֲרֵי הֵן עֲלֵיכֶם כְּקָרְבָּן וְנִמְצְאוּ אָבִיו וְאֶחָיו וְהִיוּ עִמָּהֶן אֲחֵרִים. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים הֵן מוּתָּרִין וּמַה שֶׁעִמָּהֶן אֲסוּרִין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵילּוּ וְאֵילּוּ מוּתָּרִין.

**הלכה:** נְדָרֵי הֶבַאי וכו'. אִיפְשַׁר שֶׁלֹּא עָבַר בָּהּ כְּעוֹלֵי מִצְרַיִם. אֶלָּא כֵּן אָנָן קַיְימִין בִּרְאָיְיה אַחַת. וְהָא לוּלְיָינוּס מַלְכָּא כַּד נְחַת לְתַמָּן נְחוֹת עִימֵּיהּ מֵאָה עֶשְׂרִים רִיבְוָון. אֶלָּא אָכֵן אָנָן קַיְימִין בִּרְאָיְיה אַחַת.

וְהָא חִיוְיָה דְשַׁבּוּר מַלְכָּא בְּלַע גְּמָלִין בְּלַע קָרוֹנִין. כַּד בָּעוּ מִקְטְלוֹנֵיהּ מְלוֹן פְּחָלִין שֶׁלַּגְמָלִין תֶּבֶן וְיַהֲבוֹן בּוֹן גּוֹמְרִין וּבַלְעוֹן וָמֵית. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בַּר פָּזִי. אֲנָא חָמִית מְשַׁךְ דְּחִיוִי עֲבַד אוֹרֵי עַל עוֹמָנֵי מָסָטוֹלֵא. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר יַעֲקֹב. אֲנָא חָמִית מְשַׁךְ דְּחִיוִי סְלִיק בְּדִיוְיִין (דְּ)מַלְכוּתָא. שְׁמוּאֵל אָמַר. בִּמְרוּבַּע. אֵין תֵּימַר בִּשְׁאֵינוֹ מְרוּבַּע. לָמָּה לִי גָּדוֹל. אֲפִילוּ קָטוֹן. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָיה. לֵית אוֹרְחֵיהּ דְּהָדֵין תַּנָּיֵיה מַתְפִּיס אֶלָּא מִילָּה רוֹבָא. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵּן. דְּתַנִּינָן גָּמָל פּוֹרֵחַ בָּאֲוִיר. נִיתְנֵי עַכְבָּר פּוֹרֵחַ בָּאֲוִיר.

תַּנִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אֵין מְרוּבַּע מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. הָתִיב רִבִּי בְּרֶכְיָה. וְהָתַנִּינָן. גּוּפָהּ שֶׁלַּבַּהֶרֶת כִּגְרִיס הָאִיטַלְקִי מְרוּבַּע. אָמַר רִבִּי בִּיסְנָה. כָּל גַּרְמָא דָא דְלֵית הוּא מְרוּבַּע. וְלָמָּה תַּנִּינָן מְרוּבַּע. יְרֻבָּעֲנָה הוּא. וְהוּא כְּנָעָה. מָלֵי קִיטְרִין. וְהָא אַרְכּוּבָה דַּעֲיֵלָא. עָגִיל הוּא מִלְּמַטָּה. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. לֹא אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל אֶלָּא בַּבְּרִיוֹת. וְתַנִּי כֵן. מְרוּבַּע בְּאוֹכְלִין. אֵין מְרוּבַּע בַּבְּרִיוֹת.

שָׁוְא וְשֶׁקֶר שְׁנֵיהֶם נֶאֱמְרוּ בְּדִיבּוּר אֶחָד. מַה שֶּׁאֵי אֶיפְשַׁר לַפֶּה לוֹמַר וְלֹא לְאוֹזֶן לִשְׁמוֹעַ. זָכוֹר וְשָׁמוֹר שְׁנֵיהֶם בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֱמְרוּ. מַה שֶּׁאֵי אֶפְשַׁר לַפֶּה לוֹמַר וְלֹא לְאוֹזֶן לִשְׁמוֹעַ. מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת וּשְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים נֶאֱמְרוּ בְּדִיבּוּר אֶחָד. מַה שֶּׁאֵי אֶיפְשַׁר לַפֶּה לוֹמַר וְלֹא לְאוֹזֶן לִשְׁמוֹעַ. עֶרְוַת אֵשֶׁת אָחִיךָ לֹא תְגַלֶּה יָבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ שְׁנֵיהֶן נֶאֱמְרוּ בְּדִיבּוּר אֶחָד. וְלֹא תִסּוֹב נַחֲלָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּטֶּה לְמַטֶּה אַחֵר וְכָל בַּת יוֹרֶשֶׁת נַחֲלָה שְׁנֵיהֶן בְּדִיבּוּר אֶחָד. גְּדִילִים תַּעֲשֶׂה לְךָ לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז שְׁנֵיהֶן בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֱמְרוּ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר אַחַת דִּיבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם זוֹ שָׁמָעְנוּ. וּכְתִיב הֲלֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאוּם יי וּכְפַטִּישׁ יְפוֹצֵץ סָלַע.

שְׁבוּעַת שָׁוְא. בְּשֶׁנִּשְׁבַּע לְשַׁנּוֹת אֶת הַיְּדוּעַ לְאָדָם. שְׁבוּעַת שֶׁקֶר. בְּשֶׁנִּשְׁבַּע וּמַחֲלִיף. אִי זֶהוּ שָׁוְא וְאִי זֶהוּ שֶׁקֶר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. יָדוּעַ לִשְׁנַיִם זֶהוּ שְׁבוּעַת שֶׁקֶר. לִשְׁלֹשָׁה זֶהוּ שְׁבוּעַת שָׁוְא. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. אֲפִילוּ יָדוּעַ לִשְׁנַיִם וְאֶחָד בְּסוֹף הָעוֹלָם מַכִּירוֹ שְׁבוּעַת שָׁוְא הִיא. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. שִׁינָּה בוֹ בְּפָנֵי שְׁנַיִם וְהִשְׁלִיכוֹ לַיָּם וְהִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שָׁוְא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אֵינוֹ לוֹקֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לְעָזָר לוֹקֶה. הִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שֶׁקֶר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן לוֹקֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לְעָזָר אֵינוֹ לוֹקֶה. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. אֲפִילוּ בֵּיעָה וּמַרְגָּלִיתָא. וְהֵן אֲפִילוּ. אֶלָּא כְּגוֹן בֵּיעָה וּמַרְגָּלִיתָא.

תַּנֵּי. כְּשֵׁם שֶׁנִּדְרֵי הֶבַאי מוּתָּרִין כָּךְ שְׁבוּעוֹת הֶבַאי מוּתָּרוֹת. וְהָתַנֵּי. שְׁבוּעוֹת הֶבַאי אֲסוּרוֹת. רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי פְּדָת. כָּאן בְּמַעֲמִידִין וְכָאן בְּשֶׁאֵינָן מַעֲמִידִין. אָמַר רִבִּי בָּא. אֲפִילּוּ תֵימָא. כָּאן וְכָאן בְּמַעֲמִידִין כָּאן וְכָאן בְּשֶׁאֵין מַעֲמִידִין. כֵּאן בְּמֵיחַל שְׁבוּעָה עַל נְכָסָיו. שְׁבוּעַת נִכְסַיי עָלַי. נְכָסָיו אֲסוּרִין. הָא לִלְקוֹת אֵינוֹ לוֹקֶה. כְּשֵׁם שֶׁנִּדְרֵי זִירוּזִין מוּתָּרִין כָּךְ שְׁבוּעוֹת זִירוּזִין מוּתָּרוֹת. עוֹד הוּא כְּמֵיחַל שְׁבוּעָה עַל נְכָסָיו. שְׁבוּעַת נִכְסַיי עָלַיי. נְכָסָיו אֲסוּרִין. הָא לִלְקוֹת אֵינוֹ לוֹקֶה.

חִזְקִיָּה אָמַר. הָהֵן דְּמִישְׁתַּבַּע עַל תְּרֵיי דִּינוּן תְּרֵיי לוֹקֶה מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שָׁוְא. רִבִּי חַגַּיי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הָהֵין דְּחָמָא מִיטְרָא נְחֵית וְמַר. בלי קורי בריקשון. לוֹקֶה מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שָׁוְא. רִבִּי חוֹנְיָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָבוּן בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע בּוּלְיִיוֹת הָיוּ בִּיהוּדָה וְכוּלָּן חָרְבוּ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שָׁוְא שֶׁהִיא שֶׁלְּאֱמֶת. דִּכְתִיב לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם.

תַּמָּן תַּנִּינָן. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כָּכָר זוֹ. דָּבָר שֶׁאֵילּוּ בִנְדָרִין אָסוּר וּבִשְׁבוּעוֹת מוּתָּר. לֹא הָדָא אָמְרָת אֶלָּא עַל הָדָא. אֶחָד דְּבָרִים שֶׁלְּעַצְמָן וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁלְּאֲחֵרִים. אָמַר רִבִּי בָּא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. שְׁבוּעָה שֶׁנָּתַן פְּלוֹנִי לִפְלוֹנִי מָנֶה. וְנִמְצָא שֶׁלֹּא נָתַן. מֵאַחַר שֶׁאֵין בְּיָדוֹ לְבֹא אֵין בְּיָדוֹ לְשֶׁעָבַר.

אַשְׁכָּח תַּנֵּי עַל תַּרְתֵּיהוֹן. זֶה חוֹמֶר בַּשְּׁבוּעוֹת מִבַּנְּדָרִין. שֶׁשִּׁגְּגַת שְׁבוּעוֹת אֲסוּרָה וְשִׁגְּגַת נְדָרִין מוּתֶּרֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי בָּא רִבִּי עֲקִיבָה לְהוֹסִיף עַל דִּבְרֵי בֵּית הִלֵּל. כֵּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. עַד שֶׁבָּא רִבִּי עֲקִיבָה וְלִימֵּד שֶׁהַנֶּדֶר שֶׁהוּתַּר מִכְּלָלוֹ הוּתַּר כּוּלּוֹ. אָמַר לֵיהּ. מַה אִם תַּמָּן נֶדֶר שֶׁהוּא צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם אַתְּ אָמַר. נֶדֶר שֶׁבָּטֵל מִקְצָתוֹ בָּטֵל כּוּלּוֹ. כָּאן שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם לֹא כָל שֶׁכֵּן. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי הִילָא. מִשֵּׁם נֶדֶר טָעוּת. שֶׁאִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁאַבָּא וַאֲחַי שָׁם לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר.

## הלכה ג

**משנה:** נִדְרֵי אוֹנְסִין הִדִּירוּ חֲבֵירוֹ שֶׁאֹכַל אֶצְלוֹ וְחָלָה הוּא אוֹ שֶׁחָלָה בְנוֹ אוֹ שֶׁעִיכְּבוֹ נָהָר הֲרֵי אֵילּוּ נִדְרֵי אוֹנְסִין.

**הלכה:** נִדְרֵי אוֹנְסִין. הִדִּירוֹ חֲבֵירוֹ כול'. מִפְּנֵי שֶׁחָלָה. הָא אִם לֹא חָלָה לֹא. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. אָסוּר עַד שֶׁיִּתֵּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. וְלָמָּה לֵית אָנָן פְּתָרִין לֵהּ דִּבְרֵי הַכֹּל. כֵּיי דָמַר רִבִּי. בִּסְתָם חֲלוּקִין. מָה אָנָן קַיָּימִין. אִם בְּזֶה אוֹמֵר. מִפְּנֵי כְבוֹדִי. וְזֶה אוֹמֵר. מִפְּנֵי כְבוֹדִי. דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אִם בְּזֶה אוֹמֵר. מִפְּנֵי כְבוֹדְךָ אָמַרְתִּי. דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. אָמַר רִבִּי הִילָא. כֵּן אוֹרְחֵהּ דְּבַר נָשָׁא מֵימוֹר לְחַבְרֵיהּ. בורוסתי בייה.

## הלכה ד

**משנה:** נוֹדְרִין לֶהָרָגִים וְלֶחָרְמִים וְלַמּוֹכְסִין שֶׁהִיא תְרוּמָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ תְּרוּמָה שֶׁהֵן שֶׁלְּבֵית הַמֶּלֶךְ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן שֶׁלָּהֶן. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים בַּכֹּל נוֹדְרִין חוּץ מִבִּשְׁבוּעָה וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אַף בִּשְׁבוּעָה. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים לֹא יִפְתַּח לוֹ בָּעֶדֶר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אַף יִפְתַּח לוֹ. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים בַּמֶּה שֶׁהוּא מַדִּירוֹ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אַף בַּמֶּה שֶׁאֵינוֹ מַדִּירוֹ. כֵּיצַד אָמְרוּ לוֹ קוֹנָם אִשְׁתִּי נֶהֱנֵית לִי וְאָמַר קוֹנָם אִשְׁתִּי וּבָנַי נֶהֱנִין לִי בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אִשְׁתּוֹ מוּתֶּרֶת וּבָנָיו אֲסוּרִין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵילּוּ וָאֵילּוּ מוּתָּרִין.

**הלכה:** נוֹדְרִין לֶהָרָגִים וְלֶחָרְמִים כול׳. לֶהָרָגִים בָּהֲרָגָה. לֶחָרְמִים בִּשְׁעַת הַחֶרֶם. תַּנֵּי רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם הָיָה דָבָר שֶׁלַּסַּכָּנָה מוּתָּר. רִבִּי אָחָא רִבִּי חִינְנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם הָיָה דָבָר שֶׁל יִישׁוּב אָסוּר. תַּנֵּי. תּוֹלִים בַּגּוֹיִם וּבְמַלְכוּת אֲבָל לֹא בְיִשְׂרָאֵל. שֶׁבַּעֲלֵי זְרוֹעַ מְצוּיִין לִיפּוֹל. דִּלְמָא יַפֵּל וְיִנָּלֶגְ עֲלוֹהִי קַדְמִיתָא.

עָבַר וּפָתַח. עַל דְּבֵית שַׁמַּי מָהוּ. נִשְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים אִשְׁתּוֹ מוּתֶּרֶת וּבָנָיו אֲסוּרִין. הָדָא אָמְרָה. עָבַר וּפָתַח עַל דְּבֵית שַׁמַּי מוּתָּר. הֲוון בָּעֵיי מֵימַר. בִּנְדָרִים. הָא בִּשְׁבוּעוֹת לֹא. אִשְׁכַּח תַּנֵּי. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר. לֹא תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לַשֶּׁקֶר. נִשְׁבַּע אַתְּ לֶהָרָגִין וְלֶחָרְמִין וּלְמוֹכְסִין.

## הלכה ה

**משנה:** הֲרֵי נְטִיעוֹת הָאֵילּוּ קָרְבָּן אִם אֵינָן נִקְצָצוֹת טַלִּית זוֹ קָרְבָּן אִם אֵינָהּ נִשְׂרֶפֶת יֵשׁ לָהֶן פִּדְיוֹן. הֲרֵי נְטִיעוֹת הָאֵילּוּ קָרְבָּן עַד שֶׁיִּקָּצְצוּ טַלִּית זוֹ קָרְבָּן עַד שֶׁתִּישָּׂרֵף אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן.

**הלכה:** הֲרֵי נְטִיעוֹת הָאֵילּוּ קָרְבָּן כול׳. רָאָה קְצִיעוֹת הַמֶּלֶךְ מְמַשְׁמְשִׁין וּבָאִין. רָאָה דְלִיקָה מְמַשְׁמֶשֶׁת וּבָאָה וְאָמַר. הֲרֵי נְטִיעוֹת הָאֵילּוּ קָרְבָּן אִם אֵינָן מְקֻצָּצוֹת. טַלִּית זוֹ קָרְבָּן אִם אֵינָהּ נִשְׂרֶפֶת וְנִקְרָעָה. לְמַפְרִיעָן קֹדֶשׁ אוֹ מִיכָּן וְלָבֹא. מַה נְפִיק מִבֵּינֵיהוֹן. נֶהֱנֶה מֵהֶן. אֵין תֵּימַר. לְמַפְרִיעָן קֹדֶשׁ. מֵעַל. אֵין תֵּימַר. מִיכָּן וְלָבֹא. לֹא מָעַל.

חִזְקִיָּה אָמַר. פְּדָיִין חָזְרוּ לִקְדוּשָׁתָן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. פְּדָיִין פְּדוּיִין. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין לָהּ פִּדְיוֹן. פָּתַר לָהּ. לִכְשֶׁיִּקָּצְצוּ אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַה דְאָמַר חִזְקִיָּה בְּשֶׁפְּדָיִין הוּא. אֲבָל אִם פְּדָיִין אַחֵר פָּקְעָה מֵהֶן קְדוּשָׁתָן. מִחְלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אָמַר. פְּדָיִין פָּקְעָה מֵהֶן קְדוּשָׁתָן. וְכָא הוּא אָמַר. נִישֵּׂאת לְאַחֵר לֹא פָקְעוּ מִמֶּנָּהּ קִידּוּשִׁין. לֹא צוֹרְכָה דְלֹא בְּשֶׁנְּתָנָן לָהּ שְׁתֵּי פְרוּטוֹת אַחַת מִכְּבָר וְאַחַת לִכְשֶׁיִּגְרְשֶׁנָּה מָהוּ.

## הלכה ו

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִיּוֹרְדֵי הַיָּם מוּתָּר בְּיוֹשְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה מִיּוֹשְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה אָסוּר בְּיוֹרְדֵי הַיָּם. שֶׁיּוֹרְדֵי הַיָּם בְּכָלָל יוֹשְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה. לֹא כָאֵילּוּ שֶׁהוֹלְכִין מֵעַכּוֹ לְיָפוֹ אֶלָּא מִי שֶׁדַּרְכּוֹ לְפָרֵשׁ.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִיּוֹרְדֵי הַיָּם כול'. שֶׁלֹּא תֹּאמַר. אֵילּוּ הַהוֹלְכִים מֵעַכּוֹ לְיָפוֹ אֶלָּא בְּמִי שֶׁדַּרְכּוֹ לְפָרֵשׁ. מִיּוֹשְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה אָסוּר בְּיוֹרְדֵי הַיָּם. וְלֹא סוֹף דָּבָר אֶלָּא כְּגוֹן אֵילּוּ הַהוֹלְכִין מֵעַכּוֹ לְיָפוֹ אֶלָּא בְּמִי שֶׁדַּרְכּוֹ לְפָרֵשׁ. וְלֹא מִיּוֹשְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה נָדַר. הָדָא אָמְרָה שֶׁיּוֹרְדֵי הַיָּם בְּכָלָל יוֹשְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה. נָדַר מִיּוֹרְדֵי הַיָּם. לְאַחַר שְׁלשִׁים יוֹם נַעֲשׂוּ בְּנֵי יַבָּשֶׁת. תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר. אַחַר הַנֶּדֶר. וְרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אַחַר הָאִיסָּר. וּבְאִילֵּין טַלְיֵיתָא צְרִיכָה.

## הלכה ז

**משנה:** הַנּוֹדֵר מֵרוֹאֵי הַחַמָּה אָסוּר אַף בְּסוּמִין שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּון זֶה אֶלָּא לְמִי שֶׁהַחַמָּה רוֹאָה אוֹתוֹ. הַנּוֹדֵר מִשְּׁחוֹרֵי הָרֹאשׁ אָסוּר בַּקָּרְחִין וּבְבַעֲלֵי שֵׂיבוֹת וּמוּתָּר בַּנָּשִׁים וּבַקְּטַנִּים שֶׁאֵין נִקְרָאִין שְׁחוֹרֵי רֹאשׁ אֶלָּא אֲנָשִׁים. הַנּוֹדֵר מִן הַיְלוּדִים מוּתָּר בַּנּוֹלָדִים. מִן הַנּוֹלָדִים רִבִּי מֵאִיר מַתִּיר אַף בַּיְלוּדִים. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא נִתְכַּוֵּון זֶה אֶלָּא בְּמִי שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִוָּולֵד.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הַיְלוּדִים כול'. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר. וְעַתָּה שְׁנֵי בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לְךָ. וּכְבָר נוֹלְדוּ. מַאי טַעֲמָא דְּרַבָּנִין. הִנֵּה בֶּן נוֹלַד לְבֵית דָּוִד יֹאשִׁיָּהוּ שְׁמוֹ. וְעַדַיִין לֹא נוֹלַד.

## הלכה ח

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִשּׁוֹבְתֵי שַׁבָּת אָסוּר בְּיִשְׂרְאֵל וְאָסוּר בַּכּוּתִים. מֵאוֹכְלֵי שׁוּם אָסוּר בְּיִשְׂרְאֵל וְאָסוּר בַּכּוּתִים. מֵעוֹלֵי יְרוּשָׁלַיִם אָסוּר בְּיִשְׂרְאֵל וּמוּתָּר בַּכּוּתִים. קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לִבְנֵי נֹחַ מוּתָּר בְּיִשְׂרְאֵל וְאָסוּר בְּאוּמּוֹת. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לִבְנֵי אַבְרָהָם אָסוּר בְּיִשְׂרְאֵל וּמוּתָּר בְּאוּמּוֹת. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לְיִשְׂרְאֵל לוֹקֵחַ בְּיֵתֶר וּמוֹכֵר בְּפָחוֹת. שֶׁיִּשְׂרְאֵל נֶהֱנִין לִי לוֹקֵחַ בְּפָחוֹת וּמוֹכֵר בְּיֵתֶר אֵין שׁוֹמְעִים לוֹ. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָהֶם וְהֵם לִי יֵהָנֶה לְאוּמּוֹת.

**הלכה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לִבְנֵי נֹחַ. מוּתָּר בְּיִשְׂרְאֵל וְאָסוּר בְּאוּמּוֹת. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לְזֶרַע אַבְרָהָם. אָסוּר בְּיִשְׂרְאֵל וּמוּתָּר בְּאוּמּוֹת כול'. וְאֵין יִשְׁמָעֵאל בִּכְלָל זַרְעוֹ שֶׁלְּאַבְרָהָם. כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע. וְאֵין עֵשָׂיו בִּכְלָל זֶרַע יִצְחָק. אָמַר רִבִּי יוּדָן בַּר שָׁלוֹם. בְּיִצְחָק. בְּמִקְצָת יִצְחָק. רִבִּי הוּנָא אָמַר. בֵּית תְּרֵי. בֶּן שֶׁהוּא עָתִיד לִנְחוֹל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת. הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. רִבִּי גֵּרְשׁוֹם בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. דֶּרֶךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב. מִמִּי דֶּרֶךְ כּוֹכָב וְעָתִיד לַעֲמוֹד. מִיַּעֲקֹב. רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי חוּנָא. עָתִיד עֵשָׂו הָרָשָׁע לַעֲטוֹף טַלִּיתוֹ וְלֵישֵׁב עִם הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן לֶעָתִיד לָבוֹא. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גּוֹרְרוֹ וּמוֹצִיאוֹ מִשָּׁם. מַה טַעֲמָא. אִם תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאוּם יי. וְאֵין כּוֹכָבִים אֶלָּא צַדִּיקִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד.

## הלכה ט

**משנה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָעֲרֵלִים מוּתָּר בְּעָרֵלֵי יִשְׂרָאֵל וְאָסוּר בְּמוּלֵי אוּמּוֹת הָעוֹלָם. קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לַמּוּלִים אָסוּר בְּעָרֵלֵי יִשְׂרָאֵל וּמוּתָּר בְּמוּלֵי אוּמּוֹת הָאוֹלָם. שֶׁאֵין הָעָרְלָה קְרוּיָה אֶלָּא לְשֵׁם הַגּוֹיִם שֶׁנֶּאֱמַר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֲרֵילִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עַרֵלֵי לֵב. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁשִּׁלֵּשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת נִכְרְתוּ עָלֶיהָ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁהִיא דוֹחָה שַׁבָּת הַחֲמוּרָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁלֹּא נִתְלָה לוֹ לְמֹשֶׁה הַצְּדִיק עָלֶיהָ מְלֹא שָׂעָה. רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁהִיא דוֹחָה אֶת הַנְּגָעִים. רִבִּי אוֹמֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁכָּל הַמִּצְווֹת שֶׁעָשָׂה אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא נִקְרָא שָׁלֵם עַד שֶׁמָּל שֶׁנֶּאֱמַר הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. דָּבָר אַחֵר גְּדוֹלָה מִילָה שֶׁאִלְמְלֵא הִיא לֹא בָרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כֹּה אָמַר יי אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שַׂמְתִּי. דָּבָר אַחֵר גְּדוֹלָה הַמִּילָה שֶׁהִיא שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְווֹת שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה דַּם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יי עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה.

**הלכה:** אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בַּר מַרְיָיה. כְּתִיב בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יי בְּרִית אֶת אַבְרָם לֵאמוֹר וגו' עַד וְאֶת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק וגו'' שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת.

בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוֹל. אֲפִילוּ בְשַׁבָּת. מַה אֲנִי מְקַיֵּים מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת. אַף בְּמִילָה. מַה אֲנִי מְקַיֵּים בַּשְּׁמִינִי יְמוֹל. חוּץ מִן הַשַּׁבָּת. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבַיּוֹם. אֲפִילוּ בְשַׁבָּת. בַּתּוֹרָה וּבַנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים מָצִינוּ שֶׁהַשַּׁבָּת שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְווֹת שֶׁבַּתּוֹרָה. בַּתּוֹרָה. דִּכְתִיב עַד אָנָה מֵאַנְתֶּם לִשְׁמוֹר מִצְווֹתַי וְתוֹרוֹתָיי. וּכְתִיב רְאוּ כִּי יי נָתַן לָכֶם אֶת הַשַּׁבָּת. בַּנְּבִיאִים. דִּכְתִיב וַיַּמְרוּ בִי הַבָּנִים בְּחוּקּוֹתַי לֹא הָלָכוּ וגו'. וּכְתִיב וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִילְּלוּ מְאוֹד. בַּכְּתוּבִים. דִּכְתִיב וְעַל הַר סִינַי יָרַדְתָּ וּכְתִיב וְאֶת שַׁבָּת קָדְשְׁךָ הוֹדַעְתָּ לָהֶם וגו'. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי אַבּוּנָא. מִצְווֹת שַׁבָּת מָלֵא. לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁהִיא שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל מִצְווֹתֶיהָ שֶׁלַּתּוֹרָה וְהַמִּילָה דוֹחָה אוֹתָהּ. מָשָׁל לִשְׁנֵי מַטְרוֹנִיּוֹת שֶׁהָיוּ בָאוֹת זוֹ עַל גַּב זוֹ וְאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ אֵי זוֹ גְּדוֹלָה מֵחֲבֵירְתָּהּ. זוֹ שֶׁהִיא יוֹרֶדֶת מִפְּנֵי חֲבֵירְתָּהּ אַתְּ יוֹדֵעַ שֶׁחֲבֵירְתָּהּ גְּדוֹלָה מִמֶּנָּהּ.

עֲבוֹדָה זָרָה קָשָׁה מִכּוּלָּם. וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְווֹת הָאֵלֶּה. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. חִילּוּל הַשֵּׁם קָשָׁה מִכּוּלָּן. הָדָא הוּא דִכְתִיב וְאַתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ גִּילּוּלָיו לְכוּ עִבְדוּ וְאֶת שֵׁם קָדְשִׁי לֹא תְחַלְּלוּ וגו'.

וְעַל יְדֵי שֶׁנִּתְעַצֵּל מֹשֶׁה בְּמִילָה בִּיקֵּשׁ הַמָּלְאָךְ לְהוֹרְגוֹ. הָהוּא דִכְתִיב וַיִּפְגְּשֵׁהוּ יי וַיְבַקֵּשׁ הֲמִיתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. חַס וְשָׁלוֹם לֹא נִתְעַצֵּל מֹשֶׁה בְּמִילָה אֶלָּא שֶׁהָיָה דָן בְּעַצְמוֹ וְאוֹמֵר. אִם לָמוּל וְלָצֵאת סַכָּנָה הִיא. וְאִם לִשְׁהוֹת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ. לֵךְ שׁוּב מִצְרַיְמָה. אֶלָּא עַל יְדֵי שֶׁנִּתְעַצֵּל בְּלִינָה קוֹדֶם הַמִּילָה. הָהוּא דִכְתִיב וַיְהִי בַּדֶּרֶךְ בַּמָּלוֹן. אָמַר רַבָּן

שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. חַס וְשָׁלוֹם. לֹא בִיקֵּשׁ הַמַּלְאָךְ לְהָרוֹג לְמֹשֶׁה אֶלָּא לְתִינוֹק. בּוֹא וּרְאֵה. מִי קָרוּי חָתָן. מֹשֶׁה אוֹ הַתִּינוֹק. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. מֹשֶׁה קָרוּי חָתָן. וְאִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. הַתִּינוֹק קָרוּי חָתָן. מָאן דְּמַר. מֹשֶׁה קָרוּי חָתָן. חָתָן. דְּמִים מִתְבַּקֵּשׁ מִיָּדְךָ. וּמָאן דְּמַר. הַתִּינוֹק קָרוּי חָתָן. חָתָן. בְּדָמִים אַתְּ עוֹמֵד לִי. וַתִּקַּח צִפּוֹרָה צֹר וַתִּכְרֹות אֶת עָרְלַת בְּנָהּ וַתַּגַּע לְרַגְלָיו וגו'. רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי נְחֶמְיָה וְרַבָּנִין. חַד אָמַר. לְרַגְלָיו שֶׁלְּמֹשֶׁה. וְחָרָנָה אָמַר. לְרַגְלָיו שֶׁלְּמַלְאָךְ. וְחָרָנָה אָמַר. לְרַגְלָיו שֶׁלְּתִינוֹק. מָן דְּמַר. לְרַגְלָיו שֶׁל מֹשֶׁה. הֵילָךְ גְּזִי חוֹבָךְ. מָן דְּמַר. לְרַגְלָיו שֶׁל מַלְאָךְ. הֵילָךְ עֲבַד שְׁלִיחֻתֵךְ. מָן דְּמַר. לְרַגְלָיו שֶׁל תִּינוֹק. נָגְעָה בְגוּף הַתִּינוֹק. וַיֵּרֶף מִמֶּנּוּ אָז אָמְרָה חָתָן דָּמִים לַמּוּלוֹת. מִיכָּן לִשְׁתֵּי מִילוֹת. אַחַת לִפְרִיעָה וְאַחַת לְצִיצִין.

יְמוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם בַּהֶרֶת. מַה אֲנִי מְקַיֵּים הַשְּׁמֵר בְּנֶגַע הַצָּרַעַת לִשְׁמוֹר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת וגו'. אַף בְּמִילָה. מַה אֲנִי מְקַיֵּים יְמוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ. בִּזְמַן שֶׁאֵין שָׁם בַּהֶרֶת. תַּלְמוּד לוֹמַר. בְּשַׂר. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם בַּהֶרֶת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה דְּאָמַר. מִצְוֹת עֲשֵׂה דּוֹחֶה אֶת מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ כְּתוּבָה בְצִידָּהּ. נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה דְּאָמַר. אֵין מִצְוַת עֲשֵׂה דּוֹחָה לְמִצְוַת (ב)לֹא תַעֲשֶׂה אֶלָּא אִם כֵּן הָיְתָה כְתוּבָה בְצִידָּהּ. מִכֵּיוָן דִּכְתִיב בְּשַׂר עָרְלָתוֹ כְּמִי שֶׁהִיא כְתוּבָה בְצִידָּהּ.

## פרק ד

### הלכה א

**משנה:** אֵין בֵּין הַמּוּדֵּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ לַמּוּדָּר הֵימֶנּוּ מַאֲכָל אֶלָּא דְּרִיסַת הָרֶגֶל וְכֵלִים שֶׁאֵין עוֹשִׂין בָּהֶן אוֹכֶל נֶפֶשׁ. הַמּוּדָּר הֲנָיַת מַאֲכָל מֵחֲבֵירוֹ לֹא יַשְׁאִילֶנּוּ נָפָה וּכְבָרָה וְרֵחַיִם וְתַנּוּר. אֲבָל מַשְׁאִיל לוֹ חָלוּק וְטַלִּית נְזָמִים וְטַבָּעוֹת וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין עוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֶל נֶפֶשׁ. מָקוֹם שֶׁמַּשְׁכִּירִין כַּיּוֹצֵא בָהֶן אָסוּר.

**הלכה:** אֵין בֵּין הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ כול'. הָא דָבָר שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֶל נֶפֶשׁ אָסוּר. וְלֹא מִמַּאֲכָל נָדָר. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אֵין בֵּין מוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ לַמּוּדָּר הֲנָיַת מַאֲכָל מֵחֲבֵירוֹ. תַּנֵּי דְּבֵית רִבִּי כֵּן. הַמּוּדָּר הֲנָיַת מַאֲכָל מֵחֲבֵירוֹ לֹא יַשְׁאִילֶנּוּ נָפָה וּכְבָרָה רֵיחַיִם וְתַנּוּר. תַּנֵּי. אֲבָל מַשְׁאִילוֹ כּוֹסוֹת וּקְעָרוֹת וְתַמְחוּיִין. שֶׁאֵינָן מֵהַנִּין אֶת הָאוֹכֶל אֲבָל מַכְנִסִין אֶת הָאוֹכֶל. לְפַסִּים וּקְדֵירוֹת אָסוּר. לִטְחוֹן וְלִדְרוֹךְ אָסוּר. לִקְצוֹר צְרִיכָא וְלִבְצוֹר צְרִיכָה. הֲנָיַת מַהוּ. תַּנֵּי אֲבָל מַשְׁאִילוֹ קוֹרְדּוֹם. הֲוֵינָן סָבְרִין מֵימַר. בְּקוֹרְדּוֹם שֶׁלַּבַּקָּעִי. תִּיפְתָּר בְּקוֹרְדּוֹם שֶׁלַּמַּכּוּשׁ. וְלֵית שְׁמַע מִינַּהּ כְּלוּם. רִבִּי אֲבוּנָא אָמַר. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי אָהֳנֵי יוֹסְטָה מִכֵּיוָן דִּי מְרַחֵק וַחֲשַׁר בָּהּ קִמְחָא אֲסִיר מִישְׁאַל לֵיהּ.

רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. שֶׁהוּא כְנוֹתֵן לוֹ מָעוֹת לִיקַּח בָּהֶן כִּכָּר. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. מֵעַתָּה אָסוּר לְהַשְׁאִיל לוֹ מָעוֹת. שֶׁהוּא כְנוֹתֵן לוֹ מָעוֹת לִיקַּח בּוֹ כִּכָּר. רִבִּי אֲבִינָא אָמַר. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. אִילֵּין קוֹזְמִידָיֵא דְּאִית עֲלֵיהוֹן אֲסִיר מִישְׁאַל לוֹן.

## הלכה ב

**משנה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ שׁוֹקֵל לוֹ אֶת שִׁקְלוֹ וּפוֹרֵעַ לוֹ אֶת חוֹבוֹ וּמַחֲזִיר לוֹ אֲבִידָתוֹ. מְקוֹם שֶׁנּוֹטְלִין עָלֶיהָ שָׂכָר תִּיפּוֹל הֲנָיָיה לְהֶקְדֵּשׁ.

**הלכה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ כול'. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בָּעֵי. הַפּוֹרֵעַ שְׁטַר חוֹבוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. תַּפְלוּגְתָּא דְּחָנָן וּבְנֵי כֹהֲנִים גְּדוֹלִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. טַעֲמָא דְּבְנֵי כֹהֲנִים גְּדוֹלִים. תַּמָּן לֹא עָלַת עַל דַּעְתָּן שֶׁתְּמוּת אִשְׁתּוֹ בְּרָעָב. בְּרַם הָכָא מְפַיֵּיס הֲוֵינָא לֵיהּ וְהוּא מוֹחֵל לִי. הַגַּע עַצְמָךְ דַּהֲוָה גַבֵּיהּ מַשְׁכּוֹן. מְפַיֵּיס הֲוֵינָא לֵיהּ וְהוּא יְהַב לִי מַשְׁכּוֹנִי. עַד כְּדוֹן בְּבַעַל חוֹב שֶׁאֵינוֹ דוֹחֵק. וַאֲפִילוּ בְּבַעַל חוֹב שֶׁהוּא דוֹחֵק. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. [וְשׁוֹקֵל אֶת שִׁקְלוֹ. וְלֹא שָׁקַל אֵין מַמַּשְׁכְּנִין אוֹתוֹ.] תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. דְּתַנִּינָן. וּמַקְרִיב עָלָיו קִינֵּי זָבִין קִינֵּי זָבוֹת קִינֵּי יוֹלְדוֹת חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת. בְּשֶׁלֹּא נִכְנַס לְתוֹךְ יָדָיו כְּלוּם. וְכָא בְּשֶׁלֹּא נִכְנַס לְיָדָיו כְּלוּם.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אוֹמֵר. אֵין לָךְ נִתְפָּס עַל חֲבֵירוֹ וְחַייָב לִיתֵּן לוֹ אֶלָּא בְּאַרְנוֹן וּבְגוּלְגּוֹלֶת. רַב אָמַר. כָּל הַנִּתְפָּשׂ עַל חֲבֵירוֹ חַייָב לוֹ. חֵייְלֵיהּ דְּרַב מִן הָדָא. הַגּוֹזֵל שָׂדֶה וּנְטָלוּהָ מֵסִיקִין. לֹא שָׁמַע דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. קָנָס קְנָסוּ בְּגַזְלָן. רִבִּי אֲבִין בְּעֵי דַּהֲוָה רַבִּיהּ רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן וְרִבִּי חִייָה בַּר לוּלְיָינִי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל. חַד אָמַר. בְּאַרְנוֹן וּבְגוּלְגּוֹלֶת. [וְחָרְנָה אָמַר. אֵינָהּ כְּאַרְנוֹן וּכְגוּלְגּוֹלֶת.]

תַּמָּן תַּנִּינָן. מְרַפְּאֵהוּ רְפוּאַת נֶפֶשׁ אֲבָל לֹא רְפוּאַת מָמוֹן. רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי. חַד אָמַר. כָּאן בִּמְדִירָה מִגּוּפוֹ וְכָאן בִּמְדִירָה מִנְכָסָיו. וְחָרְנָה אָמַר. כָּאן בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מִי שֶׁיְּרַפְּאֶנּוּ וְכָאן בְּשֶׁאֵין לוֹ מִי שֶׁיְּרַפְּאֶנּוּ. אִם בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מִי שֶׁיְּרַפְּאֶנּוּ אֲפִילוּ רְפוּאַת נֶפֶשׁ לֹא יְרַפְּאֶנּוּ. לֹא מִכָּל אָדָם זוֹכֶה לְהִתְרַפּוֹת.

וְלֹא נִיכְסֵי הַמַּחֲזִיר הֵן שֶׁהֵן אֲסוּרִין לְבַעַל הַפָּרָה. עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק. כְּשֶׁהָיוּ נִיכְסֵי זֶה אֲסוּרִין עַל זֶה וְנִיכְסֵי זֶה אֲסוּרִין עַל זֶה.

מָאן תַּנָּא תִּפּוֹל הֲנָיָיה לְהֶקְדֵּשׁ. רִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מוֹעֲלִין בְּאִיסָּרוֹת. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. נָדַר מִן כִּכָּר מָהוּ לְחַמֵּם בּוֹ אֶת יָדָיו. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַר. כִּכָּר זוֹ הֶקְדֵּשׁ. אָכְלוֹ בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר מָעַל. לְפִיכָךְ יֵשׁ לוֹ פִּדְיוֹן. אִם אָמַר. הֲרֵי הוּא עָלַי. אָכְלוֹ מָעַל בּוֹ בְטוֹבַת הֲנָיָיה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אֲחֵרִים לֹא מָעֲלוּ. לְפִיכָךְ אֵין לוֹ פִּדְיוֹן. לֹא אָמַר אֶלָּא אָכְלוֹ. הָא לְחַמֵּם בּוֹ אֶת יָדָיו מוּתָּר. תַּלְמִידוֹהִי דְּרִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה.

כֵּינִי בָאוֹמֵר. לֹא אוֹכְלֵינוּ וְלֹא אֶטְעָמֵנוּ. לֹא אֲסָרוֹ עָלָיו אֶלָּא לַאֲכִילָה. עַד כְּדוֹן צְרִיכָה נָדָר מִן הַכְּפָר מָהוּ לְחַמֵּם בּוֹ אֶת יָדָיו.

## הלכה ג

**משנה:** וְתוֹרֵם אֶת תְּרוּמָתוֹ וּמַעֲשְׂרוֹתָיו לְדַעְתּוֹ. וּמַקְרִיב עָלָיו קִינֵּי זָבִין קִינֵּי זָבוֹת קִינֵּי יוֹלְדוֹת חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת וּמְלַמְּדוֹ מִדְרָשׁ הֲלָכוֹת וְאַגָּדוֹת וְלֹא יְלַמְּדֶנּוּ מִקְרָא אֲבָל מְלַמֵּד הוּא אֶת בָּנָיו וְאֶת בְּנוֹתָיו מִקְרָא. וְזָן אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בָּנָיו אַף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתָן. וְלֹא יָזוּן אֶת בְּהֶמְתּוֹ בֵּין טְמֵיאָה וּבֵין טְהוֹרָה. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זָן אֶת הַטְּמֵיאָה וְאֵינוֹ זָן אֶת הַטְּהוֹרָה. אָמְרוּ לוֹ מַה בֵּין טְמֵיאָה לַטְּהוֹרָה. אָמַר לָהֶן שֶׁהַטְּהוֹרָה נַפְשָׁהּ לַשָּׁמַיִם וְגוּפָהּ שֶׁלּוֹ וְהַטְּמֵיאָה נַפְשָׁהּ וְגוּפָהּ לַשָּׁמַיִם. אָמְרוּ לוֹ אַף הַטְּמֵיאָה נַפְשָׁהּ לַשָּׁמַיִם וְגוּפָהּ שֶׁלּוֹ שֶׁאִם יִרְצֶה הֲרֵי מוֹכְרָהּ לַגּוֹיִם אוֹ מַאֲכִילָהּ לַכְּלָבִים.

**הלכה:** וְתוֹרֵם אֶת תְּרוּמָתוֹ כול'. הַמְתַקֵּן פֵּירוֹתָיו שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ טוֹבַת הֲנָיַית מַעֲשְׂרוֹתָיו שֶׁל מִי. רִבִּי אַבָּהוּ אוֹמֵר. שֶׁלַּמְתַקֵּן. רִבִּי זְעִירָא אָמַר שֶׁלַּבַּעַל הַפֵּירוֹת. רִבִּי זְעִירָא כְּדַעְתֵּיהּ. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הִפְרִישׁ קָרְבַּן נָזִיר וְקָרְבַּן מְצוֹרָע שֶׁל חֲבֵירוֹ הַמִּתְכַּפֵּר הוּא שֶׁעוֹשֶׂה (תְּרוּמָה). מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וְתוֹרֵם תְּרוּמָתוֹ וּמַעֲשְׂרוֹתָיו שֶׁלַּחֲבֵירוֹ לְדַעְתּוֹ. פִּתַּר לָהּ בְּשֶׁלֹּא יְהֵא לוֹ טוֹבַת הֲנָיָיה בָהֶן. כְּתִיב רְאֵה לִימַּדְתִּי אֶתְכֶם חוּקִּים וּמִשְׁפָּטִים. מָה אֲנִי בְחִינָם אַף אַתֶּם בְּחִינָם. יָכוֹל מִקְרָא וְתַרְגּוּם כֵּן. תַּלְמוּד לוֹמַר חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים. חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אַתֶּם מְלַמְּדִים בְּחִנָּם. וְאֵי אַתֶּם מְלַמְּדִין בְּחִנָּם מִקְרָא וְתַרְגּוּם. וְכֵן חֲמֵיי מַתְנִיתָא נָסְבִין אַגְרֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי יוּדָן בֵּירְבִּי יִשְׁמָעֵאל. שְׂכָר בְּטֵילָן הֵן נוֹטְלִין.

אָמַר רִבִּי זְעוּרָא. מִדִּבְרֵיהֶן זָן אֶת עֲבָדָיו וְאֵינוֹ זָן אֶת עַבְדּוֹ. הֲווֹן בָּעֲיֵי מֵימַר. מָאן דָּמַר. הַטְּהוֹרָה נַפְשָׁהּ לַשָּׁמַיִם וְגוּפָהּ שֶׁלּוֹ. וְזוֹ הוֹאִיל וְגוּפָהּ וְנַפְשָׁהּ לַשָּׁמַיִם זָן אֶת עַבְדּוֹ. מָאן דָּמַר. שֶׁאִם יִרְצֶה הֲרֵי מוֹכְרָהּ לַגּוֹיִם אוֹ מַאֲכִילָהּ לַכְּלָבִים. וזוֹ הוֹאִיל וְגוּפָהּ שֶׁלּוֹ וְאֵינוֹ מוֹכְרָהּ לַגּוֹיִם וְאֵינוֹ מַאֲכִילָהּ לַכְּלָבִים זָן אֶת עַבְדּוֹ. אַשְׁכַּח תַּנֵּי. זָן אֶת עַבְדּוֹ.

## הלכה ד

**משנה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ וְנִכְנַס לְבַקְּרוֹ עוֹמֵד אֲבָל לֹא יוֹשֵׁב. וּמְרַפְּאֵהוּ רְפוּאַת נֶפֶשׁ אֲבָל לֹא רְפוּאַת מָמוֹן. וְרוֹחֵץ עִמּוֹ בְּאַמְבַּטְי גְּדוֹלָה אֲבָל לֹא בְקַטַנָּה. וְיָשֵׁן עִמּוֹ בַּמִּיטָּה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בִּימוֹת הַחַמָּה אֲבָל לֹא בִימוֹת הַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְהַנֵּהוּ. וּמֵסִיב עִמּוֹ עַל הַמִּיטָּה וְאוֹכֵל עִמּוֹ עַל הַשּׁוּלְחָן אֲבָל לֹא מִן הַתַּמְחוּי. אֲבָל אוֹכֵל הוּא עִמּוֹ מִן הַתַּמְחוּי הַחוּזָר.

**הלכה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ כול'. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים אָמַר. שֶׁלֹּא יִשְׁהֶא.

מַתְנִיתָא בְּשֶׁאָסַר הָרוֹפֵא נְכָסָיו עָלָיו. אֲבָל אִם אָסַר הַחוֹלֶה נְכָסָיו עָלָיו שֶׁלְּרוֹפֵא הוּא חָטָא עַל נַפְשֵׁיהּ.

אֲבָל לֹא בְאַמְבָּטִי קְטַנָּה. דְּהוּא מְרַתֵּחַ לֵיהּ. תַּנֵּי רוֹחֵץ עִמּוֹ בְּמֶרְחַץ קְטַנָּה. דִּי נְסַב אֵישַׁתָּא. תַּנֵּי. מִן הַתַּמְחוּי הַחוֹזֵר. מָהוּ תַמְחוּי הַחוֹזֵר. תַּמָּן אָמְרִין. פִּיסְגָּתָא. רַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין. תַּמְחוּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לֶאֱכוֹל וְלִשְׁבּוֹעַ וּלְהוֹתִיר. תַּנֵּי. מִן הַכּוֹס הַחוֹזֵר. אֵי זֶהוּ כּוֹס הַחוֹזֵר. תַּמָּן אָמְרִין קוֹנְדִּיטוֹן. רַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין. מְלֵיי מִי סורס וְקָרְחִין וְשָׁתְיִין וּמַחֲזִירִין.

## הלכה ה

**משנה:** לֹא יֹאכַל עִמּוֹ מִן הָאֲבוּס שֶׁלִּפְנֵי הַפּוֹעֲלִים וְלֹא יַעֲשֶׂה עִמּוֹ בָאוֹמֶן דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים עוֹשֶׂה הוּא בְּרָחוֹק מִמֶּנּוּ.

**הלכה:** לֹא יֹאכַל כוּ'. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר אָסוּר לְלַמְּדוֹ אוֹמָנוּת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר אָסוּר לְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת.

## הלכה ו

**משנה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַנּוֹטוֹת. וּבַשְּׁבִיעִית לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ אֲבָל אוֹכֵל הוּא מִן הַנּוֹטוֹת. נָדַר הֵימֶינּוּ מַאֲכָל לִפְנֵי שְׁבִיעִית יוֹרֵד בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַפֵּירוֹת. וּבַשְּׁבִיעִית יוֹרֵד וְאוֹכֵל.

**הלכה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית כול'. וְיֵרֵד. כִּדְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים. שֶׁלֹּא יִשְׁהֶה.

רִבִּי יוֹחָנָן פָּתַר מַתְנִיתָא. הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵחֲבֵירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית אֵינוֹ יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַנּוֹטוֹת. וּבַשְּׁבִיעִית יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְאוֹכֵל מִן הַפֵּירוֹת. וְאִם נָדַר בַּשְּׁבִיעִית יוֹרֵד וְאוֹכֵל. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ פָּתַר מַתְנִיתָא. הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַפֵּירוֹת. וְאִם נָדַר בַּשְּׁבִיעִית לֹא יוֹרֵד בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ אֲבָל אוֹכֵל מִן הַפֵּירוֹת. נָדַר מִמֶּנּוּ מַאֲכָל לִפְנֵי שְׁבִיעִית יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַפֵּירוֹת. וְאִם נָדַר בַּשְּׁבִיעִית יוֹרֵד וְאוֹכֵל. וַתְיָיא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוֹסֵי. דּוּ רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. מִפְּנֵי שֶׁקָּדַם נִדְרוֹ לְהֶפְקֵירוֹ. כֵּן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. שֶׁקָּדַם נִדְרוֹ לְהֶבְקֵירוֹ הֶבְקֵירוֹ לְנִדְרוֹ. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי בָּא בַּר חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מוֹדֶה רִבִּי יוֹסֵי בְּהֶבְקֵר תּוֹרָה שֶׁהוּא מוֹתָּר.

## הלכה ז

**משנה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ לֹא יַשְׁאִילֶנּוּ וְלֹא יִשְׁאַל מִמֶּנּוּ לֹא יַלְוֶינּוּ וְלֹא יִלָּוֶה מִמֶּנּוּ וְלֹא יִמְכּוֹר לוֹ וְלֹא יִקַּח מִמֶּנּוּ. אָמַר לוֹ הַשְׁאִילֵנִי פָּרָתְךָ אָמַר לוֹ אֵינָהּ פְּנוּיָה. אָמַר קוֹנָם

שֶׁאֲנִי חוֹרֵשׁ בָּהּ לְעוֹלָם אִם הָיָה דַּרְכּוֹ לַחֲרוֹשׁ הוּא אָסוּר וְכָל אָדָם מוּתָּרִין. אִם אֵין דַּרְכּוֹ לַחֲרוֹשׁ הוּא וְכָל אָדָם אֲסוּרִין.

**הלכה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ לֹא יַשְׁאִילֶינּוּ כול'. בְּאוֹמֵר. קוֹנָם שֶׁדַּי שֶׁאֵינִי חוֹרֵשׁ לְעוֹלָם. כְּאוֹמֵר. קוֹנָם שֶׁדַּי נֶחֱרֶשֶׁת לְעוֹלָם.

## הלכה ח

**משנה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ וְאֵין לוֹ מַה יֹאכַל הוֹלֵךְ אֵצֶל הַחֲנָווֹנִי וְאוֹמֵר אִישׁ פְּלוֹנִי מוּדָּר מִמֶּנּוּ הֲנָיָיה וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֶעֱשֶׂה. וְהוּא נוֹתֵן לוֹ וּבָא וְנוֹטֵל מִמֶּנּוּ.

**הלכה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ וְאֵין לוֹ מַה יֹאכַל כול'. שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ בַּדִּין.

## הלכה ט

**משנה:** הָיָה בֵיתוֹ לִבְנוֹת גְּדֵירוֹ לִגְדּוֹר שָׂדֵהוּ לְקָצוֹר הוֹלֵךְ אֵצֶל הַפּוֹעֲלִים וְאוֹמֵר אִישׁ פְּלוֹנִי מוּדָּר מִמֶּנּוּ הֲנָיָיה וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֶעֱשֶׂה. הֵן עוֹשִׂין עִמּוֹ וּבָאִין וְנוֹטְלִין שָׂכָר מִזֶּה.

**הלכה:** הָיָה בֵיתוֹ לִבְנוֹת גְּדֵירוֹ לִגְדּוֹר כול'. מָהוּ דְיֵימַר. מָאן דַּעֲבַד לָא מַפְסִיד. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. בְּיוֹמוֹי דְרִבִּי אִמִּי נָפְלָה דְלֵיקָה בַּכְּפָר. וְאַפִּיק רִבִּי אִמִּי כְּרוּז בְּשׁוּקָאֵי דַּאֲרַמָּאֵי וְאָמַר. כָּל דַּעֲבַד לָא מַפְסִיד. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. סַכָּנָה הֲוַית. וְאִי סַכָּנָה הֲוַית אֲפִילּוּ רִבִּי אִימִּי יִטְפֵּי. לֹא תַנֵּי. כָּל דָּבָר סַכָּנָה אֵין אוֹמְרִים. יֵיעָשׂוּ בַגּוֹיִם וּבַקְּטַנִּים. אֶלָּא אֲפִילּוּ בַּגְּדוֹלִים וַאֲפִילּוּ בְיִשְׂרָאֵל. מַעֲשֶׂה שֶׁנָּפְלָה דְלֵיקָה בַּחֲצַר יוֹסֵי בֶּן סִימַאי בְּשִׁיחִין. וְיָרְדוּ בְנֵי קְצָרָה שֶׁלְּצִיפּוֹרִין לְכַבּוֹתוֹ וְלֹא הִנִּיחַ לָהֶן לְכַבּוֹת. אָמַר לָהֶן. הַנִּיחוּ לְגַבַּאי שֶׁיִּגְבֶּה אֶת חוֹבוֹ. מִיָּד קָשַׁר עָלָיו הֶעָנָן וַיָּרְדוּ גְשָׁמִים וְכִיבּוּהוּ. בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת שָׁלַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן סֶלַע. וּלְאֶפְרְכוֹס שֶׁלָּהֶן חֲמִשִּׁים דִּינָר. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. לֹא הָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן. חַד כּוּתַיי הֲוָה מְגַיֵּרִיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה. נָפְלָה דְלֵיקָה בִּמְגִירוּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה. אֲזַל הַהוּא כּוּתָאָה בָּעֵי מִיטְפֵּייהּ וְלָא שְׁבָקֵיהּ רִבִּי יוֹנָה. אָמַר לֵיהּ בְּגִין מִדְּלֵי. אָמַר לֵיהּ. אֵין. וְאִישְׁתֵּיזִיב כּוּלָּהּ. רִבִּי יוֹנָה דִכְפַר אִימִּי פָּרַס גּוּלְתֵּיהּ עַל גָּדִישָׁא וְנוּרָא עָרְקַת מִינָּהּ.

## הלכה י

**משנה:** הָיוּ מְהַלְּכִין בַּדֶּרֶךְ וְאֵין לוֹ מַה יֹאכַל נוֹתֵן לְאַחֵר לְשֵׁם מַתָּנָה וְהַלָּהּ מוּתָּר בָּהּ. אִם אֵין עִמָּהֶן אַחֵר מַנִּיחַ עַל הַסֶּלַע אוֹ עַל הַגֶּדֶר וְאוֹמֵר הֲרֵי הֵן מוּבְקָרִים לְכָל מִי שֶׁיַּחְפּוֹץ וְהַלָּהּ נוֹטֵל וְאוֹכֵל וְרִבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר.

**הלכה:** הָיוּ מְהַלְּכִין בַּדֶּרֶךְ וְאֵין לוֹ מַה יֹאכַל כול'. תַּנֵּי רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כֵּיוָן שֶׁאָדָם מַבְקִיר יָצָא דָבָר מֵרְשׁוּתוֹ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֵין הֶבְקֵר יוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי הַבְּעָלִים אֶלָּא בִּזְכִיָּיה. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי בָּא בַּר חִייָה תְּרֵיהוֹן אָמְרִין רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי בְּנוֹתֵן

מַתְנָה לְעֲשָׂרָה וְזֶה אֶחָד מֵהֶן. הִבְקִיר שְׁדֵהוּ. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. חוֹזֵר בּוֹ. וְאִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אֵינוֹ חוֹזֵר בּוֹ. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מָאן דָּמַר. חוֹזֵר. כְּרִבִּי יוֹסֵי. וּמָאן דָּמַר. אֵינוֹ חוֹזֵר. כְּרִבִּי מֵאִיר. הָדָא אָמְרָה. הֶבְקֵר כְּרִבִּי יוֹסֵי וְחַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. מָה אָמַר. הֶבְקֵר. לֹא מַתְנָה. אִתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הֶבְקֵר כְּרִבִּי יוֹסֵי וְחַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. תַּמָּן אָמְרִין. הֶבְקֵר כְּרִבִּי יוֹסֵי וְאֵינוֹ חַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וּבָא הַלָּוִי כִּי אֵין לוֹ וגו'. מִמָּה שֶׁיֵּשׁ לָךְ וְאֵין לוֹ חַיָּיב אַתָּה לִיתֵּן לוֹ. יָצָא הֶבְקֵר שֶׁיָּדְךָ וְיָדוֹ שָׁוִין בּוֹ. הִיא לֶקֶט הִיא שִׁכְחָה הִיא פֵּיאָה הִיא הֶבְקֵר.

עַד כְּדוֹן כְּשֶׁמַּבְקִירָהּ לִזְמָן מְרוּבֶּה. אֲפִילּוּ הִבְקִירָהּ לִזְמָן מְמוּעָט. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַמַּבְקִיר שָׂדֵהוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים חוֹזֵר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. לֹא אָמַר אֶלָּא שְׁלֹשָׁה. הָא לְאַחַר שְׁלֹשָׁה אֵינוֹ חוֹזֵר בּוֹ. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן דַּיְיָנָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. אֲפִילּוּ לְאַחַר שְׁלֹשָׁה חוֹזֵר בּוֹ. אָמַר לֵיהּ. מִכֵּיוָן דְּאַתְּ אָמַר. לְאַחַר שְׁלֹשָׁה חוֹזֵר בּוֹ. הֵיא לְאַחַר שְׁלֹשָׁה הִיא לְאַחַר כַּמָּה יָמִים. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְרִבִּי זְעִירָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בְּשֶׁהִבְקִיר סְתָם. אֲבָל אִם אָמַר. שָׂדִי מוּבְקֶרֶת יוֹם אֶחָד שַׁבָּת אַחַת חֹדֶשׁ אֶחָד שָׁנָה אַחַת שָׁבוּעַ אֶחָד. עַד שֶׁלֹּא זָכָה בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר יָכוֹל הוּא לַחֲזוֹר בּוֹ. מִשֶּׁזָּכָה בָּהּ בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. הָדָא אָמְרָה הוּא זְמָן מְרוּבֶּה הוּא זְמָן מְמוּעָט. הָדָא אָמְרָה שֶׁלֹּא חָשׁוּ לְהַעֲרָמָה. הָדָא אָמְרָה שֶׁאָדָם מַבְקִיר וְחוֹזֵר וְזוֹכֶה. הָדָא פָּשְׁטָה שְׁאֵלַת דְּרִבִּי זְעִירָא. דְּרִבִּי זְעִירָא אָמַר. הוּא זְמָן מוּעָט הוּא זְמָן מְרוּבֶּה.

וְהַלָּהּ נוֹטֵל וְאוֹכֵל וְרִבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. מַאי טַעֲמָא דְרִבִּי יוֹסֵי. מִפְּנֵי שֶׁקִּדֵּם נִדְרוֹ לְהֶבְקֵירוֹ. הָא הֶבְקֵירוֹ לְנִדְרוֹ לֹא. בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. מִפְּנֵי שֶׁקִּדֵּם נִדְרוֹ לְהֶבְקֵירוֹ. מָה בֵּין שֶׁקִּדֵּם הֶבְקֵירוֹ לְנִדְרוֹ. אָמַר לוֹן. לֹא עָלַת עַל דַּעְתּוֹ לֶאֱסוֹר מַה שֶׁהִבְקִיר. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. הָכֵין קְשׁוֹן קֳדָמוֹי. הָא הֶבְקֵר יָחִיד לֹא. וְהָא תַנִּינָן וְהַלָּהּ נוֹטֵל וְאוֹכֵל וְרִבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. אָמַר לוֹן. לֹא עָלַת עַל דַּעְתּוֹ לֶאֱסוֹר מַה שֶׁהִבְקִיר. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי אַבָּא רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק. הַמַּבְקִיר שָׂדֵה לַעֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם אֵינוֹ חוֹזֵר בּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. אַתְיָיא כְרִבִּי מֵאִיר. רִבִּי מָנָא בָּעֵי. מָה אַתְּ אָמְרַת. לִשְׁלֹשָׁה. לִפְנֵי שְׁלֹשָׁה. עַל דְּאַתְּ מַקְשֵׁי עַל רִבִּי מֵאִיר קְשִׁיתָהּ עַל דְּרִבִּי יוֹסֵי. מָה אַתְּ אָמְרַת. לַעֲשָׂרָה. לִפְנֵי עֲשָׂרָה. אָמַר לֵיהּ. הִבְקִירָהּ בִּפְנֵי שְׁנַיִם חוֹזֵר בּוֹ וְחַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. בִּפְנֵי שְׁלֹשָׁה אֵינוֹ חוֹזֵר בּוֹ וּפָטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת.

# פרק ה

## הלכה א

**משנה:** הַשּׁוּתָפִין שֶׁנָּדְרוּ הֲנָיָיה זֶה מִזֶּה אֲסוּרִין לִיכָּנֵס לָחָצֵר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר זֶה נִכְנָס לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְזֶה נִכְנָס לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ. שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין מִלְּהַעֲמִיד שָׁם רַחַיִם וְתַנּוּר וּמִלְגַּדֵּל תַּרְנְגוֹלִין. הָיָה אֶחָד מֵהֶם מוּדָּר מֵחֲבֵירוֹ הֲנָיָיה לֹא יִכָּנֵס לָחָצֵר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר יָכוֹל הוּא לוֹמַר לוֹ לְתוֹךְ שֶׁלִּי אֲנִי נִכְנָס וְאֵינִי נִכְנָס לְתוֹךְ שֶׁלָּךְ. כּוֹפִין אֶת הַנּוֹדֵר לְמְכוֹר אֶת חֶלְקוֹ.

**הלכה:** הַשּׁוּתָפִין שֶׁנָּדְרוּ הֲנָיָיה זֶה מִזֶּה כול'. רַבָּנִין אָמְרִין. כָּל טֶפַח וְטֶפַח שֶׁלַּשּׁוּתָפִין הוּא. רִבִּי לְיֶעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. זֶה נִכְנָס לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְזֶה נִכְנָס לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ. אִם הָיְתָה חָצֵר חֲלוּקָה פְּסִיפָס אַף רַבָּנִין מוֹדֵיי. עָמַד אֶחָד מֵהֶן וּמָכַר אֶת חֶלְקוֹ אַף רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב מוֹדֶה. הִתְנוּ בֵּינֵיהֶן עַל מָנָת לְוַותֵּר בְּחֶזְקַת שׁוּתָפִין הֵן. לֹא צוֹרְכָא דְּלָא הִתְנוּ בֵּינֵיהֶן עַל מָנָת לְוַותֵּר. מָה אָמַר בָּהּ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. וְהָא תַּנִּינָן תַּמָּן. לוֹקֵחַ בְּיֶתֶר וּמוֹכֵר בְּפָחוֹת. מָה אָמַר בָּהּ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. וְהָא דְתַנִּינָן תַּמָּן. לֹא יַשְׁאִילֶינּוּ וְלֹא יִשְׁאַל מִמֶּנּוּ. מָה אָמַר בָּהּ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. וְהָא דְתַנִּינָן תַּמָּן. לֹא יִמְכֹּר וְלֹא יִקַּח מִמֶּנּוּ. וְהָא דְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים. שֶׁלֹּא יִשְׁהֵא.

שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין מִלְּהַעֲמִיד שָׁם רַחַיִם וְתַנּוּר וּמִלְגַּדֵּל תַּרְנְגוֹלִין. נִצְרְכָה לְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. דּוּ מַתְנִיתָא הַשּׁוּתָפִין שֶׁנָּדְרוּ הֲנָיָיה זֶה מִזֶּה. מִפְּנֵי שֶׁנָּדְרוּ הֲנָיָיה זֶה מִזֶּה. הָא אִם לֹא נָדְרוּ הֲנָיָיה זֶה מִזֶּה סְתָמָן כְּמְוַותְּרִין אֵילּוּ לָאֵילּוּ. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. נָהֲגוּ הַשּׁוּתָפִין לִהְיוֹת כְּמְוַותְּרִין זֶה אֶת זֶה בִּדְבָרִים הַלָּלוּ. תַּמָּן תַּנִּינָן. אֵילּוּ דְבָרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן חֶזְקָה. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. הַמְגַדֵּל תַּרְנוֹגַלִּין בֶּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁלּוֹ הֲרֵי זוֹ חֶזְקָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְיֵאוּת. מַה נַפְשָׁךְ. אִם יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְגַדֵּל הֲרֵי גִידֵּל. אִם אֵין לוֹ רְשׁוּת לְגַדֵּל הֲרֵי הֶחֱזִיק. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי בְּנָיָה. בַּכֹּל הַשּׁוּתָפִין מְעַכְּבִין זֶה עַל זֶה בְּחָצֵר חוּץ מִן הַכְּבִיסָה. מִפְּנֵי כְבוֹד בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. הֵדָא דְאָתְּ אָמַר מָקוֹם שֶׁהַנָּשִׁים מְכַבְּסוֹת. אֲבָל מָקוֹם שֶׁהָאֲנָשִׁים מְכַבְּסִין לֹא בְדָא. וְדָא דְאָתְּ אָמַר חוּץ מִן הַכְּבִיסָה בְּחָצֵר. בְּכָל הֶחָצֵר. בְּרַם בְּאַרְבַּע אַמּוֹת דְּחַבְרֵיהּ לֹא מָצֵי מִימְחֵי בְּיָדֵיהּ. אִם הָיָה הַמָּקוֹם מְשׁוּפָּע אֲפִילּוּ בְּאַרְבַּע אַמּוֹת דְּחַבְרֵיהּ מִימְחֵי הוּא בְּיָדֵיהּ. דּוּ אָמַר לֵיהּ. אַתְּ שְׁפַךְ וְהוּא אָתֵי לְגַבֵּי. תַּנֵּי. מָקוֹם הַתַּנּוּר מָקוֹם הַכִּירַיִם אֵין לָהֶן חֶזְקָה. עַל גַּבֵּיהֶן אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּ יֵשׁ לָהֶן חֶזְקָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָה. וּבִלְבַד קִירוּי שֶׁמּוֹעִיל לַתַּנּוּר.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. הַשּׁוּתָפִין קוֹנִין זֶה מִזֶּה בְּחָצֵר וְחַיָּיבִין זֶה בְנִיזְקֵי זֶה. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא. בְּאוֹמֵר. צְבוֹר וְאַקְנֶה. אֲבָל אִם צָבוּרִין לֹא קָנָה עַד שֶׁיְּטַלְטֵל.

בְּתוֹךְ שֶׁלִּי אֲנִי נִכְנָס וְלֹא בְתוֹךְ שֶׁלָּךְ. וְאַתְּ אָמַר. כּוֹפִין. לֹא עַל הָדָא אִיתְאֲמָרַת אֶלָּא עַל הָדָא. בְּתוֹךְ שֶׁלַּחֲבֵירָךְ אֲנִי נִכְנָס וְלֹא לְתוֹךְ שֶׁלָּךְ. עֲלֵיהּ כּוֹפִין אֶת המוכר שֶׁיִּמְכּוֹר חֶלְקוֹ. בְּאוֹמֵר הֲנָיָיתִי עָלֶיךָ. אֲבָל בְּאוֹמֵר. הֲנָיָיתְךָ עָלַי. לֹא בָדָא.

## הלכה ב

**משנה:** הָיָה אֶחָד מִן הַשּׁוּק מוּדָּר מֵאֶחָד מֵהֶן הֲנָיָה לֹא יִכָּנֵס לֶחָצֵר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר יָכוֹל הוּא לוֹמַר לוֹ בְּתוֹךְ שֶׁלַּחֲבֵירְךָ אֲנִי נִכְנָס וְאֵינִי נִכְנָס לְתוֹךְ שֶׁלְּךָ.

**הלכה:** הָיָה אֶחָד מִן הַשּׁוּק כול'. וְלֹא תַנִּינָן כּוֹפִין. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. אִם הָיָה נוֹדָרָן כּוֹפִין. דּוּ אָמַר לֵיהּ. אַתְיָית קָדָמוֹהִי עָבְדַת לֵיהּ כֵּן. תִּינְיָינָא וְעָבְדַת לֵיהּ כֵּן. מִיכָּן וְאֵילַךְ אוֹ שְׁרֵי נִדְרָךְ אוֹ זְבִין חוּלְקָךְ.

## הלכה ג

**משנה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ וְיֵשׁ לוֹ מֶרְחָץ וּבֵית הַבַּד מוּשְׂכָּרִים בָּעִיר אִם יֵשׁ לוֹ בָהֶן תְּפִיסַת יָד אָסוּר אֵין לוֹ בָהֶן תְּפִיסַת יָד מוּתָּר. הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ קוֹנָם לְבֵיתְךָ שֶׁאֲנִי נִכְנָס וְשָׁדְךָ שֶׁאֲנִי לוֹקֵחַ מֵת אוֹ מְכָרָן לְאַחֵר מוּתָּר. קוֹנָם לְבַיִת זֶה שֶׁאֲנִי נִכְנָס שָׂדֶה זוֹ שֶׁאֲנִי לוֹקֵחַ מֵת אוֹ מְכָרָן לְאַחֵר אָסוּר.

**הלכה:** כְּמָה הִיא תְּפִיסַת יָד. לְמַחֲצִית וְלִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ.

בֵּיתְךָ זֶה. מִשֵּׁם מַה אַתָּה תוֹפְשׂוֹ. מִשֵּׁם בֵּיתְךָ זֶה. נָפַל וּבָנָאוֹ הוּא. לַיִת לֵיהּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָאוֹמֵר לְיוֹרְשָׁיו. תְּנוּ בֵית חַתְנוּת לִבְנוֹ אוֹ בֵית אַרְמְלוּת לְבִתּוֹ. וְנָפַל. יוֹרְשִׁין חַיָּיבִין לִבְנוֹתוֹ. תַּמָּן תַּנֵּינָן. הָאוֹמֵר לִבְנוֹ. קוֹנָם שֶׁאַתְּ נֶהֱנֶה לִי. אִם מֵת יִירָשֶׁנּוּ. בְּחַיַּי וּבְמוֹתִי. מֵת לֹא יִירָשֶׁנּוּ. [וְהָתַנֵּי. בְּחַיַּי. אִם מֵת יִירָשֶׁנּוּ. בְּמוֹתִי. אִם מֵת יִירָשֶׁנּוּ.] מַה בֵּין לְהוּא דְאָמַר חָדָא חָדָא לְהוּא דְאָמַר תְּרֵיי תְּרֵיי. רַב יִרְמְיָה וְרִבִּי יוֹסֵי [בֵּן חֲנִינָה] תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. קוֹנָם הֲנָיַית נְכָסַיי אֵילּוּ עָלַי בְּחַיַּי וּבְמוֹתִי. מִכֵּיוָן שֶׁאָמַר. אֵילּוּ. אִסְתַּלָּק עָלָיו בֵּין בַּחַיִּים בֵּין לְאַחַר מִיתָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תַּנִּינָן בִּנְדָרִים מַה דְלֹא תַנִּינָן בִּשְׁבוּעוֹת. קוֹנָם לְבֵיתָךְ שֶׁאֵינִי נִכְנָס. שָׂדֶךָ שֶׁאֵינִי לוֹקֵחַ. מֵת אוֹ שֶׁמְּכָרוֹ לְאַחֵר מוּתָּר. לְבַיִת זֶה שֶׁאֵינִי נִכְנָס. שָׂדֶה זוֹ שֶׁאֵינִי לוֹקֵחַ. מֵת אוֹ שֶׁמְּכָרוֹ לְאַחֵר אָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁאָמַר. זֶה. הָא לֹא אָמַר. זֶה. אֲסָרוֹ עָלָיו בֵּין בַּחַיִּים בֵּין לְאַחַר מִיתָה.

## הלכה ד

**משנה:** הֲרֵינִי עָלַיִךְ חֵרֶם הַמּוּדָּר אָסוּר. הֲרֵי אַתְּ עָלַי חֵרֶם הַנּוֹדֵר אָסוּר. הֲרֵינִי עָלַיִךְ וְאַתְּ עָלַי שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין. וּשְׁנֵיהֶן מוּתָּרִין בְּדָבָר שֶׁלְּעוֹלֵי בָבֶל וַאֲסוּרִין בְּדָבָר שֶׁלְּאוֹתָהּ הָעִיר.

**הלכה:** הֲרֵינִי עָלַיִךְ חֵרֶם כול'. קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָךְ לְנִשׂאַל לוֹ עָלַיִךְ. נִשְׂאַל עַל הָרִאשׁוֹן וְאֵינוֹ נִשְׂאַל עַל הַשֵּׁינִי. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. נִשְׂאַל בֵּין עַל הָרִאשׁוֹן בֵּין עַל הַשֵּׁינִי. שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵף בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. כְּמָאן דְּאָמַר. לְאַחַר הָאִיסָּר. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר. לְאַחַר הַנֵּדֶר. נֶדֶר שֶׁבָּטַל מִקְצָתוֹ בָּטַל כּוּלּוֹ.

הַנּוֹדֵר מִבְּנֵי הָעִיר וּבָא אַחֵר וְיָשַׁב שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם מוּתָּר בּוֹ. מִיּוֹשְׁבֵי הָעִיר וּבָא אַחֵר וְיָשַׁב שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם אָסוּר בּוֹ. קוֹנָם הֲנָיְיתִי עַל בְּנֵי עִירִי. אֵינוֹ נִשְׂאַל לְזָקֵן שֶׁיֵּשׁ שָׁם. הֲנָיַית בְּנֵי עִירִי עָלַי. נִשְׂאַל לְזָקֵן שֶׁיֵּשׁ שָׁם. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי אֲפִילּוּ עַל קַדְמַיְיתָא נִשְׂאַל. שֶׁאֵינוֹ כְּמֵיפֵר נִדְרֵי עַצְמוֹ. נֶדֶר שֶׁלָּרַבִּים אֵין לוֹ הֵיתֵר. הַנּוֹדֵר בָּרַבִּים. אֵין לוֹ הֵיתֵר. הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ בְּפָנָיו לֹא יִשְׁאַל לוֹ אֶלָּא בְּפָנָיו. שֶׁלֹּא בְּפָנָיו נִשְׁאָלִין לוֹ בֵּין בְּפָנָיו בֵּין שֶׁלֹּא בְּפָנָיו. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִפְּנֵי הַבּוּשָׁה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. מִפְּנֵי הַחֶשְׁד.

וְאַתְיָין אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּאִילֵּין פְּלוּגְוָותָא. דְּתַנֵּי. יוֹם הַכִּיפּוּרִים צָרִיךְ לְפָרוֹט אֶת מַעֲשָׂיו. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה בֶּן בְּתֵירָה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אֵינוֹ צָרִיךְ לְפָרוֹט אֶת הַחֵטְא. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. צָרִיךְ לְפָרוֹט אֶת הַנֶּדֶר. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. אֵינוֹ צָרִיךְ לְפָרוֹט אֶת הַנֶּדֶר. חַד בַּר נַשׁ נָדַר דִּלָּא מְרַוּוחָא. אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוּדָן בַּר שָׁלוֹם. אָמַר לֵיהּ. מִמַּאי אִישְׁתַּבָּעַת. אָמַר לֵיהּ. דִּלָּא מְרַוּוחָא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹנָן. וְכֵן בַּר נַשׁ עָבִיד. [אָמַר לֵיהּ בְּקִבְּיוֹסְטָא]. אָמַר. בָּרוּךְ שֶׁבָּחַר בַּתּוֹרָה וּבַחֲכָמִים שֶׁאָמְרוּ. צָרִיךְ לְפָרוֹט אֶת הַנֶּדֶר.

## הלכה ה

**משנה:** וְאֵי זֶהוּ דָבָר שֶׁלְּעוֹלֵי בָבֶל. כְּגוֹן הַר הַבַּיִת וְהָעֲזָרוֹת וְהַבְּאֵר שֶׁבְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ. וְאֵי זֶהוּ דָבָר שֶׁלְּאוֹתָהּ הָעִיר כְּגוֹן הָרְחָבָה וְהַמֶּרְחָץ וּבֵית הַכְּנֶסֶת וְהַתֵּיבָה וְהַסְּפָרִים וְהַכּוֹתֶבֶת חֶלְקוֹ לַנָּשִׂיא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֶחָד כּוֹתֵב לַנָּשִׂיא וְאֶחָד כּוֹתֵב לַהֶדְיוֹט. מַה בֵּין כּוֹתֵב לַנָּשִׂיא לַכּוֹתֵב לַהֶדְיוֹט שֶׁהַכּוֹתֵב לַנָּשִׂיא אֵינוֹ צָרִיךְ לְזַכּוֹת וְהַכּוֹתֵב לַהֶדְיוֹט צָרִיךְ לוֹ לְזַכּוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה צְרִיכִין לְזַכּוֹת. לֹא דִבְּרוּ בַנָּשִׂיא אֶלָּא בַהוֹוֶה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין אַנְשֵׁי הַגָּלִיל צְרִיכִין לִכְתּוֹב שֶׁכְּבָר כָּתְבוּ אֲבוֹתָם עַל יְדֵיהֶם.

**הלכה:** וְאֵי זֶהוּ דָבָר שֶׁלְּעוֹלֵי בָבֶל כול'. כֵּינִי מַתְנִיתָא. רְחָבָה שֶׁהֶדְרֵךְ הָרַבִּים מַפְסִקְתָּהּ כְּעוֹלֵי בָבֶל הִיא. חַד בַּר נַשׁ קִידֵּשׁ בְּסֵפֶר תּוֹרָה. רִבִּי שׁוּבְתַּי וְרִבִּי חֲסִידָא אַעֲלוֹן עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה וְאָמַר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. אַנְתְּ קָרֵת אִיגַּרְתָּא וּכְתִיב בְּגַוָּהּ. וְלֹא עוֹד. אָמַר רִבִּי מָנָא. קַשִּׁיתָהּ קוֹמֵי רִבִּי חִזְקִיָּה. מַהוּ וְלֹא עוֹד. בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלְּיָחִיד

קִידֵּשׁ. אָמַר לוֹן. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אָתָא מֵימַר לָךְ אֲפִילוּ בְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלְּרַבִּים קִידֵּשׁ. וְהֵינוֹ וְלֹא עוֹד. אָתָא מֵימַר לָךְ אֲפִילוּ בְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלְּיָחִידִי קִידֵּשׁ. וְהֵינוֹ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִילוּ אֶחָד כּוֹתֵב חֶלְקוֹ לַנָּשִׂיא כול'. כֵּינִי מַתְנִיתָא. צָרִיךְ לְכְתּוֹב חֶלְקוֹ לַנָּשִׂיא.

## הלכה ו

**משנה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ וְאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל נוֹתְנוֹ לְאַחֵר מִשֵּׁם מַתָּנָה וְהַלָּהּ מוּתָּר בָּהּ. מַעֲשֶׂה בְּבֵית חוֹרוֹן בְּאֶחָד שֶׁהָיָה אָבִיו מוּדָּר מִמֶּנּוּ הֲנָיָיה וְהָיָה מַשִּׂיא אֶת בְּנוֹ וְאָמַר לַחֲבֵירוֹ הֲרֵי הֶחָצֵר וְהַסְּעוּדָה נְתוּנִין לָךְ בְּמַתָּנָה וְהֵן בְּפָנֶיךָ עַד שֶׁיָּבוֹא אַבָּא וְיֹאכַל עִמָּנוּ בַּסְּעוּדָה. אָמַר לוֹ אִם שֶׁלִּי הֵם הֲרֵי הֵן מוּקְדָּשִׁין לַשָּׁמַיִם. אָמַר לוֹ לֹא נָתַתִּי לְךָ אֶת שֶׁלִּי שֶׁתַּקְדִּישֵׁם לַשָּׁמַיִם. אָמַר לוֹ לֹא נָתַתָּה לִי אֶת שֶׁלְּךָ אֶלָּא שֶׁתְּהֵא אַתָּה וְאָבִיךָ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים וּמִתְרַצִּין זֶה לָזֶה וִיהֵא עָוֹן תָּלוּי בְּרֹאשִׁי. וּכְשֶׁבָּא דָבָר לִפְנֵי חֲכָמִים אָמְרוּ כָּל מַתָּנָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁאִם הִקְדִּישָׁהּ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת אֵינָהּ מַתָּנָה.

**הלכה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחֲבֵירוֹ כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. נִיכָּר הוּא זֶה שֶׁהוּא תַּלְמִיד חָכָם. שְׁמוֹנִים זוּג שֶׁלְּתַלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְהִלֵּל הַזָּקֵן. גָּדוֹל שֶׁבָּהֶן יוֹנָתָן בֶּן עוּזִּיאֵל. וְהַקָּטָן שֶׁבָּהֶן רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי. פַּעַם אַחַת חָלָה וְנִכְנְסוּ כוּלָּן לְבַקְּרוֹ. עָמַד לוֹ רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בֶּחָצֵר. אָמַר לָהֶן. הֵיכַן הוּא הַקָּטָן שֶׁבָּכֶם שֶׁהוּא אַב לְחָכְמָה וְאַב לְדוֹרוֹת. אֵין צָרִיךְ לוֹמַר הַגָּדוֹל שֶׁבָּכֶם. אָמְרוּ לוֹ. הֲרֵי הוּא בֶּחָצֵר. אָמַר לָהֶן. יִכָּנֵס. כֵּיוָן שֶׁנִּכְנַס אָמַר לָהֶן. לְהַנְחִיל אוֹהֲבַיי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא.

וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. נִיכָּר זֶה שֶׁהוּא תַּלְמִיד חָכָם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אֵכֶין הֲוָה עוֹבְדָא. יוֹנָתָן בַּר עוּזִּיאֵל הִדִּירוֹ אָבִיו מִנְּכָסָיו וְעָמַד וּכְתָבָן לְשָׁמַיִם. מַה עָשָׂה שָׁמַיִם. מָכַר מִקְצָת וְהִקְדִּישׁ מִקְצָת וְנָתַן לוֹ מַתָּנָה אֶת הַשְּׁאָר וְאָמַר. כָּל מִי שֶׁיָּבוֹא וְיַעֲרֵעַ עַל הַמַּתָּנָה הַזֹּאת יוֹצִיא מִיָּד הַלָּקוּחוֹת וּמִיָּד הַהֶקְדֵּשׁ וְאַחַר כָּךְ יוֹצִיא מִיָּד זֶה.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי. מֵעַתָּה אֵין אָדָם נוֹתֵן מַתָּנָה לַחֲבֵירוֹ עַל מְנָת שֶׁלֹּא יְקַדֵּישֶׁנָּהּ לַשָּׁמַיִם. כֵּינִי מַתְנִיתָא. כָּל מַתָּנָה שֶׁהִיא כְמַתְּנַת בֵּית חוֹרוֹן שֶׁהָיְתָה בְהַעֲרָמָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁאִם הִקְדִּישָׁהּ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת אֵינָהּ מַתָּנָה.

# פרק ו

## הלכה א

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַמְּבוּשָּׁל מוּתָּר בַּצָּלִי וּבַשָּׁלוּק. אָמַר קוֹנָם תַּבְשִׁיל שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּמַעֲשֵׂה קְדֵירָה דַק וּמוּתָּר בְּעָבֶה. וּמוּתָּר בְּבֵיצָה טְרוּמֵיטָן וּבְדַלַּעַת הָרְמוּצָה.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הַמְבוּשָׁל כול'. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁהַשָּׁלוּק קָרוּי מְבוּשָׁל. דְּתַנִּינָן. הָיָה מְבַשֵּׁל אֶת הַשְּׁלָמִים אוֹ שׁוֹלֵק. וְקָרְיֵיא שֶׁהַצָּלוּי קָרוּי מְבוּשָׁל. וַיְבַשְּׁלוּ אֶת הַפֶּסַח וגו'. אֵין תֵּימַר שְׁלֹא כַהֲלָכָה. רִבִּי יוֹנָה בּוֹצְרַיֵּיא אָמַר כַּמִּשְׁפָּט. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁהַשָּׁלוּק קָרוּי מְבוּשָׁל. וְקָרְיֵיא אָמַר שֶׁהַצָּלִי קָרוּי מְבוּשָׁל. וְהָתַנִּינָן. הַנּוֹדֵר מִן הַמְבוּשָׁל מוּתָּר בַּצָּלִי וּבַשָּׁלוּק. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הָלְכוּ בַנְּדָרִים אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם. אָמַר רִבִּי יֹאשִׁיָּה. הָלְכוּ בַנְּדָרִים אַחַר לְשׁוֹן תּוֹרָה. מַה נְפִיק מִן בֵּינֵיהוֹן. קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם בַּחַג. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָסוּר בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יֹאשִׁיָּה מוּתָּר. אַף רִבִּי יֹאשִׁיָּה מוֹדֶה שֶׁאָסוּר. לֹא אָמַר רִבִּי יֹאשִׁיָּה אֶלָּא לְחוֹמְרִין.

רִבִּי חִייָה בַּר בָּא אָמַר. רִבִּי יוֹחָנָן אָכִיל חֲלִיטָא וְאָמַר. לֹא טָעֲמִית מָזוֹן בְּהָדָא יוֹמָא. וְהָא תַנִּינָן. הַנּוֹדֵר מִן הַמָּזוֹן מוּתָּר בְּמַיִם וּבְמֶלַח. פְּתַר לָהּ רִבִּי יֹאשִׁיָּה דְּאָמַר. הֵילְכוּ בַנְּדָרִים אַחַר לְשׁוֹן תּוֹרָה. וּמְנַיִין שֶׁכָּל הַדְּבָרִים קְרוּיִין מָזוֹן. רִבִּי אַחָא בַּר עוּלָּא אָמַר. וְעָשָׂר אֲתוֹנוֹת נוֹשְׂאוֹת בָּר וְלֶחֶם וּמָזוֹן. מַה תַלְמוּד לוֹמַר וּמָזוֹן. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁכָּל הַדְּבָרִים קְרוּיִין מָזוֹן.

הַנּוֹדֵר מִן הַמְבוּשָׁל מָהוּ שֶׁיְּהֵא מוּתָּר מִן הַמְעוּשָׁן. מָהוּ שֶׁיְּהֵא מוּתָּר בְּמִטּוּגָן. מָהוּ שֶׁיְּהֵא מוּתָּר בְּתַבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בְּהּ מֵי טְבֶרְיָה. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין שְׁאָלוּן. מְעוּשָׁן מָהוּ שֶׁיְּהֵא בּוֹ מִשּׁוּם בִּישּׁוּלֵי גּוֹיִם. מָהוּ שֶׁיְּהֵא בּוֹ מִשּׁוּם תַּבְשִׁילֵי שַׁבָּת. מָהוּ שֶׁיְּהֵא בּוֹ מִשּׁוּם בָּשָׂר בְּחָלָב. מָהוּ שֶׁיְּטַבֵּל לְמַעְשְׂרוֹת. הַנּוֹדֵר מִן הַמְעוּשָׁן מָהוּ שֶׁיְּהֵא מוּתָּר בְּתַבְשִׁיל. רִבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם דְּבֵית רַב אַסִּי. חֲבִיצָא אֵין בּוֹ מִשּׁוּם בִּישּׁוּלֵי גּוֹיִם וְיוֹצְאִין בּוֹ מִשֵּׁם עֵירוּבֵי תַבְשִׁילִין. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב חוּנָה. כָּל אוֹכֶל שֶׁהוּא נֶאֱכָל חַי כְּמוֹת שֶׁהוּא אֵין בּוֹ מִשּׁוּם בִּישּׁוּלֵי גּוֹיִם וְיוֹצְאִין בּוֹ מִשֵּׁם עֵירוּבֵי תַבְשִׁילִין.

הַנּוֹדֵר מִן הַמְבוּשָׁל מָהוּ שֶׁיְּהֵא מוּתָּר בְּעֵבֶה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָסוּר בְּמַעֲשֵׂה קְדֵירָה רַךְ וּמוּתָּר בְּעֵבֶה. מָה אִם תַּבְשִׁיל שֶׁהוּא נֶאֱסָר בְּצָלוּי וּבְשָׁלוּק מוּתָּר בְּעֵבֶה. מְבוּשָׁל שֶׁהוּא מוּתָּר בְּצָלוּי וּבְשָׁלוּק אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא מוּתָּר בְּעֵבֶה. וְיֵשׁ קַל וָחוֹמֶר בִּנְדָרִים. אֶלָּא כֵינִי. תַּבְשִׁיל שֶׁאָסוּר בְּצָלוּי וּבְשָׁלוּק אָסוּר בְּעֵבֶה מְבוּשָׁל. מְבוּשָׁל שֶׁאָסוּר בְּצָלוּי וּבְשָׁלוּק מוּתָּר בְּעֵבֶה.

תַּנֵּי. אָסוּר בְּהֵטְרִיּוֹת רַכּוֹת. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הָרוֹפֵא לוֹכַל פִּתּוֹ בָהֶן. אָמַר רַב חִסְדָּא. אָסוּר בְּבֵיצָה מְגוּלְגֶּלֶת. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַחוֹלֶה לוֹכַל פִּתּוֹ בָהּ.

וּמוּתָּר בְּבֵיצָה טְרוּמַיטָא. רוֹפֵיטוֹן. וּבְדַלַּעַת הָרְמוּצָה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה כְּמִין דְּלַעַת מָרָה וְהֵן מְמַתְּקִין אוֹתָהּ בְּרִימְצָא.

## הלכה ב

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִמַּעֲשֶׂה קְדֵירָה אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִמַּעֲשֶׂה רְתָחְתָּהּ. אָמַר קוֹנָם יוֹרֵד לַקְּדֵירָה שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַמִּתְבַּשְּׁלִים בַּקְּדֵירָה. מִן הַכָּבוּשׁ אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִן הַכָּבֵשׁ שֶׁלְּיָרָק. כָּבוּשׁ שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַכְּבוּשִׁים. מִן הַשָּׁלֵק אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִן הַשָּׁלֵק שֶׁלַּבָּשָׂר דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. שָׁלוּק שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַשְּׁלָקִים. מִן הַצָּלִי אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִן הַצָּלִי שֶׁלַּבָּשָׂר דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. צָלִי שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַצְּלוּיִם.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִמַּעֲשֶׂה קְדֵירָה כול׳. אֵיזוֹ הִיא מַעֲשֶׂה רוֹתְחָנָה. כְּגוֹן חִילְקָא טְרַגִּיס וְטִיסָנֵי סוֹלֶת וְאוֹרֶז זְרִיד וְעָרְסָן.

מִן הַיּוֹרֵד לַקְּדֵירָה. אָסוּר בְּיוֹרֵד לַלֹּפֶס. מִן הַיּוֹרֵד לַלֹּפֶס מוּתָּר בְּיוֹרֵד לַקְּדֵירָה. שֶׁכָּל הַיּוֹרֵד לַקְּדֵירָה יוֹרֵד לַלֹּפֶס וְיֵשׁ שֶׁיּוֹרֵד לַלֹּפֶס וְאֵינוֹ יוֹרֵד לַקְּדֵירָה. מַאי אִית לָךְ. כְּגוֹן הַחל מִן נוּנְיָה. הַנּוֹדֵר מִן הָאָפוּי בַּתַּנּוּר אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּפַת בִּלְבָד. מִן הַנַּעֲשִׂין בַּתַּנּוּר אָסוּר בְּכָל הַנַּעֲשִׂין בַּתַּנּוּר.

## הלכה ג

**משנה:** מִן הַמָּלִיחַ אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִן הַמָּלִיחַ שֶׁלַּדָּג. מָלִיחַ שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַמְּלוּחִים דָּג דָּגִים שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בָּהֶן בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים בֵּין מְלוּחִין בֵּין תְּפֵילִין בֵּין חַיִּין בֵּין מְבוּשָּׁלִין וּמוּתָּר בְּטָרִית טְרוּפָּה וּבְצִיר. הַנּוֹדֵר מִן הַצָּחָנָה אָסוּר בְּטָרִית טְרוּפָּה וּמוּתָּר בְּצִיר וּבְמוּרֵייס. הַנּוֹדֵר מִטָּרִית טְרוּפָּה מוּתָּר בְּצִיר וּבְמוּרֵייס.

**הלכה:** מִן הַמָּלִיחַ אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בַּמָּלִיחַ שֶׁלַּדָּג כול׳. הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר. מָלוּחַ לְעוֹלָם. הָא לְשָׁעָה לֹא. אָמַר רִבִּי יוּדָן. מִן מָה דְתַנִּינָן. הֲרֵי עָלַי כְּבָשָׂר מָלוּחַ וּכְיֵין נָסָךְ. הָדָא אָמְרָה. מָלוּחַ לְשָׁעָה מָלוּחַ הוּא. אִי זֶהוּ מָלוּחַ לְשָׁעָה. כְּהָדָא דְתַנֵּי. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. נוֹתֵן הָאֵיבָרִים עַל גַּבֵּי הַמֶּלַח וְהוֹפְכָן. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁאִים מַשְׁהֶא הוּא אוֹתָן הֵן נִמְלָחִין. מִן מַה דְּאָמַר רִבִּי חִייָה בַּר זַבְדָּא. הַנּוֹטֵל זֵתִים מִן הַמַּעֲטָן טוֹבֵל אַחַת אַחַת בַּמֶּלַח וְאוֹכֵל. הָדָא אָמְרָה. מָלוּחַ לְשָׁעָה מָלוּחַ הוּא.

תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. אָמַר. קוֹנָם דָּג שֶׁאֵינִי טוֹעֵם. אָסוּר בַּגְּדוֹלִים וּמוּתָּר בַּקְּטַנִּים. דָּגִים שֶׁאֵינִי טוֹעֵם. אָסוּר בֵּין בַּגְּדוֹלִים בֵּין בַּקְּטַנִּים. דָּגָה שֶׁאֵינִי טוֹעֵם. אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּכָלְכִּיד. אִי זֶהוּ קָטָן וְאִי זֶהוּ גָּדוֹל. יְיבָא כֵּיי דְּמַר רִבִּי זְעִירָא. כָּל נוּן דָּנָא אָכִיל פָּחוֹת מִן לִיטְרָא כִּילְכִּיד אָנָא טְעִים. וְהָכָא כֵּן.

וּמוּתָּר בְּטָרִית טְרוּפָּה. הָא בְשֶׁאֵינָהּ טְרוּפָּה אָסוּר. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. זְעִירָה בְעֵי. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הִילְּכוּ בְנָדְרִים אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם. לֵית אוֹרְחֵיהּ דְּבַר נַשׁ מֵימַר לְחַבְרֵיהּ. זְבִין לִי נוּן. וְהוּא זָבִין לֵיהּ כַּלְכִּיד. רִבִּי אָבִין שָׁמַע לֵיהּ מִן דְּבַתְרָהּ.

הַנּוֹדֵר מִטְּרִית טָרוּפָה מוּתָּר בְּצִיר וּבְמוּרֵייס. הָא כְשֶׁאֵינָהּ טְרוּפָה אָסוּר. רִבִּי [ ] אָמַר רִבִּי זְעוּרָה בְּעֵי. וְלֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הִילְכוּ בְנָדָרִים אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם. לֵית אוֹרְחֵיהּ דְּבַר נָשָׁא מֵימַר לְחַבְרֵיהּ. זְבוֹן לִי טָרִי. וְהוּא זְבִין לֵיהּ צַחְנָא. תַּמָּן קַרְיֵין לֵיטְרִיתָא צַחְנָה.

## הלכה ד

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הֶחָלָב מוּתָּר בַּקּוּם וְרִבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. וּמִן הַקּוּם מוּתָּר בֶּחָלָב. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר. הַנּוֹדֵר מִן הַגְּבִינָה אָסוּר בָּהּ בֵּין מְלוּחָה בֵּין טְפֵילָה.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הֶחָלָב מוּתָּר בַּקּוּם כול'. מָהוּ בַּקֵּם. חַלְבָּא מְקַטְרָא. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי. שֵׁם אֲבִיו קָרוּי עָלָיו. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי הַנּוֹדֵר מִן הַיַּיִן מוּתָּר בְּיַיִן מְבוּשָּׁל. חַמְרָא מְבַשְּׁלָא.

זֶה הַכְּלָל שֶׁהָיָה רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִשֵּׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין. כְּגוֹן טֵבֶל וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ וְהֶחְדֵּשׁ. לֹא נִתְּנוּ לָהֶן חֲכָמִים שִׁיעוּר אֶלָּא מִין בְּמִינוֹ כָּל שֶׁהוּא וְשֶׁלֹּא בְמִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. וְכָל שֶׁאֵין לוֹ מַתִּירִין. כְּגוֹן תְּרוּמָה וְחַלָּה וְעָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם. נִתְּנוּ לָהֶן חֲכָמִים שִׁיעוּר מִין בְּמִינוֹ. שֶׁלֹּא בְמִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. אִילֵּין נְדָרִין מַה אַתְּ עֲבִיד לְהוֹן. כְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אוֹ כְדָבָר שֶׁאֵין לוֹ מַתִּירִין. מִסְתַּבְּרָא מֵיעַבְּדִינוֹן כְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. שֶׁהַזֵּקֵן עוֹקֵר אֶת הַנֵּדֶר מֵעִיקָּרוֹ. אָמְרוּ. אֵינוֹ עִיקָּרוֹ אֶלָּא מִיכָּן וּלְהַבָּא. וַדַּאי מַתְנִיתָא עֲבַד לוֹן כְּדָבָר שֶׁאֵין לוֹ מַתִּירִין. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. גִּידּוּלֵי תְרוּמָה תְרוּמָה וְגִידּוּלֵי גִידּוּלִין חוּלִין. אֲבָל טֵבֶל וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וּסְפִיחֵי שְׁבִיעִית וּתְרוּמוֹת חוּצָה לָאָרֶץ וְהַמְּדוּמָּע וְהַבִּיכּוּרִין גִּידּוּלֵיהֶן חוּלִין וְגִידּוּלֵי גִידּוּלִין הֶקְדֵּשׁ. וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי חוּלִין יִפְדֶּה אוֹתָן בְּזָמַן זַרְעָם. וְתַנֵּי עֲלָהּ. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּדָבָר שֶׁזְּרָעוֹ כֻלָּה. אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כֻלָּה גִּידּוּלֵי גִידּוּלִין אֲסוּרִין. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. בָּצָל שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁעָקְרוֹ וּשְׁתָלוֹ אֲפִילּוּ הוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר. שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הָאִיסּוּר. וְדָא מַתְנִיתָא עֲבַד לוֹן כְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. שֶׁהַנּוֹדֵר וְנִתְעָרֵב בְּאַחֵר. אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם אָסוּר. תִּיפְתָּר מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין.

## הלכה ה

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַבָּשָׂר מוּתָּר בָּרוֹטֵב וּבַקִּיפָּה וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה וְאָסַר עָלַי רִבִּי טַרְפוֹן בֵּיצִים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ בְּתוֹכוֹ. אָמְרוּ לוֹ וְכֵן הַדָּבָר. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁיֹּאמַר בָּשָׂר זֶה עָלַי. אֲבָל הַנּוֹדֵר מִן הַדָּבָר וְנִתְעָרֵב בְּאַחֵר. אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם אָסוּר. הַנּוֹדֵר מִן הַיַּיִן מוּתָּר בְּתַבְשִׁיל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טַעַם יַיִן. אָמַר קוֹנָם יַיִן זֶה שֶׁאֵינִי טוֹעֵם וְנָפַל לְתַבְשִׁיל אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם הֲרֵי זֶה אָסוּר.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הַבָּשָׂר כול'. אָמַר רִבִּי הִילָא. מִכַּיוָן שֶׁאָמַר. זֶה. אֲסָרוֹ עָלָיו הוּא וַהֲנָיָיתוֹ.

## הלכה ו

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הָעֲנָבִים מוּתָּר בַּיַּיִן מִן הַזֵּיתִים מוּתָּר בַּשֶּׁמֶן. אָמַר קוֹנָם זֵיתִים וַעֲנָבִים אֵילּוּ שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בָּהֶן וּבִיוֹצֵא מֵהֶן.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הָעֲנָבִים כול'. תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. קוֹנָם כָּל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְאוֹכְלוֹ דֶּרֶךְ הַיּוֹצֵא לֵיאָכֵל. נָדַר בּוֹ מוּתָּר בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ. נָדַר בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ מוּתָּר בּוֹ. מַה אִית לָךְ. כְּגוֹן זֵתִים וַעֲנָבִים. וְכָל דָּבָר שֶׁדַּרְכָּן לֵיאָכֵל וְאֵין דֶּרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לֵיאָכֵל. נָדַר בּוֹ מוּתָּר בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ. מַה אִית לָךְ. כְּגוֹן אִילֵּין תּוּתַיָּיא. וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֵיאָכֵל וְדֶרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לֵיאָכֵל. נָדַר בּוֹ לֹא נִתְכַּוֵון אֶלָּא בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ. מַה אִית לָךְ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. זֵירְעוֹנֵי גִינָּה שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין.

## הלכה ז

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַתְּמָרִים מוּתָּר בִּדְבַשׁ תְּמָרִים. מִן הַסְּתָוְונִית מוּתָּר בְּחוֹמֶץ סְתָוְונִיּוֹת. רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר כָּל שֶׁשָּׁם תּוֹלַדְתּוֹ קָרוּיָה עָלָיו וְנוֹדֵר מִמֶּנּוּ אָסוּר אַף בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ. וַחֲכָמִים מַתִּירִין.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הַתְּמָרִים כול'. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי. שֵׁם אָבִיו קָרוּי עָלָיו. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה. שֵׁם בְּנוֹ קָרוּי עָלָיו. מְסַתַּבְּרָא רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה יוֹדֵי לְרִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יוֹסֵי לֹא יוֹדֵי לְרִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה. רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה יוֹדֶה לְרִבִּי יוֹסֵי. שֵׁם בְּנוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן שֵׁם אָבִיו. רִבִּי יוֹסֵי לֹא יוֹדֶה לְרִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה. לֹא אָמַר אֶלָּא שֵׁם אָבִיו. הָא שֵׁם בְּנוֹ לֹא.

## הלכה ח

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַיַּיִן מוּתָּר בְּיֵין תַּפּוּחִים. מִן הַשֶּׁמֶן מוּתָּר בְּשֶׁמֶן שׁוּמְשְׁמִין. מִן הַדְּבַשׁ מוּתָּר בִּדְבַשׁ תְּמָרִים. מִן הַחוֹמֶץ מוּתָּר בְּחוֹמֶץ סִיתְוָונִיּוֹת. מִן הַכְּרֵשִׁין מוּתָּר בְּקֻפַּלּוֹטוֹת. מִן הַיָּרָק מוּתָּר בִּירָקוֹת שָׂדֶה מִפְּנֵי שֶׁהוּא שֵׁם לְוַויי.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הַיַּיִן כול'. מַתְנִיתָא מָקוֹם שֶׁאֵין קוֹרִין לְקֻפַּלּוֹטוֹת כְּרֵישִׁין. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁקּוֹרִין לְקֻפַּלּוֹטוֹת כְּרֵישִׁין לֹא בְדָא. לָכֵן צְרִיכָא אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁקּוֹרִין לְקֻפַּלּוֹטוֹת כְּרֵישִׁין. מִן הַכְּרֵשִׁין מוּתָּר בְּקֻפַּלּוֹטוֹת.

מִן הַיָּרָק מוּתָּר בִּירָקוֹת שָׂדֶה מִפְּנֵי שֶׁהוּא שֵׁם לְוַויי. וְתַנֵּי עֲלָהּ הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרָק בַּשְּׁבִיעִית אָסוּר בִּירָקוֹת שָׂדֶה. תַּנִּיתָהּ רִבִּי קְרִיסְפָּא בְּשֵׁם רַב חֲנִינָה בֶּן גַּמְלִיאֵל דְּאָמַר טַעֲמָא. הָדָא דְאַתְּ אָמַר עַד שֶׁלֹּא הִתִּיר רִבִּי לְהָבִיא יְרָקוֹת מֵחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ. אֲבָל מִשֶּׁהִתִּיר רִבִּי

לְהָבִיא מִחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ. הִיא שְׁבִיעִית הִיא שְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. עוּלְשִׁין חֲשׁוּבִין הֵן לְטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין בַּשְּׁבִיעִית. הָדָא דְאַתְּ אָמַר עַד שֶׁלֹּא הִתִּיר רִבִּי לְהָבִיא יְרָקוֹת מִחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ. אֲבָל מִשֶּׁהִתִּיר רִבִּי לְהָבִיא יְרָקוֹת מִחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ הִיא שְׁבִיעִית הִיא שְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ.

תַּנֵּי. אֵין מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה לֹא בַשְּׁבִיעִית וְלֹא בַמּוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. וְאִם עִיבְּרוּהָ הֲרֵי זֶה מְעוּבֶּרֶת. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. עַד שֶׁלֹּא הִתִּיר רִבִּי לִיקַח יָרָק מִחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ. אֲבָל מִשֶּׁהִתִּיר רִבִּי לִיקַח יָרָק מִחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ הִיא שְׁבִיעִית הִיא שְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ.

הָיָה רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. הֲרֵי הוּא אוֹמֵר. וְאִישׁ בָּא מִבַּעַל שְׁלִישָׁה וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֶחֶם בִּכּוּרִים וגו'. אֵין לְךָ מְבַכֵּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִבַּעַל שָׁלִישָׁה וְלֹא בִיכֵּר אֶלָּא אוֹתוֹ הַמִּין. וְהֵבִיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים. אֵימָתַי הֱבִיאוֹ. לְאַחַר הָעוֹמֶר. שֶׁנֶּאֱמַר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ. הוֹאִיל וְהָיְתָה הַשָּׁנָה צְרִיכָה לְעַבֵּר מִפְּנֵי מָה לֹא עִיבְּרָהּ אֱלִישָׁע. אֶלָּא מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ שְׁנֵי רַעֲבוֹן וְהָיוּ הַכֹּל קוֹפְצִין לַגָּרְנוֹת.

תַּנֵּי. אֵין מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. מְעַבְּרִין. שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּחִזְקִיָּה שֶׁעִיבֵּר אֶת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה. שֶׁנֶּאֱמַר כִּי מַרְבִּית הָעָם וגו'. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. אַף עַל פִּי שֶׁעִבְּרוּ נִיסָן אֵינוֹ מְעוּבָּר אֶלָּא אָדָר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה מִשֵּׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן. חִזְקִיָּהוּ הֶעֱשִׁי לְצִיבּוּר לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁינִי. אִית תַּנַּיי תַּנֵּי. מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה. אִית תַּנַּיי תַּנֵּי. אֵין מְעַבְּרִין. מָאן דְּאָמַר אֵין מְעַבְּרִין מִינָּהּ כִּי אָכְלוּ אֶת הַפֶּסַח בְּלֹא כַּתּוּב. וּמָאן דְּאָמַר (אֵין) מְעַבְּרִין מַה מְקַיֵּים כִּי אָכְלוּ אֶת הַפֶּסַח. שֶׁעִיבְּרוּ אֶת נִיסָן וְאֵינוֹ מְעוּבָּר אֶלָּא אָדָר. וְאַתְיָיא כַּיי דְּמַר רִבִּי סִימוֹן בַּר זַבְדִּי. גַּלְגּוֹלְתּוֹ שֶׁלְּאָרְנָן הַיְבוּסִי מָצְאוּ תַּחַת הַמִּזְבֵּחַ. כְּתִיב בְּכָל לְבָבוֹ הֵכִין לִדְרוֹשׁ הָאֱלֹהִים אֵל אֱבוֹתָיו וגו'. רִבִּי סִימוֹן בַּר זַבְדִּי וְרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. חַד אָמַר אֲפִילוּ כַּמָּה עָשָׂה לְטָהֳרַת הַקּוֹדֶשׁ לֹא יָצָא יְדֵי טָהֳרַת הַקּוֹדֶשׁ. וְחָרְנָה אָמַר. אֲפִילוּ כָּל מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁעָשָׂה לֹא יָצָא כְּדֵי טָהֳרַת הַקּוֹדֶשׁ. כְּתִיב וַיַּחֵילוּ בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וגו'. וּכְתִיב וּבְיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר לַחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן כִּלּוּ. וַהֲלֹא לְיוֹם אֶחָד יְכוֹלִין הָיוּ לְבָעֵר כָּל עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁהָיָה שָׁם. אָמַר רִבִּי אִידִי. מִפְּנֵי צַלְמֵי כַּשְׂדִּים שֶׁחָקוּקִים.

שִׁשָּׁה דְבָרִים עָשָׂה חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה. עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ לוֹ וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ. גִּירֵר עַצְמוֹת אֲבִיו וְהוֹדוּ לוֹ. כִּיתֵּת נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת וְהוֹדוּ לוֹ. גָּנַז טַבְלָא שֶׁל רְפוּאוֹת וְהוֹדוּ לוֹ. וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ. סָתַם מֵימֵי גִיחוֹן הָעֶלְיוֹן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ. קִיצֵּץ דַּלְתוֹת הַהֵיכָל וְלֹא הוֹדוּ לוֹ. עִיבֵּר נִיסָן בְּנִיסָן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ.

אֵין מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה קוֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאִם עִיבְּרוּהָ אֵינָהּ מְעוּבֶּרֶת. אֲבָל מִפְּנֵי הַדְּחַק הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ מְעַבְּרִין אוֹתָהּ אַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִיָּד. אַף עַל פִּי כֵן אֵינוֹ מְעוּבָּר אֶלָּא אֲדָר. רִבִּי אוֹמֵר. נִיסָן לֹא נִתְעַבֵּר מֵימָיו. וְהָתַנִּינָן. אִם הָיָה הַחֹדֶשׁ מְעוּבָּר. [אִם בָּא לֹא בָּא. רַב אָמַר תִּשְׁרֵי לֹא נִתְעַבֵּר מֵימָיו וְהָא תַנִּינָן אִם הָיָה חוֹדֶשׁ מְעוּבָּר.] אִם הָיָה לֹא הָיָה.

וּכְשֶׁקִּידְּשׁוּ אֶת הַשָּׁנָה בְּאוּשָׁא בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן עָבַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה וְאָמַר כְּדִבְרֵי רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. לֹא הָיִינוּ נוֹהֲגִין כֵּן בְּיַבְנֶה. בַּיּוֹם הַשֵּׁינִי עָבַר רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְאָמַר כְּדִבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. כֵּן הָיִינוּ נוֹהֲגִין בְּיַבְנֶה. וְהָתַנֵּי. קִדְּשׁוּהוּ בָרִאשׁוֹן וּבַשֵּׁינִי. רִבִּי זְעוּרָא בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא אוֹתָהּ הַשָּׁנָה נִתְקַלְקְלָה. מַה בֵּין הָרִאשׁוֹן לַשֵּׁינִי. רִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב. שָׁנָה הָרִאשׁוֹנָה וְשָׁנָה הַשְּׁנִיָּיה. וְהָא תַנֵּי יוֹם הָרִאשׁוֹן יוֹם הַשֵּׁינִי.

קִידְּשׁוּהוּ קוֹדֶם זְמַנּוֹ אוֹ לְאַחַר עִיבּוּרוֹ יוֹם אֶחָד יָכוֹל יְהֵא מְעוּבָּר. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתָם אוֹתָם אֵלֶּה הֵם [מוֹעֲדַי]. אֵין אֵלֶּה מוֹעֲדַי. לְפִנֵּי זְמַנּוֹ עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה יָמִים. לְאַחַר עִיבּוּרוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם. וּמְנַיִין שֶׁמְּעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה עַל הַגְּלִיּוֹת שְׁיָּצְאוּ וַעֲדַיִין לֹא הִגִּיעוּ לִמְקוֹמָן. תַּלְמוּד לוֹמַר וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יי אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. עֲשֵׂה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת שֶׁיַּעֲשׂוּם כָּל יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. וְהֵן שֶׁהִגִּיעוּ לִנְהַר פְּרָת.

אֵין מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה אֶלָּא בִּיהוּדָה. וְאִם עִיבְּרוּהָ בַּגָּלִיל מְעוּבֶּרֶת. הֵעִיד רִבִּי חֲנַנְיָה אִישׁ אוֹנוֹ. אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִתְעַבֵּר בִּיהוּדָה שֶׁמְּעַבְּרִין אוֹתָהּ בַּגָּלִיל. אֵין מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה בַּגָּלִיל. וְאִם עִיבְּרוּהָ מְעוּבֶּרֶת. אֵין מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וְאִם עִיבְּרוּהָ אֵינָהּ מְעוּבֶּרֶת. בְּשֶׁיְּכוֹלִים לְעַבְּרָהּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל בְּשֶׁאֵין יְכוֹלִין לְעַבְּרָהּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְעַבְּרִין אוֹתָהּ בְּחוּצָה לָאָרֶץ.

יִרְמְיָה עִיבֵּר חוּצָה לָאָרֶץ. יְחֶזְקֵאל עִיבֵּר חוּצָה לָאָרֶץ. בָּרוּךְ עִיבֵּר חוּצָה לָאָרֶץ. חֲנַנְיָה בֶּן אֲחִי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ עִיבֵּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ. שָׁלַח לֵיהּ רִבִּי תְּלַת אִיגְּרִן גַּבֵּי רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי נָתָן. בְּחָדָא כָתַב. לִקְדוּשַׁת חֲנַנְיָה. וּבְחָדָא כָתַב. גְּדֵיִים שֶׁהִינַּחְתָּה נַעֲשׂוּ תַיָּישִׁים. וּבְחָדָא כָתַב. אִם אֵין אַתְּ מְקַבֵּל עָלֶיךָ צֵא לְמִדְבַּר הָאָטָד וּתְהֵא שׁוֹחֵט וּנְחוֹנְיוֹן זוֹרֵק. קַדְמִיתָא וְאִיקְרוֹן. תִּינְיָיתָא וְאִיקְרוֹן. תְּלִיתָיָיא בָּעֵי מַבְסָרְתּוֹן. אָמְרִין לֵיהּ. לֵית אַתְּ יָכִיל דִּכְבָר אִיקְרְתִּנּוֹן. קָם רִבִּי יִצְחָק וְקָרָא. כְּתִיב בָּאוֹרַיְתָא אֵלֶּה מוֹעֲדֵי חֲנַנְיָה בֶּן אֲחִי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמְרִין לֵיהּ. מוֹעֲדֵי יי. אָמַר לוֹן. גַּבָּן. קָם רִבִּי נָתָן וְאַשְׁלֵם. כִּי מְבָבֵל תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יי מִנְּהַר פְּקוֹד. אָמְרִין לֵיהּ. כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יי מִרוּשָׁלַיִם. אָמַר לוֹן. גַּבָּן. אָזַל וְקָבַל עֲלֵיהּ גַּבֵּי רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה לְנְצִיבִין. אָמַר לֵיהּ. אֲחַרֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם. אָמַר לֵיהּ. לֵינָה יְדַע מַה שָׁבְקִית תַּמָּן. מָאן מוֹדַע לִי דְּאִינּוּן חַכְמִין מְחַשְׁבָה דִכְוָותִי. מִכֵּיוָן דּוּ אָמַר. לָא חַכְמִין דִּכְוָותִי.

יִשְׁמְעוּן לֵיהּ. מִכֵּיוָן דְּאִינוּן חַכְמִין מְחַשְּׁבָה דִּכְוָותֵיהּ יִשְׁמַע לְהוֹן. קָם וְרָכַב סוּסְיָא. הֵן דְּמָטָא מָטָא. הֵן דְּלָא מָטָא נוֹהֲגִין בְּקִילְקוּל.

כְּתִיב וְאֶל יֶתֶר זִקְנֵי הַגּוֹלָה. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. בְּיוֹתֵר הֵן חֲבִיבִין עָלַי זִקְנֵי הַגּוֹלָה. חֲבִיבָה עָלַי כַּת קְטַנָּה שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִסַּנְהֶדְרִין גְּדוֹלָה שֶׁבְּחוּצָה לָאָרֶץ. כְּתִיב הֶחָרֵשׁ וְהַמַּסְגֵּר אֶלֶף. וְאַתְּ אָמַר הָכֵן. רִבִּי בְּרֶכְיָה בְשֵׁם רִבִּי חֶלְבּוֹ וְרַבָּנִין. רִבִּי בְּרֶכְיָה אָמַר. הֶחָרֵשׁ אֶלֶף וְהַמַּסְגֵּר אֶלֶף. וְרַבָּנִין אָמְרֵי. כּוּלְהוֹן אֶלֶף. רִבִּי בְּרֶכְיָה בְשֵׁם רִבִּי חֶלְבּוֹ אָמַר. אֵילּוּ הַחֲבִירִים. וְרַבָּנִין אָמְרִין. אֵילּוּ הַבּוּלְוָוטִין.

רִבִּי הוֹשַׁעְיָה כַּד הֲוָה מְקַבֵּל סַהֲדָיָא בְּעֵין טָב הֲוָה אֲמַר לוֹן. הֲווֹן יָדְעִין כַּמָּה עֲדוּת יוֹצֵא מִפִּיכֶם. כַּמָּה שְׁכַר בָּתִּים יוֹצֵא מִפִּיכֶם. אָמַר רִבִּי אֲבִינָא. אֵין כְּדְּ הוּא אֶפִילּוּ דִּינֵי נְפָשׁוֹת. בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד בָּא עָלֶיהָ הֲרֵי זֶה בִּסְקִילָה. נִמְלְכוּ בֵּית דִּין לְעַבְּרוֹ וּבָא עָלֶיהָ אֵינוֹ בִּסְקִילָה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן לָאֵל גּוֹמֵר עָלַי. בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד נִמְלְכוּ בֵּית דִּין לְעַבְּרוֹ בְּתוּלִין חוֹזְרִין וְאִם לָאו אֵינָן חוֹזְרִין.

## הלכה ט

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַכְּרוּב אָסוּר בְּאִיסְפָּרָגוֹס מִן הָאִיסְפָּרָגוֹס מוּתָּר בַּכְּרוּב. מִן הַגְּרִיסִים אָסוּר בַּמִּקְפָּה וְרִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. מִן הַמִּקְפָּה מוּתָּר בַּגְּרִיסִין. מִן הַמִּקְפָּה אָסוּר בַּשּׁוּם וְרִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. מִן הַשּׁוּם מוּתָּר בַּמִּקְפָּה.

**הלכה:** מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי. שֵׁם אָבִיו קָרוּי עָלָיו. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי הַנּוֹדֵר מִן הַיַּיִן מוּתָּר בְּקוֹנְדִּיטוֹן.

מִן הַכְּרוּב אָסוּר בְּאִיסְפָּרָגוֹס כול'. מִן הַגְּרִיסִין אָסוּר בַּמִּקְפָּה. וְהוּא שֶׁיְּהֵא רוּבָּן גְּרִיסִין. מִן הַמִּקְפָּה אָסוּר בַּשּׁוּם. וְהוּא שֶׁיְּהֵא רוּבָּן שׁוּם. וְהָכָא אַתְּ מְהַלֵּךְ אַחַר הַטַּעַם וְכָא אַתְּ מְהַלֵּךְ אַחַר הָרוֹב.

## הלכה י

**משנה:** מִן הָעֲדָשִׁים אָסוּר בָּאֲשִׁישִׁים וְרִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. מִן הָאֲשִׁישִׁים מוּתָּר בָּעֲדָשִׁים.

**הלכה:** רִבִּי יָסָא אֲזַל לְגַבֵּי רִבִּי יוֹסֵי וְאַפִּיק קוֹמוֹי טָלוֹפְחִין מְקַלְיִין וּטְחִינָן וּמְגַבְּלָן בִּדְבַשׁ וּמְטוֹגָן. אָמַר לֵיהּ. אִילֵּין אִינּוּן אֲשִׁישִׁין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים.

## הלכה יא

**משנה:** חִיטָּה חִיטִּים שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בָּהֶן בֵּין קֶמַח בֵּין פַּת. גְּרִיס גְּרִיסִין שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בָּהֶן בֵּין חַיִּין בֵּין מְבוּשָּׁלִין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר קוֹנָם גְּרִיס אוֹ חִיטָּה שֶׁאֵינִי טוֹעֵם מוּתָּר לְכוֹס חַיִּים.

**הלכה:** גְּרִיס גְּרִיסִין שֶׁאֵינִי טוֹעֵם כול'. תַּנֵּי רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. קוֹנָם גְּרִיס שֶׁאֵינִי טוֹעֵם. אָסוּר לָכוֹס וּמוּתָּר בְּמִקְפָּה. גְּרִיסִים שֶׁאֵינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּמִקְפָּה וּמוּתָּר לָכוֹס. חִיטָּה שֶׁאֵינִי טוֹעֵם. אָסוּר לָכוֹס וּמוּתָּר בְּפַת. חִטִּים שֶׁאֵינִי טוֹעֵם. אָסוּר בְּפַת וּמוּתָּר לָכוֹס.
חִיטָּה וְאַתְּ אָמַר אָכֵן. אֲמַר רִבִּי יוֹסֵי. כֵּן אוֹרְחֵיהּ דְּבַר נָשָׁא מִי חֲמִי פִּיתָּא נְקִייָה וּמֵימַר. בָּרוּךְ דְּבָרָא הָדֵין חִיטְתָּא.

## פרק ז

### הלכה א

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרָק מוּתָּר בַּדֵּילוּעִים. וְרִבִּי עֲקִיבָה אוֹסֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרִבִּי עֲקִיבָה וַהֲלֹא אוֹמֵר אָדָם לִשְׁלוּחוֹ קַח לָנוּ יָרָק וְהוּא אוֹמֵר לֹא מָצָאתִי אֶלָּא דֵילוּעִין. אָמַר לָהֶם כֵּן הַדָּבָר אוֹ שֶׁמָּא אוֹמֵר הוּא לֹא מָצָאתִי אֶלָּא קִטְנִית. אֶלָּא שֶׁהַדֵּילוּעִין בִּכְלָל יָרָק. אָסוּר בְּפוּל הַמִּצְרִי לַח וּמוּתָּר בַּיָּבֵשׁ.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרָק כול'. מִיסְבַּר סָבַר רִבִּי עֲקִיבָה מָצָאתִי וְלֹא מָצָאתִי. מֵעַתָּה הַנּוֹדֵר מִן הַבָּשָׂר יְהֵא אָסוּר בִּבְשַׂר דָּגִים וַחֲגָבִים. שֶׁכֵּן אָדָם אוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. קַח לָנוּ בָּשָׂר. וְהוּא אוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. לֹא מָצָאתִי אֶלָּא דָגִים. אֶלָּא רִבִּי עֲקִיבָה סָבַר מֵימַר. הַדֵּילוּעִין בִּכְלָל יָרָק. וְרַבָּנִין אָמְרִין. אֵין הַדֵּילוּעִין בִּכְלָל יָרָק. אַף לְמִידַּת הַדִּין כֵּן. יָרָק גִּינָּה זֶה מָכוּר. וְהָיוּ שָׁם דֵּילוּעִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה מְכוּרִין. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין אֵינָן מְכוּרִין. וּבְהֶבְקֵר וּבְהֶקְדֵּשׁ כֵּן.
רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַתָּא דִּיחִידָייָא דְּהָכָא כִּסְתָּמָא דְתַמָּן. וְיִחִידָייָא דְתַמָּן כִּסְתָּמָא דְּהָכָא. דְּתַנֵּי. הַנּוֹדֵר מִן הַבָּשָׂר אָסוּר בְּכָל מִין בָּשָׂר אָסוּר בְּרֹאשׁ וּבִכְרָעַיִם וּבְקָנֶה וּבְלֵב וּבְכָבֵד. וּמוּתָּר בִּבְשַׂר דָּגִים וַחֲגָבִים. וְכֵן הָיָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. קְרֵבַייָא לָאו בָּשָׂר וְאָכְלֵיהוֹן לָאו אִינַּשׁ.
הַכֹּל מוֹדִין בְּנוֹדֵר מִן הַדֵּילוּעִין שֶׁמּוּתָּר בְּיָרָק. כְּהָדָא דְתַנֵּי. הַנּוֹדֵר מִן הָעִיקָּר אָסוּר בַּטְּפֵילָה. הַנּוֹדֵר מִן הַטְּפֵילָה מוּתָּר בָּעִיקָּר. הַנּוֹדֵר מִן הַבָּשָׂר אָסוּר בַּגִּידִים. הַנּוֹדֵר מִן הַגִּידִים מוּתָּר בַּבָּשָׂר. מַה פְלִיגֵי. בִּדְלַעַת מִצְרִית. אֲבָל בִּדְלַעַת יְוָונִית כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא כְיָרָק. רִבִּי קִרְיסְפָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל אִילֵּין קִרְייָא וּכְרוּבְתָא דַּאֲנָן אָכְלִין דְּלַעַת יְוָונִית אִינּוּן. רִבִּי יוּדָא בַּר צְרַדְיָיה אוֹמֵר. קִירְמוֹלִין הֵן כְּיָרָק. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי בְּעֵיי. קִרְמוֹלִין מַהוּ שֶׁיְּהוּ חַייָבִין בְּמַעְשְׂרוֹת. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. קִרְמוֹלִין פְּטוּרִין מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. הָדָא דְאַתְּ אָמַר עַד שֶׁלֹּא עָשׂוּ דֵילוּעִין. אֲבָל אִם עָשׂוּ דֵילוּעִין כְּיָרָק הֵן. הוֹרֵי רִבִּי יוֹסֵי בְּאִילֵּין עֲלֵי קָלוֹסְקָייֵה שֶׁאָסוּר לִגְמוֹת בָּהֶן מַיִם מִפְּנֵי שֶׁהַצְּבָיִין אוֹכְלִין אוֹתָן.

הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרָק מַהוּ שֶׁיְּהֵא מוּתָּר בְּמִינֵי אִפּוּמְלַיְיא כְּגוֹן נִבְעָה וּמִסְרוּלָה וּפְלוּלִיָּה וְקַלּוֹסְקָסְיָה. רִבִּי יִצְחָק בֶּן חֲקוֹלָא וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין קוֹלְקָס כְּיָרָק לְמַעְשְׂרוֹת וְלִשְׁבִיעִית וּלְפֵיאָה וּלְכִלְאַיִם. וּלְנְדָרִים צְרִיכָה.

הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרָק מַהוּ שֶׁיְּהֵא מוּתָּר בַּיָּבֵשׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָסוּר בְּפוּל מִצְרִי לַח וּמוּתָּר בַּיָּבֵשׁ. לֹא אָמַר אֶלָּא פּוּל מִצְרִי דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ גוֹרֶן. הָא דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ גוֹרֶן אָסוּר אֲפִילּוּ יָבֵשׁ.

הַנּוֹדֵר מִן הָאֲפָיָיה אָסוּר בַּקִּישׁוּאִין וּבְדִילּוּעִין וּבְאֲבַטִּיחִין וּבְמֶלַפְּפוֹנִיּוֹת וְאָסוּר בְּכָל פֵּירוֹת הָאִלָּן. הַנּוֹדֵר מִן כַּבְשָׁה מוּתָּר בְּגְדָיִים וּבְגוֹזָלִים וּבְחָלָב. וְאִם אָמַר. בְּגִידּוּלֵי שָׁנָה אָסוּר בַּכֹּל. הַנּוֹדֵר מִן הַתִּירוֹשׁ אָסוּר בְּכָל מִינֵי מְתִיקָה וּמוּתָּר בְּיַיִן. כְּמָאן דְּאָמַר. הִילְכוּ בִנְדָרִים אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר. הִילְכוּ בִנְדָרִים אַחַר לְשׁוֹן תּוֹרָה. הַתּוֹרָה קָרְאַת אוֹתוֹ תִּירוֹשׁ. תִּירוֹשְׁךָ זֶה הַיַּיִן.

## הלכה ב

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן אָסוּר בְּפוּל הַמִּצְרִי יָבֵשׁ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בַּחֲמָשָׁת הַמִּינִין. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבוּאָה אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בַּחֲמָשָׁת הַמִּינִין אֲבָל הַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן אָסוּר בַּכֹּל וּמוּתָּר בְּפֵירוֹת הָאִילָן וּבְיָרָק.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר כו'. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר. דְּגָנָה דְאַרְעָא. מַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. דְּגָנָה מֵעֲבוּרָה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הַנּוֹדֵר מִן הַפַּת וּמִן הַתְּבוּאָה אָסוּר בָּהֶן. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. הָא הַנּוֹדֵר מִן הַפַּת וּמִן הַתְּבוּאָה יְהֵא אָסוּר בַּכֹּל כְּרַבָּנִין. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן שֶׁהַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מֵהֶן. מַה אֲנָן קַייָמִין. אִם בְּאוֹמֵר. פַּת תּוֹרָה. מֵעַתָּה אַף הָאוֹמֵר. תְּבוּאַת תּוֹרָה סְתָם. יְהֵא אָסוּר בַּכֹּל. דִּכְתִיב וּתְבוּאַת הַכָּרֶם. אִם בְּאוֹמֵר. פַּת סְתָם. אֵין לְךָ קָרוּי פַּת סְתָם אֶלָּא חִיטִּין וּשְׂעוֹרִין בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. קַייְמִתִּיהּ בְּמָקוֹם שֶׁאוֹכְלִין כָּל פַּת. אֵין קָרוּי פַּת סְתָם אֶלָּא חֲמִשָּׁה הַמִּינִין בִּלְבַד.

## הלכה ג

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַכְּסוּת מוּתָּר בַּשַּׂק בַּיְרִיעָה וּבַחֲמִילָה. אָמַר קוֹנָם צֶמֶר עוֹלֶה עָלַי מוּתָּר לְכַסּוֹת בְּגִיזֵי צֶמֶר. פִּשְׁתָּן עוֹלֶה עָלַי מוּתָּר לְכַסּוֹת בָּאֲנִיצֵי פִּשְׁתָּן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַכֹּל לְפִי הַנּוֹדֵר. טָעַן וְהֵזִיעַ וְהָיָה רֵיחוֹ קָשֶׁה אָמַר קוֹנָם צֶמֶר וּפִשְׁתִּים עוֹלִים עָלַי מוּתָּר לְכַסּוֹת וְאָסוּר לְהַפְשִׁיל לְאֲחוֹרָיו.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הַכְּסוּת כול'. הַנּוֹדֵר מִן הַכְּסוּת מוּתָּר בַּשַּׂק בַּיְרִיעָה וּבַחֲמִילָה וּבְסַקּוֹרְטִיָּה וּבְפֶמַלְיָיה. וְאָסוּר בְּפַסִּיקִיָּא וּבְפוּנְדָּה. הַנּוֹדֵר מִן הַמַּלְבּוּשׁ אָסוּר בְּכָל מִינֵי מַלְבּוּשׁ וּמוּתָּר בְּאֵילּוּ. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. רִבִּי זְעוּרָה בָּעֵי. אָמַר. קוֹנָם כְּסוּת שֶׁאֵינִי לוֹבֵשׁ

לְבוּשׁ שֵׁינִי מִתְכַּסֶּה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. אָמַר. קוֹנָם כָּל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִתְכַּסּוֹת וְדֶרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת. כְּדַרְכּוֹ מוּתָּר בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ. נָדַר בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ מוּתָּר בּוֹ. מָה אִית לָךְ. כְּגוֹן אִילֵּין שְׁלָחַיָּה. כָּל שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִתְכַּסּוֹת וְאֵין דֶּרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת. נָדַר בּוֹ מוּתָּר בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ. נָדַר בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ אָסוּר בּוֹ. מָה אִית לָךְ. כְּגוֹן אִילֵּין סוּסַרְנָה. וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְכַּסּוֹת וְדֶרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת. נָדַר בּוֹ לֹא נִתְכַּוֵּון אֶלָּא בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ. מָה אִית לָךְ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן. כְּגוֹן הָדֵין צָמֶר גֶּפֶן.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. טָעַן וְהֵזִיעַ וְאָמַר קוֹנָם צָמֶר וּפִשְׁתָּן עוֹלִין עָלַי. אָסוּר לִלְבּוֹשׁ וּמוּתָּר לְהַפְשִׁילָן אֲחֲרָיו.

## הלכה ד

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַבַּיִת מוּתָּר בַּעֲלִיָּה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים עֲלִיָּה בִּכְלָל הַבַּיִת. הַנּוֹדֵר מִן הָעֲלִיָּה מוּתָּר בַּבַּיִת.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הַבַּיִת כול'. נִרְאִין דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר בְּעֵירוֹנִי.

## הלכה ה

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הַמִּיטָּה מוּתָּר בַּדַּרְגָּשׁ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הַדַּרְגָּשׁ בִּכְלָל הַמִּיטָּה. הַנּוֹדֵר מִן הַדַּרְגָּשׁ מוּתָּר בַּמִּיטָּה.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הַמִּיטָּה כול'. תַּנֵּי. דַּרְגָּשׁ נְזָקֶפֶת וְאֵינָהּ נִיקֶפֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. שׁוֹמֵט קלונטרין שֶׁלָּהּ וְדַיּוֹ. רִבִּי יוֹסָה בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אִיסִי. מִיטָּה שֶׁנִּקְלִיטָיהּ עוֹלִין וְיוֹרְדִין בּוֹ שׁוֹמְטוֹ וְדַיּוֹ.

אִי זוֹ הִיא מִיטָּה וְאִי זֶהוּ דַּרְגָּשׁ. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה כָּל שֶׁמִּסְרְגִין עַל גּוּפָּהּ זוֹ הִיא הַמִּיטָּה. וְשֶׁאֵין מְסָרְגִין עַל גּוּפָּהּ זֶהוּ דַּרְגָּשׁ. וְהָא תַנִּינָן מִיטָּה וַעֲרִיסָה מְשֻׁשִּׁשׁוֹתָם בְּעוֹר הַדָּג. וּמְסוֹרָג עַל גּוּפָּהּ לְאֵי זֶה דָּבָר הוּא שָׁפָּהּ. אָמַר רִבִּי לְעָזָר תִּיפְתַּר בְּאִילֵּין עַרְסַיָּיתָא קֵיסַרְיָיתָא דְּאִית לְהוֹן נִיקְבִין.

## הלכה ו

**משנה:** הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר מוּתָּר לִיכָּנֵס לְתוֹכָהּ שֶׁלְּעִיר וְאָסוּר לִיכָּנֵס לְעִיבּוּרָהּ. אֲבָל הַנּוֹדֵר מִן הַבַּיִת אָסוּר מִן הָאֲגַף וְלִפְנִים.

**הלכה:** הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר כול'. וּמְנַיִין שֶׁעִיבּוּרָהּ שֶׁלְּעִיר כָּעִיר. כְּתִיב וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ. וְכִי בִירִיחוֹ הָיָה. כְּתִיב וִירִיחוֹ סוּגֶּרֶת וּמְסוּגֶּרֶת וְאֵת אָמַר אָכֵין. אָמַר רִבִּי יוּדָן בַּר שָׁלוֹם. בְּעִיבּוּרָהּ הָיָה. רִבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. הָוָה יְרִיחוֹ.

רִבִּי מָנָא בָּעֵי. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הִילְכוּ בִנְדָרִים אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם. לֵית אוֹרְחֵיהּ דְּבַר נַשָּׁא מֵיחְמֵי חַבְרֵיהּ בְּפוּמָא בָּעֵי מֵימַר. בְּטִיבְּרִיָּה חַמְתֵּיהּ.

## הלכה ז

**משנה:** קוֹנָם פֵּירוֹת הָאֵילּוּ עָלַי קוֹנָם הֵן עַל פִּי אָסוּר בְּחִילּוּפֵיהֶן וּבְגִידּוּלֵיהֶן. שֶׁאֲנִי אוֹכֵל שֶׁאֲנִי טוֹעֵם מוּתָּר בְּחִילּוּפֵיהֶן וּבְגִידּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזַּרְעוֹ כָלֶה אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָלֶה אֲפִילּוּ גִידּוּלֵי גִידּוּלִין אֲסוּרִין.

**הלכה:** קוֹנָם פֵּירוֹת הָאֵילּוּ עָלַי כול'. עַד אֵיכָן. יְיבָא כַּיי דְמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עַד שָׁלֹשׁ גְּרָנוֹת אֲסוּרָה וְהָרְבִיעִית מוּתֶּרֶת. וָכָא כֵן.

## הלכה ח

**משנה:** הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ קוֹנָם מַעֲשֶׂה יָדַיִךְ עָלַי קוֹנָם הֵן לְפִי קוֹנָם הֵן עַל פִּי אָסוּר בְּחִילּוּפֵיהֶם וּבְגִידּוּלֵיהֶם. שֶׁאֲנִי אוֹכֵל שֶׁאֲנִי טוֹעֵם מוּתָּר בְּחִילּוּפֵיהֶן וּבְגִידּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזַּרְעוֹ כָלֶה אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָלֶה אֲפִילּוּ גִידּוּלֵי גִידּוּלֵיהֶן אֲסוּרִין. שֶׁאַתְּ עוֹשָׂה וַאֲנִי אוֹכֵל עַד הַפֶּסַח שֶׁאַתְּ עוֹשָׂה וַאֲנִי מִתְכַּסֶּה עַד הַפֶּסַח. עָשְׂתָה לִפְנֵי הַפֶּסַח מוּתָּר לֶאֱכוֹל וּלְהִתְכַּסּוֹת אַחַר הַפֶּסַח.

**הלכה:** הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ כול'. כֵּינִי מַתְנִיתָא. מַה שֶׁאַתְּ עוֹשָׂה עַד הַפֶּסַח אֵינִי אוֹכֵל. מַה שֶׁאַתְּ עוֹשָׂה עַד הַפֶּסַח אֵינִי מִתְכַּסֶּה.

## הלכה ט

**משנה:** שֶׁאַתְּ עוֹשָׂה עַד הַפֶּסַח וַאֲנִי אוֹכֵל וְשֶׁאַתְּ עוֹשָׂה עַד הַפֶּסַח וַאֲנִי מִתְכַּסֶּה עָשְׂתָה לִפְנֵי הַפֶּסַח אָסוּר לֶאֱכוֹל וּלְהִתְכַּסּוֹת אַחַר הַפֶּסַח.

**הלכה:** מַה שֶׁאַתְּ עוֹשָׂה כול'. כֵּינִי מַתְנִיתָא. מַה שֶׁאַתְּ עוֹשָׂה עַד הַפֶּסַח אֲנִי מִתְכַּסֶּה.

## הלכה י

**משנה:** שֶׁאַתְּ נֶהֱנֵית לִי עַד הַפֶּסַח אִם הוֹלֶכֶת אַתְּ לְבֵית אָבִיךְ עַד הֶחָג הָלְכָה לִפְנֵי הַפֶּסַח אֲסוּרָה בַּהֲנָיֶיתוֹ עַד הַפֶּסַח. אַחַר הַפֶּסַח בְּלֹא יַחֵל דְּבָרוֹ.

**הלכה:** שֶׁאַתְּ נֶהֱנֵית לִי כול'. וְאָסוּר לִיהֲנוֹת מִמֶּנָּהּ מִכְּבָר. שֶׁמָּא תֵּלֵךְ אַחַר הַפֶּסַח וְנִמְצֵאת הֲנָיֶיתוֹ לְמַפְרֵעַ.

## הלכה יא

**משנה:** שֶׁאַתְּ נֶהֱנֵית לִי עַד הֶחָג אִם הוֹלֶכֶת אַתְּ לְבֵית אָבִיךְ עַד הַפֶּסַח הָלְכָה לִפְנֵי הַפֶּסַח אֲסוּרָה בַּהֲנָיֶיתוֹ עַד הֶחָג וּמוּתֶּרֶת לֵילֵךְ אַחַר הַפֶּסַח.

**הלכה:** שֶׁאַתְּ נֶהֱנֵית לִי עַד הֶחָג כול'. וְאָסוּר לִיהֱנוֹת מִמֶּנָּהּ מִכְּבָר. שֶׁמָּא תֵּלֵךְ אַחַר הַפֶּסַח וְנִמְצֵאת הֲנָיָיתוֹ לְמַפְרֵעַ.

## פרק ח

### הלכה א

**משנה:** קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם הַיּוֹם אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ. שַׁבָּת זוֹ אָסוּר בְּכָל הַשַּׁבָּת וְשַׁבָּת שֶׁעָבְרָה. חֹדֶשׁ זֶה אָסוּר בְּכָל הַחֹדֶשׁ וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁלְּבָא. שָׁנָה זוֹ אָסוּר בְּכָל הַשָּׁנָה וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לֶעָתִיד לָבוֹא. שְׁבוּעַ זֶה אָסוּר בְּכָל הַשָּׁבוּעַ וּשְׁבִיעִית שֶׁעָבְרָה. וְאִם אָמַר יוֹם אֶחָד שַׁבָּת אַחַת חֹדֶשׁ אֶחָד שָׁנָה אַחַת אָסוּר מִיּוֹם לְיוֹם.

**הלכה:** קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם הַיּוֹם כול'. הָא מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה מוּתָּר. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הֵילְכוּ בִנְדָרִים אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם. לֵית אוֹרְחֵיהּ דְּבַר נָשָׁא מֵימַר לְחַבְרֵיהּ בְּרוּמְשָׁא. לֹא טָעֲמִית כְּלוּם רֶמְשִׁית. וְאָמַר. אֶתְמוֹל. אֶמּוֹר דְּבַתְרָה וְהוּא פְלִיגָא. לֵית אוֹרְחֵיהּ דְּבַר נָשָׁא מֵימַר לְחַבְרֵיהּ בְּצַפְרָא. לֹא טָעֲמִית כְּלוּם רוּמְשִׁית. מֵימוֹר. יוֹם דֵּין הוּא. לֵית הוּא פְלִיגָא. יוֹם זֶה מִשַּׁבָּת זוֹ וְשַׁבָּת זוֹ מִיּוֹם זֶה. יוֹם זֶה מֵהַיּוֹם. כְּמָאן דְּמַר. הֵילְכוּ בִנְדָרִים אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם. בְּרַם הָכָא כְּמָאן דְּמַר. הֵילְכוּ בִנְדָרִים אַחַר לְשׁוֹן תּוֹרָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה בוֹצְרַיָּיא. כֵּן אוֹרְחֵיהּ דְּבַר נָשָׁא מֵימַר לְחַבְרֵיהּ. סוֹבֵר לִי הָדֵין יוֹמָא. תַּמָּן תַּנִּינָן. עַד רֹאשׁ אָדָר עַד רֹאשׁ אֲדָר הָרִאשׁוֹן. עַד סוֹף אֲדָר עַד סוֹף אֲדָר הָרִאשׁוֹן. הָדָא אָמְרָה. נִיסָּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לִנְדָרִים. תִּשְׁרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לִנְדָרִים. שֶׁלֹּא תֹאמַר. יַעֲלֶה רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אֲדָר תַּחַת אֱלוּל וְיֹהֵא מוּתָּר בְּאֱלוּל. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר. אָסוּר בָּהּ וּבְעִיבּוּרָהּ.

אִם אָמַר יוֹם אֶחָד שַׁבָּת אַחַת חוֹדֶשׁ אֶחָד שָׁנָה אַחַת שְׁבוּעַ אֶחָד אָסוּר מִיּוֹם לְיוֹם. מֵעֵת לְעֵת. תַּנֵּי מֵעֵת לְעֵת.

רִבִּי אָחָא רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. אָסוּר לְאָדָם לְהִתְעַנּוֹת עַד שֵׁשׁ שָׁעוֹת בַּשַּׁבָּת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. הָיוּ מִתְעַנְּיִן וְיָרְדוּ לָהֶן גְּשָׁמִים. קוֹדֶם חֲצוֹת לֹא יַשְׁלִימוּ. עַד כְּדוֹן צַפְרָא הוּא. אַחַר חֲצוֹת יַשְׁלִימוּ. שֶׁכְּבָר עָבַר רוּבּוֹ שֶׁלַּיּוֹם בִּקְדוּשָׁה.

מִילְתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמְרָה. מִתְעַנְּיִן שָׁעוֹת. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הֲרֵינִי בְּתַעֲנִיתִי עַד דְּחָסַל פִּירְקִי. עַד דְּנֵיחֵסַל פַּרְשָׁתִי. מִילְתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה אָמְרָה. מִתְעַנְּיִן שָׁעוֹת. רִבִּי יוֹנָה הֲוָה בְצוֹר וְשָׁמַע דְּדָמָךְ בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. אַף עַל גַּב דְּאָכַל גּוּבְנָה וְשָׁתָא מַיָּא אַסְקֵיהּ צוֹם כָּל הַהוּא יוֹמָא. מִילְתֵיהּ דְּרַב אָמְרָה. מִתְעַנְּיִן שָׁעוֹת. דְּרַב אָמַר. לוֹוֶה אָדָם תַּעֲנִיתוֹ וּפוֹרֵעַ. אָמַר לֵיהּ שְׁמוּאֵל. וְכִי נֶדֶר הוּא זֶה. נָדַר לְהִתְעַנּוֹת וְשָׁכַח וְאָכַל כְּזַיִת אֵיבֵד תַּעֲנִיתוֹ. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן. וְהוּא שֶׁאָמַר יוֹם סְתָם. הָא אִם אָמַר יוֹם זֶה מִתְעַנֶּה וּמַשְׁלִים. לֹא אָמַר אֶלָּא

אָכַל. הָא טָעַם לֹא. רִבִּי בָּא חֲסִידָא בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. הָדָא מַטְעַמִּיתָה אֵין בָּהּ לֹא מְשׁוּם בְּרָכָה וְלֹא מְשׁוּם גֵּזֶל וְלֹא מְשׁוּם דְּמַאי וְלֹא מְשׁוּם הֶפְסֵק תַּעֲנִית.

יָחִיד שֶׁנָּזַר עָלָיו תַּעֲנִית אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה. וְאִם אָמַר. בְּתַעֲנִית צִיבּוּר. אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה מִבְּעוֹד יוֹם. נָדַר לְהִתְעַנּוֹת וְנִמְצְאוּ יָמִים טוֹבִים וְשַׁבָּתוֹת. לוֹקֶה וְאֵינוֹ צָרִיךְ הֵיתֵר חָכָם. נָדַר לְהִתְעַנּוֹת וְנִמְצְאוּ יָמִים הַכְּתוּבִין בְּמְגִילַּת תַּעֲנִית. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי יוּדָן רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. חַד אָמַר. מִתְעַנֶּה וְאֵינוֹ מַשְׁלִים. וְחָרְנָה אָמַר. לוֹקֶה וְאֵינוֹ צָרִיךְ הֵיתֵר חָכָם. הָדָא דְאָתְּ אָמַר עַד שֶׁלֹּא בָטְלָה מְגִילַּת תַּעֲנִית. אֲבָל מִשֶּׁבָּטְלָה מְגִילַּת תַּעֲנִית בָּטְלוּ כָל אֵילּוּ. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי יוֹחָנָן תְּרֵיהוֹן אָמְרֵי. בְּטְלָה מְגִילַּת תַּעֲנִית. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. בָּטְלָה מְגִילַּת תַּעֲנִית. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֶמֶשׁ הָיִיתִי יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֶה מַעֲשֶׂה שֶׁגָּזְרוּ תַעֲנִית בַּחֲנוּכָּה בְלוֹד. וְאָעַל רִבִּי אֶלִיעֶזֶר וְסִיפֵּר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרָחַץ. אָמַר לָהֶן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. צְאוּ וְהִתְעַנּוּ עַל מַה שֶׁהִתְעַנִּיתֶם. וְאַתְּ אָמַר. בָּטְלָה מְגִילַּת תַּעֲנִית. אָמַר רִבִּי אַבָּא. אַף עַל גַּב דְּתֵימַר בָּטְלָה מְגִילַּת תַּעֲנִית. חֲנוּכָּה וּפוּרִים לֹא בָטְלוּ. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין אָמְרִין. בָּטְלָה מְגִילַּת תַּעֲנִית. רִבִּי יוֹנָתָן צְיֻיִם כָּל עֲרוֹבַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה. רִבִּי אָבִין צְיֻיִם כָּל עֲרוֹבַת סוּכּוֹת. רִבִּי זְעוּרָא צְיֻיִם תְּלַת מָאוָון דְּצוֹמִין. וְאִית דְּאָמְרֵי. תִּשְׁעַת מָאוָון דְּצוֹמִין. וְלֹא חָשׁ עַל מְגִילַּת תַּעֲנִית. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא מְפַקֵּד לְסַפְרָיֵיא. אִין אָתַת אִיתָא מִישְׁאֲלִינְכוֹן. אֵימְרוּן לָהּ. בַּכֹּל מִתְעַנְּיִן חוּץ מִשַּׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְחוֹלוֹ שֶׁלְּמוֹעֵד וַחֲנוּכָּה וּפוּרִים.

## הלכה ב

**משנה:** עַד הַפֶּסַח אָסוּר עַד שֶׁיְּגִיעַ עַד שֶׁיְּהֵא אָסוּר עַד שֶׁיֵּצֵא. עַד לִפְנֵי הַפֶּסַח רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר עַד שֶׁיַּגִּיעַ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר עַד שֶׁיֵּצֵא.

**הלכה:** עַד הַפֶּסַח אָסוּר כול'. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָה. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר. עַד שֶׁיֵּצְאוּ כָּל הָרְשׁוּיוֹת הַגְּדוֹלוֹת. עַד שֶׁיֵּצְאוּ כָּל הָרְשׁוּיוֹת הַקְּטַנּוֹת. וָכָא הוּא אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. מִשֶּׁמֵּת בֶּן עַזַּאי וּבֶן זוֹמָא בָּטְלוּ הַשַּׁקְדָנִים. לֹא עָמַד שׁוֹקֵד עַד שֶׁעָמַד יִרְמְיָה. אָמַר רִבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִייָה בַּר וָוא. לָמָּה הוּא מְקַנְתֵּר לְהוֹן. לֹא כְבָר קַשְׁוֹנְתֵהּ רִבִּי לְעָזָר קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. לֵית הִיא מִחְלָפָה. מַתְנִיתָא הִיא מִחְלָפָה. וְתַנֵּי דְבֵית רִבִּי כֵּן. עַד לִפְנֵי הַפֶּסַח. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. עַד שֶׁיֵּצֵא. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. עַד שֶׁיְּגִיעַ. אָנָן בְּעֵיי עַד לִפְנֵי וְאַתְּ אָמַר אֲכִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. לְשׁוֹן נִיוָתִי הוּא. עַד לִפְנֵי פִּיסְחָא. אָמַר רִבִּי אָבִין. הַכֹּל מוֹדִין בַּפֶּסַח שֶׁהוּא מוּתָּר. מַה פְלִיגִין. בִּפְרוֹס הַפֶּסַח. הָהֵין אָמַר. עַד שֶׁיְּגִיעַ. וְהָהֵין אָמַר. עַד שֶׁיֵּצֵא.

## הלכה ג

**משנה:** עַד הַקְּצִיר עַד הַבָּצִיר עַד הַמָּסִיק אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא עַד שֶׁיַּגִּיעַ. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁזְּמַנּוֹ קָבוּעַ אָמַר עַד שֶׁיַּגִּיעַ אָסוּר עַד שֶׁיְּהֵא אָסוּר עַד שֶׁיֵּצֵא. וְכָל שֶׁאֵין זְמַנּוֹ קָבוּעַ בֵּין אָמַר עַד שֶׁיְּהֵא בֵּין אָמַר עַד שֶׁיַּגִּיעַ אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא עַד שֶׁיַּגִּיעַ.

**הלכה:** עַד הַבָּצִיר כול'. קָבַע זְמָן לְמִשְׁתֶּה בְּנוֹ וְאָמַר. קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם עַד שֶׁיַּגִּיעַ מִשְׁתֶּה. עַד כְּמִי שֶׁזְּמַנּוֹ קָבוּעַ. אוֹ מֵאַחַר שֶׁיָּכוֹל לִדְחוֹתוֹ לְאַחַר זְמָן כְּמִי שֶׁאֵין זְמַנּוֹ קָבוּעַ.

## הלכה ד

**משנה:** עַד הַקֵּץ עַד שֶׁיְּהֵא הַקֵּץ עַד שֶׁיַּתְחִילוּ הָעָם לְהַכְנִיס בַּכַּלְכָּלוֹת. עַד שֶׁיַּעֲבוֹר הַקֵּץ עַד שֶׁיַּכְפִּילוּ הַמַּקְצוּעוֹת. עַד הַקְּצִיר עַד שֶׁיַּתְחִילוּ הָעָם לְקְצוֹר קְצִיר חִטִּים אֲבָל לֹא קְצִיר שֶׁל שְׂעוֹרִים הַכֹּל לְפִי מְקוֹם נִדְרוֹ. אִם הָיָה בָהָר בָּהָר וְאִם הָיָה בַבִּקְעָה בַּבִּקְעָה.

**הלכה:** עַד הַקֵּץ עַד שֶׁיְּהֵא הַקֵּץ כול'. כַּלְכָּלוֹת. מַה. כַּלְכָּלוֹת שֶׁלַּתְּאֵינִים. כַּלְכָּלוֹת שֶׁלָּעֲנָבִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. עַד שֶׁיְּקַפְּלוּ הַמַּקְצוּעוֹת. אִית לָךְ מֵימַר. מַקְצוֹעוֹת תְּאֵנִים וְלֹא מַקְצוֹעוֹת עֲנָבִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. חַד טָעִין צִימּוּקִין עָאַל לְטִיבֶּרְיָא. שָׁאַל גַּמְלִיאֵל זוּגָא לְרִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא. אָמַר לֵיהּ. אֵין כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עוֹשָׂה מַשּׁאוּי אֶחָד צִימּוּקִין. אֶלָּא כֵן אָמַר לֵיהּ. אֵין מָקוֹם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עוֹשָׂה מַשּׁוּי אֶחָד צִימּוּקִין.

עַד הַקְּצִיר. כְּתִיב. עַד כְּלוֹת קְצִיר הַשְּׂעוֹרִים וּקְצִיר הַחִטִּים וְאַתְּ אָמַר כֵּן. מַה דְּהוּא קָרְיֵיא בְּדָרוֹם הִיא. מַתְנִיתָא בַּגְּלִיל.

נָדַר מִן הַקֵּץ בַּגְּלִיל וְיוֹרֵד לוֹ לַעֲמָקִים. אַף עַל פִּי שֶׁבִּיכֵּר קַיִץ בָּעֲמָקִים אָסוּר עַד שֶׁיְּבַכֵּר בַּגְּלִיל.

## הלכה ה

**משנה:** עַד הַגִּשְׁמִים עַד שֶׁיְּהוּ גְּשָׁמִים עַד שֶׁתִּתְרַד רְבִיעָה שְׁנִיָּה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עַד שֶׁיַּגִּיעַ זְמַנָּהּ שֶׁלְּרְבִיעָה. עַד שֶׁיִּפְסְקוּ הַגְּשָׁמִים עַד שֶׁיֵּצֵא נִיסָן כּוּלּוֹ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיַּעֲבוֹר הַפֶּסַח.

**הלכה:** עַד הַגְּשָׁמִים כול'. רִבִּי זְעוּרָא בָּעֵי. אָמַר. עַד הַגֶּשֶׁם. אָסוּר עַד שֶׁיֵּרֵד הַגֶּשֶׁם אַחֵר. תַּמָּן תַּנִּינָן. הָאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי עֲצִים. לֹא יִפְחוֹת מִשְּׁנֵי גֵיזֵירֵי עֲצִים. רִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בָּעֵי. הֲרֵי עָלַי עֵץ. מֵבִיא גֵּיזָר אֶחָד. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן שֶׁזֶּה קָרְבָּן בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה קָרְבָּן בִּפְנֵי עַצְמוֹ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. וּשְׁנַיִם בְּיָדָן תַּמָּן. וּשְׁנַיִם בְּיָדָן שְׁנֵי גֵיזֵירֵי עֲצִים. כְּדֵי לְרַבּוֹת בָּעֵצִים.

תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל דָּבָר שֶׁתְּלוּי בִּרְבִיעָה עַד שֶׁתֵּרֵד רְבִיעָה שְׁנִיָּיה. וְשֶׁאֵין תְּלוּי בִּרְבִיעָה עַד שֶׁיְּגִיעַ זְמַן רְבִיעָה. תַּנֵּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. שִׁבְעַת יָמִים שֶׁיָּרְדוּ בָהֶן גְּשָׁמִים וְלֹא פָסְקוּ וְיֵשׁ בָּהֶן כְּדֵי רְבִיעָה שְׁנִיָּיה. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ רְבִיעָה. שֶׁרוֹבַעַת לָאָרֶץ.
קוֹנָם יַיִן וכו'. רִבִּי מֵאִיר כְּדַעְתֵּיהּ וְרִבִּי יְהוּדָה כְּדַעְתֵּיהּ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. עַד אֵימָתַי שׁוֹאֲלִין אֶת הַגְּשָׁמִים. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. עַד שֶׁיַּעֲבוֹר הַפֶּסַח. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. עַד שֶׁיָּצָא נִיסָן.

## הלכה ו

**משנה:** קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם הַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה אָסוּר בָּהּ וּבְעִיבּוּרָהּ. עַד רֹאשׁ אֲדָר עַד רֹאשׁ אֲדָר הָרִאשׁוֹן. עַד סוֹף אֲדָר עַד סוֹף אֲדָר הָרִאשׁוֹן.

**הלכה:** הָדָא אָמְרָה. נִיסָן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לִנְדָרִים. תִּשְׁרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לִנְדָרִים. שֶׁלֹּא תֹאמַר. יַעֲלֶה רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אֲדָר תַּחַת אֱלוּל וְיהֵא מוּתָּר בְּאֱלוּל. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר אָסוּר בָּהּ וּבְעִיבּוּרָהּ.
רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם רִבִּי אִילָא. וְהוּא שֶׁנָּדַר וְאַחַר כֵּן עִיבְּרוּ. אֲבָל אִם עִיבְּרוּ וְאַחַר כֵּן נָדַר לֹא בְדָא. לְעִנְיַן שְׂכַר בָּתִּים לֹא שַׁנְיָיא. זֶה אוֹמֵר. אֲדָר הָרִאשׁוֹן. וְזֶה אוֹמֵר. אֲדָר הַשֵּׁינִי. יְחֹלְקוּ חֹדֶשׁ הָעִיבּוּר. אִיתָא חָמִי. לִנְדָרִים לֵית אַתְּ חָשִׁישׁ וּלְמָמוֹן אַתְּ חָשִׁישׁ. אָמַר רִבִּי הִילָא. וְהֵן שֶׁעִיבְּרוּ וְאַחַר כָּךְ הִשְׁכִּיר. אֲבָל הִשְׁכִּיר וְאַחַר כָּךְ עִיבְּרוּ לֹא בְדָא. וּלְעִנְיַן שְׂטָרוֹת כּוֹתְבִין בָּאֲדָר הָרִאשׁוֹן וּבְאֲדָר הַשֵּׁינִי. אֶלָּא שֶׁכּוֹתְבִין אֲדָר הַשֵּׁינִי. תִּינְיָין. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אֲדָר הַשֵּׁינִי כּוֹתֵב תְּיי"ו וְדַיּוֹ.

## הלכה ז

**משנה:** רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אָמַר קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם עַד שֶׁיְּהֵא פֶּסַח אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא עַד לֵיל הַפֶּסַח שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּון זֶה אֶלָּא עַד שָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִשְׁתּוֹת יַיִן. אָמַר קוֹנָם בָּשָׂר שֶׁאֵינִי טוֹעֵם עַד הַצּוֹם אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא עַד לֵילֵי הַצּוֹם שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּון זֶה אֶלָּא עַד שָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לוֹכַל בָּשָׂר. רִבִּי יוֹסֵי בְּנוֹ אוֹמֵר אָמַר קוֹנָם שׁוּם שֶׁאֵינִי טוֹעֵם עַד שֶׁתְּהֵא שַׁבָּת אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא עַד לֵילֵי שַׁבָּת שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּון זֶה אֶלָּא עַד שָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לֶאֱכוֹל שׁוּם.
הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ קוֹנָם שֶׁאֲנִי נֶהֱנֶה לְךָ אִם אֵין אַתָּה בָא וְנוֹטֵל לְבָנֶיךָ כּוֹר אֶחָד שֶׁלַּחִיטִּין וּשְׁתֵּי חָבִיּוֹת שֶׁלַּיַּיִן הֲרֵי זֶה יָכוֹל לְהָפֵר נִדְרוֹ שֶׁלֹּא עַל פִּי חָכָם וְיֹאמַר לוֹ כְּלוּם אָמַרְתָּ אֶלָּא מִפְּנֵי כְבוֹדִי זֶהוּ כְבוֹדִי. וְכֵן הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ קוֹנָם שֶׁאַתְּ נֶהֱנֶה לִי אִם אֵין אַתָּה בָא וְנוֹתֵן לְבָנַי כּוֹר אֶחָד שֶׁלַּחִיטִּין וּשְׁתֵּי חָבִיּוֹת שֶׁלַּיַּיִן רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אָסוּר עַד שֶׁיִּתֵּן וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַף זֶה יָכוֹל לְהָפֵר נִדְרוֹ שֶׁלֹּא עַל פִּי חָכָם וְיֹאמַר לוֹ הֲרֵי אֲנִי כְּאִילּוּ נִתְקַבַּלְתִּי.

**הלכה:** רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַף הָרִאשׁוֹן בְּמַחֲלוֹקֶת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. בְּסָתָם חֲלוּקִין. מָה אֲנָן קַיְימִין. אִם בְּשֶׁזֶּה אָמַר מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ וְזֶה אָמַר מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ. הַכֹּל אָסוּר.

אִם בְּשֶׁזֶּה אָמַר. מִפְּנֵי כְבוֹדִי. וְזֶה אָמַר. מִפְּנֵי כְבוֹדָךְ אָמַרְתִּי. דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. אֶלָּא כֵן אָנָן קַיָּימִין בִּסְתָם. רִבִּי אוֹמֵר. סְתָמִין כְּמָאן דְּאָמַר. מִפְּנֵי כְבוֹדִי. וְרַבָּנִין אָמְרִין. סְתָמִין כְּמִי שֶׁזֶּה אָמַר מִפְּנֵי כְבוֹדִי. וְזֶה אָמַר. מִפְּנֵי כְבוֹדָךְ אָמַרְתִּי.

רִבִּי יָסָא בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר. כָּל עַכָּבָה שֶׁאֵינָהּ מִמָּנָּה הֲרֵי זֶה גֵּט. אָמַר לֵיהּ. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא מִפְּנֵי פְּתִיחַת נֶדֶר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלֹא נְדָרִים שֶׁאֵינָן צְרִיכִין הֵיתֵּר חָכָם אָנָן קַיָּימִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. לֹא בִלְבַד הַתּוֹלֶה נִדְרוֹ בְּדָבָר אָנָן קַיָּימִין. עַד כְּדוֹן הוּא דְּבָעֵי מֵיתַן לֵהּ. בְּרַם הַהוּא דְּלָא בָּעֵי מֵיתַן לֵהּ יְכִיל הוּא אָמַר לֵיהּ. לָא בְעִית אֶלָּא מִיבְדְּקִינָךְ. כֵּיוָן דַּחֲמִיתֵךְ מִצְטַעֵר הֲרֵי אֲנִי כְאִילּוּ נִתְקַבַּלְתִּי.

## הלכה ח

**משנה:** הָיוּ מְסָרְבִין בּוֹ לְשֵׂאת אֶת בַּת אֲחוֹתוֹ וְאָמַר קוֹנָם שֶׁהִיא נֶהֱנֵית לִי לְעוֹלָם וְכֵן הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְאָמַר קוֹנָם אִשְׁתִּי נֶהֱנֵית לִי לְעוֹלָם הֲרֵי אֵילּוּ מוּתָּרוֹת לֵיהָנוֹת לוֹ שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּון זֶה אֶלָּא לְשֵׁם אִישׁוּת.

**הלכה:** הָיוּ מְסָרְבִין בּוֹ לָשֵׂאת אֶת בַּת אֲחוֹתוֹ כול'. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יוּדָה הִיא. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. הַכֹּל לְפִי הַנֶּדֶר. וְכֵן הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ כול'. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יוּדָה הִיא. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. הַכֹּל לְפִי הַנֶּדֶר.

## הלכה ט

**משנה:** הָיָה מְסָרֵב בַּחֲבֵירוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ אָמַר קוֹנָם לְבֵיתְךָ שֶׁאֵינִי נִכְנָס טִיפַּת צוֹנֵן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם לְךָ מוּתָּר לִיכָּנֵס לְבֵיתוֹ וְלִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ צוֹנֵן שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּון זֶה אֶלָּא לְשֵׁם אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה.

**הלכה:** הָיָה מְסָרֵב בַּחֲבֵירוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ כול'. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. הָדָא אָמְרָה. הָהֵן דְּמַשְׁבַּע לְחַבְרֵיהּ דְּלָא ייכוּל. הָהֵן אוֹכֵל וְהָהֵן עָבֵר.

# פרק ט

## הלכה א

**משנה:** רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹסְרִים. אָמַר רִבִּי צָדוֹק עַד שֶׁפּוֹתְחִין לוֹ בִּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ יִפְתְּחוּ לוֹ בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם אִם כֵּן אֵין נְדָרִים. מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּדָבָר שֶׁבֵּין אָדָם לְבֵין אָבִיו וְאִמּוֹ שֶׁפּוֹתְחִין לוֹ בִּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ.

**הלכה:** רִבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר. פּוֹתְחִין לָאָדָם כּוֹל׳. רַבָּנִין אָמְרִין. חֲזָקָה שֶׁאָדָם מַעֲמִיד בִּכְבוֹד אֲבִיו וְאִמּוֹ. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר. פְּעָמִים מַעֲמִיד וּפְעָמִים אֵינוֹ מַעֲמִיד. מוֹדֶה רִבִּי לִיעֶזֶר לְאַחַר מִיתָה שֶׁאֵינוֹ מַעֲמִיד. הַכֹּל מוֹדִין בִּכְבוֹד רַבּוֹ שֶׁאֵינוֹ מַעֲמִיד. דְּתַנִּינָן וּמוֹרָא רַבָּךְ כְּמוֹרָא שָׁמַיִם.

אִם כֵּן אֵין נְדָרִים. לֹא יְהוּ נְדָרִים. וְהָכְתִיב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת. תְּלָה הַפָּרָשָׁה בָּרָאשֵׁי הַמַּטּוֹת. שֶׁיְּהוּ מַתִּירִין אֶת נִדְרֵיהֶן. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאת עוֹקֵר פָּרָשַׁת נְדָרִים מִן הַתּוֹרָה.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. אַתְּ אוֹמֵר. פּוֹתְחִין לוֹ בִּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ. דְּבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הַמָּקוֹם אַל יִפְתְּחוּ לוֹ בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם. מֵעַתָּה דְּבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין אָבִיו וְאִמּוֹ פּוֹתְחִין לוֹ בִּכְבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ. וְדִכְוָותָהּ יִפְתְּחוּ לוֹ בִּכְבוֹד דְּבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הַמָּקוֹם. אֵי זֶהוּ כְּבוֹד הַמָּקוֹם. כְּגוֹן סוּכָּה שֶׁאֵינִי עוֹשֶׂה. לוּלָב שֶׁאֵינִי נוֹטֵל. תְּפִילִּין שֶׁאֵינִי נוֹתֵן. וְהַיְינוּ כְּבוֹד הַמָּקוֹם. מַשְׁמַע לֵיהּ דִּלְנַפְשֵׁיהּ הוּא מְהַנֵּי. כְּהָדָא אִם צְדָקָתְךָ מַה תִּתֵּן לוֹ. אִם חֲטָאתְךָ מַה תִּפְעַל בּוֹ. אָמַר רִבִּי יַנַּאי. כָּל הַשּׁוֹמֵעַ לְיִצְרוֹ כְּאִילּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. מַאי טַעֲמָא. לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר. זָר שֶׁבְּקִרְבְּךָ אַל תַּמְלִיכֵהוּ עָלֶיךָ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ פָּתַח. אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁהַנּוֹדֵר כְּאִילּוּ נוֹתֵן קוֹלַר עַל צַוָּארוֹ נוֹדֵר הָיִיתָ. לְקֶסְטוֹרְיָיה שֶׁהָיְתָה עוֹבֶרֶת וְרָאָה קוֹלַר פָּנוּי וְהִכְנִיסָה אֶת רֹאשָׁהּ לְתוֹכוֹ. לֶאֱסוֹר אִסָּר עַל נַפְשׁוֹ. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר וְהוּא אָסוּר בַּזִּיקִים. רִבִּי יוֹנָתָן פָּתַח. אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁהַנּוֹדֵר כְּבוֹנֶה בָמָה וְהַמַּקְיִימוֹ כְּמַקְרִיב עָלָיו נוֹדֵר הָיִיתָ. וְקַשְׁיָא. עֲבוֹדָה זָרָה בְּסָקִילָה וְהַנִּדָּרִים בְּלֹא תַעֲשֶׂה וְאַתְּ אָמַר אָכֵן. לֵית לָךְ אֶלָּא כַּיי דָּמַר רִבִּי יַנַּאי. כָּל הַשּׁוֹמֵעַ לְיִצְרוֹ כְּיִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח. אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁהַנּוֹדֵר כְּיִלּוּ נוֹטֵל חֶרֶב וְדוֹקְרָהּ בְּלִיבּוֹ נוֹדֵר הָיִיתָ. יֵשׁ בּוֹטֶה כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב. רִבִּי חֲנִינָה דְּצִיפּוֹרִין בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס. כְּמַדֵּקֵר אֵין כְּתִיב אֶלָּא כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב. לְאֶחָד שֶׁנָּדַר מִן הַכִּכָּר. וַוי דְּיֵיכוֹל וַיי דְּלָא יֵיכוֹל. אֵין אֲכִיל עֲבַר עַל נִידְרֵיהּ. אֵין לֹא אֲכִיל חֲטֵי עַל נַפְשֵׁיהּ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. הוֹלֵךְ אֶצֶל חָכָם וְהוּא מַתִּיר נִדְרוֹ. וּלְשׁוֹן חֲכָמִים מַרְפֵּא. רִבִּי דִּימִי בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק. לֹא דַיֶּיךָ מַה שֶּׁאָסְרָה לְךָ הַתּוֹרָה אֶלָּא שֶׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ לֶאֱסוֹר עָלֶיךָ דְּבָרִים אֲחֵרִים. לֶאֱסוֹר אִסָּר.

רִבִּי יוֹחָנָן פָּתַח וְתָהֵי. וְאִילּוּלֵי דּוּ תְהֵא הוּ אָתֵי. וְתָהוּת לֹה כְנוֹלָד הוּא. אָמַר רִבִּי הִילָא. הַתָּהוּת מְצוּיָה. כְּהָדָא רִבִּי שִׁמְעוֹן לֹא מָצָא פֶּתַח לְנִדְרוֹ עַד שֶׁבָּא אֶחָד מִזְּקֵנֵי גָלִיל. אִית דְּאָמְרִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר הֲוָה נְסִיב לֵיהּ מִכָּא וּמוּקִים לֵיהּ הָכָא. נְסִיב לֵיהּ מִכָּא וּמוּקִים לֵיהּ הָכָא. עַד דְּאוּקְמֵיהּ גַּו שִׁמְשָׁא מַפְלֵי מָנוֹהִי. אָמְרִין לֵיהּ. אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ דְּהֵהֵן סַבָּא עָבַד לָךְ כֵּן נוֹדֵר הָיִיתָ. אָמַר לוֹן. לֹא. וְשָׁרָא לֵיהּ. אָמְרוּן. מְנָא לָךְ הָדָא. אָמַר

לָהֶן. מְשָׁרֵת מֵאִיר הָיִיתִי בְּבָרְחוֹ שְׁנַיִם. וְאִית דְּאָמְרֵי. מַקְלוֹ שֶׁלְּרִבִּי מֵאִיר הָיְתָה בְיָדִי וְהִיא מְלַמֶּדֶת לִי דַּעַת.

רִבִּי יִרְמְיָה שָׁרֵי נִדְרָא וּמְקַיֵּים לֵיהּ. אִין מִשּׁוּם דְּהוּא חָשַׁשׁ לְהוּא דְשָׁרֵי לֵיהּ לָא יָדְעִין. אִין מִשּׁוּם שֶׁאֵין הַיֵּצֶר תָּאֵב אֶלָּא דָּבָר שֶׁאָסוּר לוֹ וְלָא יָדְעִין. רִבִּי יִרְמְיָה כַּד לֹא הֲוָה בָּעֵי מֵידוֹן אָמַר. עֵינִי כְהֵייָא. וְעַל פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נֶגַע. הֵקִישׁ רִיבִים לְנְגָעִים. מַה נְגָעִים לְכָל מַרְאֶה עֵינֵי הַכֹּהֵן. אַף רִיבִים לְכָל מַרְאֶה עֵינֵי הַכֹּהֵן.

רִבִּי מָנָא נָדַר מִן חַמְרָא דַּאֲבוֹהִי. אֲתָא אֲבוֹהִי סְלַק לְגַבֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ דַּאֲנָא מִצְטָעֵר נוֹדֵר הָיִיתָ. אָמַר לֵיהּ לֹא. וְשָׁרָא לֵיהּ. מַה אֲנָן קַיְימִין. אִם בְּאוֹמֵר. הֲנָיְיתִי עַל אַבָּא. הָדָא הִיא דְמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. כּוֹפִין אֶת הַבֵּן שֶׁיְּזוֹן אֶת הָאָב. אֶלָּא כִּי נָן קַיְימִין בְּאוֹמֵר. הֲנָיְית אַבָּא עָלַי. רִבִּי מָנָא נָדַר וּסְלַק לְגַבֵּי רִבִּי שְׁמַי. אָמַר לֵיהּ. אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁהַבְּרִיּוֹת רָחֲקִין מִינָּךְ. דְּאַתְּ נָדְרָן. נָדַר הֲוֵיתָה. אָמַר לֵיהּ לֹא. וְשָׁרָא לֵיהּ.

## הלכה ב

**משנה:** וְעוֹד אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹתְחִין בַּנּוֹלָד. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. כֵּיצַד אָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לְאִישׁ פְּלוֹנִי וְנַעֲשָׂה סוֹפֵר אוֹ שֶׁהָיָה מַשְׂיא אֶת בְּנוֹ בְקָרוֹב וְאָמַר אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נַעֲשָׂה סוֹפֵר אוֹ שֶׁהוּא מַשְׂיא אֶת בְּנוֹ בְקָרוֹב לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר. קוֹנָם לְבֵית הַזֶּה אֵינִי נִכְנָס וְנַעֲשָׂה בֵּית הַכְּנֶסֶת. אָמַר אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נַעֲשָׂה בֵּית הַכְּנֶסֶת לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר וַחֲכָמִים אוֹסְרִין.

**הלכה:** וְעוֹד אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹתְחִין בַּנּוֹלָד כול'. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מִמֹּשֶׁה לָמַד רִבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁפָּתַח לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּנּוֹלָד. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְבַקְּשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ נוֹדֵר הָיִיתָ. וְכִי מֵתִים הָיוּ. וַהֲלֹא דָתָן וַאֲבִירָם הָיוּ. אֶלָּא שֶׁיָּרְדוּ מִנִּכְסֵיהֶם.

אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. הָדָא דְאַתְּ אָמַר עַד שֶׁלֹּא נָשְׂאוּ וְנָתְנוּ בַּדְּבָרִים כְּבַנּוֹלָד הֵם. חֲיֵילֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי מִן הָדָא. זוֹ טָעוּת טָעָה נַחוּם הַמָּדִי. מַה טָעָה. שֶׁפָּתַח לָהֶן בְּנוֹלָד. אָמַר לָהֶן נַחוּם הַמָּדִי. אִילּוּ הָיִיתֶם יוֹדְעִין שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ עָתִיד לְיֵחָרֵב נוֹדְרִין הָיִיתֶם לִהְיוֹת נְזִירִין. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. הָכֵין הֲוָה צָרִיךְ מֵימַר לוֹן. לֹא הָיִיתֶם יוֹדְעִין שֶׁנְּבִיאִים הָרִאשׁוֹנִים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים שֶׁעָתִיד לְיֵחָרֵב. לֹא הֲוָה כְנוֹלָד. אָמַר רִבִּי הִילָא. עוֹד הוּא בְּנוֹלָד. יָכְלִין הֲווֹן מֵימַר. יְדָעִין הֲוִינָן אֶלָּא דַּהֲוִינָן סָבְרִין דְּמִילַּייָא רְחִיקִין. הֶחָזוֹן אֲשֶׁר הוּא חוֹזֶה לְיָמִים רַבִּים וּלְעִיתִּים רְחוֹקוֹת הוּא נִיבָּא. וְאַתְיָיא דְּרִבִּי יִרְמְיָה כְּרִבִּי זְעִירָא וּדְרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי אִילָא.

דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אֵין מוֹכְרִין בֵּית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא עַל תְּנַאי. עַד כְּדוֹן שֶׁבְּנָיֶיהָ לְשֵׁם כְּנֶסֶת. בְּנָיֶיהָ לְשֵׁם חָצֵר וְהֶקְדֵּישָׁהּ מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. קוֹנָם לְבַיִת זֶה שֶׁאֵינִי נִכְנָס. וְנַעֲשָׂה בֵּית הַכְּנֶסֶת. הָדָא אָמְרָה. שֶׁבְּנָיֶיהָ לְשֵׁם חָצֵר וְהֶקְדֵּישָׁהּ מַהוּ. אֵימָתַי הִיא קְדוֹשָׁה. מִיַּד אוֹ בְשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָעוֹשֶׂה תֵּיבָה לְשֵׁם סֵפֶר וּמִטְפָּחוֹת לְשֵׁם סֵפֶר. עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן סֵפֶר מוּתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הֶדְיוֹט. מִשֶּׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן סֵפֶר אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הֶדְיוֹט. וּמַה אֵילּוּ שֶׁנַּעֲשׂוּ לְשֵׁם סֵפֶר אֵינָן קְדוֹשׁוֹת אֶלָּא בְשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ. זוֹ שֶׁבְּנָיֶיהָ לְשֵׁם חָצֵר לֹא כָל שֶׁכֵּן. אֵילּוּ עֲשָׂאָן לְשֵׁם חוּלִין וְהֶקְדִּישָׁן קָדְשׁוּ.

## הלכה ג

**משנה:** רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן כְּנוֹלָד וְאֵינָן כְּנוֹלָד וַחֲכָמִים מוֹדִין לוֹ. כֵּיצַד אָמַר קוֹנָם שֶׁאֵינִי נוֹשֵׂא פִּלְנִית שֶׁאָבִיהָ רַע. אָמְרוּ לוֹ מֵת אוֹ שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה. קוֹנָם לְבֵית זֶה שֶׁאֵינִי נִכְנָס שֶׁהַכֶּלֶב רַע בְּתוֹכוֹ אוֹ שֶׁהַנָּחָשׁ בְּתוֹכוֹ אָמְרוּ לוֹ מֵת הַכֶּלֶב וְנֶהֱרַג הַנָּחָשׁ הֲרֵי הֵן כְּנוֹלָד וְאֵינָן כְּנוֹלָד וַחֲכָמִים מוֹדִין לוֹ.

**הלכה:** רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן כְּנוֹלָד. שְׁמוּאֵל אָמַר מִשֵּׁם נֵדֶר טָעוּת. כְּבָר מֵת הַכֶּלֶב כְּבָר נֶהֱרַג הַנָּחָשׁ. רִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְתוֹלֶה נִדְרוֹ בְדָבָר. בְּאוֹמֵר. קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לְאִישׁ פְּלוֹנִי כָּל הַזְּמַן שֶׁהוּא לָבוּשׁ שְׁחוֹרִים. לְבַשׁ לְבָנִים מוּתָּר בּוֹ. רִבִּי זְעוּרָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַף הוּא אֵינוֹ צָרִיךְ הֵיתֵּר חָכָם.

## הלכה ד

**משנה:** וְעוֹד אָמַר רִבִּי מֵאִיר פּוֹתְחִין לוֹ מִן הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה וְאוֹמְרִים לוֹ אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה עוֹבֵר עַל לֹא תִקּוֹם וְעַל לֹא תִטּוֹר וְעַל לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ וְחֵי אָחִיךָ עִמָּךְ שֶׁמָּא יַעֲנִי וְאֵין אַתְּ יָכוֹל לְפַרְנְסוֹ וְאָמַר אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כֵן לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר הֲרֵי זֶה מוּתָּר.

**הלכה:** כְּתִיב לֹא תִקּוֹם וְלֹא תִטּוֹר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ. הֵיךְ עֲבִידָה. הֲוָה מְקַטֵּעַ קוֹפָּד וּמְחַת סַכִּינָא לְיָדוֹי. תַּחֲזוֹר וְתִמְחֵי לְיָדֶיהָ.

וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. זֶהוּ כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם זֶה כְּלָל גָּדוֹל מִזֶּה.

שֶׁמָּא יַעֲנִי. לֹא כְנוֹלָד הוּא. אָמַר רִבִּי זְעוּרָא. עֲנִיּוּת מְצוּיָה. כְּהָדָא. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה בַּעַל דִּינֵיהּ עָתִיר. אֲתָא בָּעֵי מֵידוֹן קוֹמֵי רַב. שְׁלַח רַב בַּתְרֵיהּ אֲמַר. עִם הַהוּא אֲנָא בָּעֵי מֵייתֵי מֵידוֹן. כָּךְ אֵין אַתְיָין כָּל גְּמַלַּיָּיא דְּעַרְבָיָיא לָא טָעְנִין קוֹרְקְסַיָּיא דְּאֶפּוֹתֵיקִים דִּידִי. שְׁמַע וָמַר. מַהוּ מִתְנָאָה דְּלֹא לֵיהּ. תְּהֵא פְּחָתָה בָהּ. מִן יַד נָפְקַת קֳלָווּסִיס מִן מַלְכוּתָא דְּיֵיעוֹל הוּא וּמִדְּלֵיהּ לְטִימְיוֹן. אֲתָא גַּבֵּי רַב. אֲמַר לֵיהּ. צְלִי עֲלַי דּוּ נַפְשִׁי תַּחֲזוֹר. צְלֵי עֲלוֹי וְחָזַר עֲלָהּ.

## הלכה ה

**משנה:** פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְתוּבַּת אִשְׁתּוֹ. מַעֲשֶׂה בְאָחָד שֶׁנָּדַר מֵאִשְׁתּוֹ הֲנָיֶיהָ וְהָיְתָה כְתוּבָּתָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת דֵּינָרִין וּבָאת לִפְנֵי רִבִּי עֲקִיבָה וְחִיְּבוֹ לִיתֵּן לָהּ כְּתוּבָּתָהּ. אָמַר לוֹ רִבִּי שְׁמוֹנָה מֵאוֹת דֵּינָרִין הִנִּיחַ אַבָּא וְנָטַל אָחִי אַרְבַּע מֵאוֹת וַאֲנִי אַרְבַּע מֵאוֹת לֹא דַיֶּיהָ שֶׁתִּיטוֹל מָאתַיִם וַאֲנִי מָאתַיִם. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה אֲפִילּוּ אַתְּ מוֹכֵר שְׂעַר רֹאשֵׁךְ אַתְּ נוֹתֵן לָהּ כְּתוּבָּתָהּ. אָמַר לוֹ אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כֵן לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר וְהִתִּירוֹ רִבִּי עֲקִיבָה.

**הלכה:** פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְתוּבַּת אִשְׁתּוֹ כול'. וְגוֹבִין מִן הַמְּטַלְטְלִין. אָמַר רִבִּי בָּא. אַף עַל גַּו דְּתֵימַר. גּוֹבִין מִן הַמְּטַלְטְלִין. אוֹמֵר לוֹ שֵׁיתֵּן. רִבִּי מַנִּישָׁא שָׁאַל. מַהוּ לוֹמַר לְיוֹרְשִׁין לִגְבוֹת מִן הַמְּשׁוּעְבָּדִין. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן שֶׁאֵין אוֹמֵר לָהֶן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אֶלָּא יֵינָּתְנוּ לְיוֹרְשִׁין. שֶׁכּוּלָּן צְרִיכִין שְׁבוּעָה וְאֵין הַיּוֹרְשִׁין צְרִיכִין שְׁבוּעָה. מַהוּ מִישְׁבְּעוּנָהּ. תַּמָּן אָמְרִין מִן תִּבְנָא לֹא גְבָאי וּמִן גּוּפֵיהּ גְּבָאי.

## הלכה ו

**משנה:** פּוֹתְחִין בְּיָמִים טוֹבִים וּבְשַׁבָּתוֹת. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִין אוֹתָן הַיָּמִים מוּתָּרִין וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים אֲסוּרִין עַד שֶׁבָּא רִבִּי עֲקִיבָה וְלִימֵּד שֶׁהַנֵּדֶר שֶׁהוּתַּר מִקְצָתוֹ הוּתַּר כּוּלּוֹ. כֵּיצַד. קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לְכוּלְּכֶם הוּתַּר אֶחָד מֵהֶן הוּתְּרוּ כוּלָּן. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָזֶה וְלָזֶה לָזֶה הוּתַּר הָרִאשׁוֹן הוּתְּרוּ כוּלָּן הוּתַּר הָאַחֲרוֹן הָאַחֲרוֹן מוּתָּר וְכוּלָּן אֲסוּרִין. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָזֶה קָרְבָּן וְלָזֶה קָרְבָּן צְרִיכִין פֶּתַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. קוֹנָם יַיִן שֶׁאֵינִי טוֹעֵם שֶׁהַיַּיִן רַע לַמַּעַיִם. אָמְרוּ לוֹ וַהֲלֹא הַמְיוּשָּׁן יָפֶה לַמַּעַיִם הוּתַּר בִּמְיוּשָּׁן וְלֹא בַמְיוּשָּׁן בִּלְבַד הוּתַּר אֶלָּא בְּכָל הַיַּיִן. קוֹנָם בָּצָל שֶׁאֵינִי טוֹעֵם שֶׁהַבָּצָל רַע לַלֵּב. אָמְרוּ לוֹ וַהֲלֹא הַכּוּפְרִי יָפֶה לַלֵּב. הוּתַּר בַּכּוּפְרִי וְלֹא בַכּוּפְרִי בִּלְבַד הוּתַּר אֶלָּא בְּכָל הַבְּצָלִים. מַעֲשֶׂה הָיָה וְהִתִּירוּ רִבִּי מֵאִיר בְּכָל הַבְּצָלִים.

**הלכה:** פּוֹתְחִין בְּיָמִים טוֹבִים וּבְשַׁבָּתוֹת כול'. תַּנֵּי. הוּתַּר מִמֶּנּוּ וּלְמַטָּה מוּתָּר. מִמֶּנּוּ וּלְמַעֲלָה אָסוּר. תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי נָתָן. יֵשׁ נֵדֶר שֶׁמִּקְצָתוֹ בָטֵל וּמִקְצָתוֹ קַיָּים. כֵּיצַד. נָדַר מִן הַכַּלְכָּלָה וְהָיוּ שָׁם בְּנוֹת שֶׁבַע. אָמַר. אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁם בְּנוֹת שֶׁבַע לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר. הוּתַּר בִּבְנוֹת שֶׁבַע. וְלֹא בִּבְנוֹת שֶׁבַע בִּלְבַד הוּתַּר אֶלָּא בְּכָל הַכַּלְכָּלָה. אֲבָל אִם אָמַר. אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁם בְּנוֹת שֶׁבַע לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר מִבְּנוֹת שֶׁבַע. לֹא הוּתַּר אֶלָּא בִּבְנוֹת שֶׁבַע בִּלְבַד.

## הלכה ז

**משנה:** פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְבוֹד עַצְמוֹ וּבִכְבוֹד בָּנָיו. אוֹמְרִים לוֹ אִילּוּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֶׁלְּמָחָר אוֹמְרִין עָלֶיךָ כָּךְ הֵיא וָסְתּוֹ שֶׁלְּפִלּוֹנִי מְגֻרָּשׁ נָשָׂיו וְעַל בְּנוֹתֶיךָ יְהוּ אוֹמְרִים בָּנוֹת גְּרוּשָׁה

הֵן מָה רָאַת אִימָּן שֶׁלָּאֵילוּ לְהִתְגָּרֵשׁ. וְאָמַר אִילוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כֵן לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר הֲרֵי זֶה מוּתָּר.

**הלכה:** פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְבוֹד עַצְמוֹ כול'. תַּנֵּי. רִבִּי יוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר. אֵין פּוֹתְחִין לְאָדָם אֶלָּא בִּכְבוֹד עַצְמוֹ בִּלְבַד. כְּהָדָא חָדָא אִיתָּה נָדְרַת מִן בְּרַתָּהּ. אָתַת לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לָהּ. אִילוּ הֲוֵוית יָדְעַת דִּבְרַתֵּיךְ נָסְבָה שׁוּם בִּישׁ נוֹדֶרֶת הֲוֵית. אָמְרָה. לֹא. וְשָׁרַת לָהּ. וְלֹא מִתְנִיתָא הִיא. פּוֹתְחִין לְאָדָם בִּכְבוֹד עַצְמוֹ וּבִכְבוֹד בָּנָיו. דְּלֹא תִיסְבּוֹר כְּרִבִּי יוּדָה בֶּן בְּתֵירָה.

## הלכה ח

**משנה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נוֹשֵׂא אֶת פְּלוֹנִית כְּעוּרָה וַהֲרֵי הִיא נָאָה שְׁחוֹרָה וַהֲרֵי הִיא לְבָנָה קְצָרָה וַהֲרֵי הִיא אֲרוּכָּה מוּתָּר לֹא מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְעוּרָה וְנַעֲשֵׂית נָאָה שְׁחוֹרָה וְנַעֲשֵׂית לְבָנָה קְצָרָה וְנַעֲשֵׂית אֲרוּכָּה אֶלָּא שֶׁהַנֵּדֶר טָעוּת. מַעֲשֶׂה בְאֶחָד שֶׁנָּדַר מִבַּת אֲחוֹתוֹ הֲנָיָיה וְהִכְנִיסוּהָ לְבֵית רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְיִפּוּהָ. אָמַר לוֹ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנִי לָזוֹ נָדַרְתָּ. אָמַר לוֹ לָאו וְהִתִּירוּ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בָּכָה רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְאָמַר בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל יָפוֹת הֵן אֶלָּא שֶׁהָעֲנִיּוּת מְנַוְּלָתָן.

**הלכה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נוֹשֵׂא אֶת פְּלוֹנִית כְּעוּרָה כול'. עָשָׂה לָהּ עַיִן שֶׁלַּזְּהָב שֵׁן שֶׁלַּזְּהָב. כִּלְשׁוֹן הַזֶּה אָמַר לוֹ. זְכֵה בְּמָה שֶׁעָלֶיהָ.

## הלכה ט

**משנה:** וּכְשֶׁמֵּת רִבִּי יִשְׁמָעֵאל הָיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל נוֹשְׂאוֹת קִינָה וְאוֹמְרוֹת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּכִינָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּשָׂאוּל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל שָׁאוּל בְּכִינָה וגו'.

**הלכה:** וּכְשֶׁמֵּת רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כול'. כְּתִיב בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל שָׁאוּל בְּכִינָה וגו'. רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי נְחֶמְיָה. חַד אָמַר. בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מַמָּשׁ. שֶׁהָיוּ בַעֲלֵיהֶן הוֹלְכִין לַמִּלְחָמָה וְהָיָה מַעֲלֶה לָהֶן מְזוֹנוֹת. מַה תַלְמוּד לוֹמַר. הַמַּעֲלֶה עֲדֵי זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן. שֶׁאֵין תַּכְשִׁיט נָאֶה אֶלָּא עַל גּוּף מְעוּדָּן. וְחָרְנָה אָמַר בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. בְּנָיוֹת שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל. סַנְהֶדְרִיּוֹת שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל. הָיָה רוֹאֶה כַּת חֲבֵירִים וּמַאֲכִילָן וּמַשְׁקָן. וּמַה תַלְמוּד לוֹמַר. הַמַּעֲלֶה עֲדֵי זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן. שֶׁהָיָה שׁוֹמֵעַ טַעַם הֲלָכָה מִפִּי חָכָם וּמְקַלְּסוֹ.

# פרק י

## הלכה א

**משנה:** נַעֲרָה מְאוֹרָסָה אֲבִיהָ וּבַעֲלָהּ מְפֵרִין נְדָרֶיהָ. הֵיפֵר הָאָב וְלֹא הֵיפֵר הַבַּעַל הֵיפֵר הַבַּעַל וְלֹא הֵיפֵר הָאָב אֵינוֹ מוּפָר וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם קַיֵּים אֶחָד מֵהֶן.

**הלכה:** נַעֲרָה מְאוֹרָסָה כול'. כְּתִיב אִם הָיֹה תִהְיֶה לְאִישׁ. מַה אֲנָן קַיְימִין. אִם בְּנִשּׂוּאָה. כְּבָר כְּתִיב אִם בֵּית אִשָּׁה נָדָרָה. וְאִם בְּפִנּוּיָה. כְּבָר כְּתִיב וְאִשָּׁה כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיי. מַה תַלְמוּד לוֹמַר וְאִם הָיֹה תִהְיֶה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ עָלֶיהָ. וְאֵי זוֹ זוֹ. זוֹ נַעֲרָה מְאוֹרָסָה שֶׁאֲבִיהָ וּבַעֲלָהּ מְפֵירִין נְדָרֶיהָ. עַד כְּדוֹן בִּנְדָרִים שֶׁנִּדְרָה מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה. נְדָרִים שֶׁנִּדְרָה עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה. וּנְדָרֶיהָ עָלֶיהָ. לְרַבּוֹת אֶת הַנִּדְרִין שֶׁבָּא בְיָדָהּ מִבֵּית אֲבִיהָ.

תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אִם הָיֹה תִהְיֶה לְאִישׁ. בְּבוֹגֶרֶת אֲרוּסָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר. חֲבֵרַיָּיא אָמְרֵי. יְאוּת אָמַר רִבִּי לָעְזָר. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי לָעְזָר. מִכַּיְון שֶׁבָּגְרָה לֹא כְּבָר יָצָאת מֵרְשׁוּת אֲבִיהָ. יְתוֹמָה שֶׁמֵּת אֲבִיהָ מִי מֵיפֵר לָהּ. הַבַּעַל מֵיפֵר. וְקַשְׁיָא עַל רַבָּנִין. אִם עַד שֶׁלֹּא נִכְנְסָה לִרְשׁוּתוֹ הוּא מֵיפֵר לָהּ. נִכְנְסָה לִרְשׁוּתוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן. מַה מְקַיְימִין רַבָּנִן וּנְדָרֶיהָ עָלֶיהָ. מָה אֲנָן קַיְימִין. אִם בִּנְדָרִים שֶׁנִּדְרָה עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה וְנִתְאָרְסָה. כְּבָר נִרְאֶה לָאָב וּלְבַעַל לְהָפֵר. אֶלָּא כִּי נָן קַיְימִין בְּנֶדֶר שֶׁנִּדְרָה עַד שֶׁלֹּא מֵת אֲבִיהָ וּמֵת אֲבִיהָ וְהִיא בוֹגֶרֶת. מָנָן לְרִבִּי לָעְזָר נַעֲרָה מְאוֹרָסָה אֲבִיהָ וּבַעֲלָהּ מְפֵירִין נְדָרֶיהָ. בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. עַד כְּדוֹן בְּבַעַל. בְּאָב. בֵּין אָב לְבִתּוֹ. מַה מְקַיְימִין רַבָּנִן בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. וְלֹא שֶׁבֵּינָהּ לְבֵין אֲחֵרִים. בֵּין אָב לְבִתּוֹ. לֹא שֶׁבֵּינָהּ לְבֵין אֲחֵרִים. וְלֵית לְרִבִּי לָעְזָר כֵּן. אִית לֵיהּ. כּוּלָּהּ מְתַמָּן אִית לֵיהּ. בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. לֹא מַה שֶׁבֵּינָהּ לְבֵין אֲחֵרִים. בֵּין אָב לְבִתּוֹ. וְלֹא שֶׁבֵּינָהּ לְבֵין אֲחֵרִים.

וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁיְּקַיֵּים אֶחָד מֵהֶן. אִיתָא חֲמֵי. הֵיפֵר הָאָב אֵין מוּפָר. וְאַתְּ אֲמַר הָכֵין. לֹא עַל הָדָא אִתְאֲמְרַת אֶלָּא עַל הָדָא. הֵיפֵר הָאָב אֶת חֶלְקוֹ. לֹא הִסְפִּיק הַבַּעַל לְהָפֵר עַד שֶׁמֵּת. הָאָב מֵיפֵר חֶלְקוֹ שֶׁלַּבַּעַל. אָמַר רִבִּי נָתָן. זוֹ דִבְרֵי בֵית שַׁמַּי. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים אֵין צוֹרֶךְ לְהָפֵר בְּשֶׁלֹּא הֵקִם. אֲבָל אִם הֵקִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר.

אַתְּ אָמַר. הָאָב מֵיפֵר חֶלְקוֹ שֶׁלַּבַּעַל. בִּיקֵּשׁ לְהָקֵם אָמַר. מוּקָם לֵיךְ סְתָם. מוּקָם לֵיךְ סְתָם. מוּפָר לָךְ חֶלְקוֹ שֶׁלַּבַּעַל. פְּשִׁיטָא דָא מִילְתָא. לֹא הֵיפֵר הָאָב אֶת חֶלְקוֹ וְעָבְרָה עַל נִדְרָהּ. לוֹקָה. הֵיפֵר הָאָב וְלֹא הֵיפֵר הַבַּעַל מַהוּ שֶׁתִּלָּקֶה. אוֹ מֵאַחַר שֶׁאִם יָמוּת הַבַּעַל מִתְרוֹקֶנֶת אֶצֶל הָאָב אֵינָהּ לוֹקָה. נִיחָא כְּמָאן דְּאָמַר. אֵין מִיתָה. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר. יֵשׁ מִיתָה בַהֲפָרָה. מִיתָה כַהֲפָרָה הִיא. וְכָן מִכַּיְון שֶׁאֵינוֹ מֵיפֵר לָהּ וְעָבְרָה עַל נִדְרָהּ לוֹקָה. תַּנֵּי. הֵיפֵר הָאָב

אֶת חֶלְקוֹ וְלֹא הִסְפִּיק הַבַּעַל לְהָפֵר עַד שֶׁמֵּת. הַבַּעַל הָאַחֲרוֹן מֵיפֵר לָהּ חֶלְקוֹ שֶׁלְּרִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. אָבִיהָ וּבַעֲלָהּ הָאַחֲרוֹן מֵפִירִין נְדָרֶיהָ.

## הלכה ב

**משנה:** מֵת הָאָב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לַבַּעַל. מֵת הַבַּעַל נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאָב. בָּזֶה יֵיפֶה כֹּחַ הָאָב מִכֹּחַ הַבַּעַל. בְּדָבָר אַחֵר יֵיפֶה כֹּחַ הַבַּעַל מִכֹּחַ הָאָב. שֶׁהַבַּעַל מֵיפֵר בְּבֶגֶר וְהָאָב אֵינוֹ מֵיפֵר בְּבֶגֶר.

**הלכה:** מֵת הָאָב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לַבַּעַל כול'. הֲוון בָּעֵיי מֵימַר. בְּשֶׁלֹּא הֵיפֵּר הָאָב חֶלְקוֹ וָמֵת וְלֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לַבַּעַל. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דֶּרֶךְ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים עַד שֶׁלֹּא הָיְתָה בְתוֹ יוֹצֵאת מֵאֶצְלוֹ אוֹמֵר לָהּ. כָּל נֶדֶר שֶׁנָּדַרְתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי הֲרֵי הֵן מוּפָרִין. הָדָא אָמְרָה. אֲפִילּוּ הֵיפֵר הָאָב חֶלְקוֹ וָמֵת לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לַבַּעַל.

מֵת הַבַּעַל נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאָב. הֲוון בָּעֵיי מֵימַר. בְּשֶׁהֵיפֵר הַבַּעַל אֶת חֶלְקוֹ. אֲבָל לֹא הֵיפֵר הַבַּעַל חֶלְקוֹ וָמֵת וְלֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאָב. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. נְדָרָה וְהִיא אֲרוּסָה. נִתְגָּרְשָׁה בוֹ בַּיּוֹם. נִתְאָרְסָה בוֹ בַּיּוֹם. אֲפִילּוּ לְמֵאָה. אָבִיהָ וּבַעֲלָהּ הָאַחֲרוֹן מֵיפִירִין אֶת נְדָרֶיהָ. הָדָא אָמְרָה. אֲפִילּוּ לֹא הֵיפֵר הַבַּעַל חֶלְקוֹ וָמֵת הַבַּעַל. נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאָב.

מֵת הָאָב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לַבַּעַל. רִבִּי חַגַּיי בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. עַד כְּדוֹן בִּנְדָרִים שֶׁנָּדְרָה מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה. נְדָרִים שֶׁנָּדְרָה עַד שֶׁלֹּא תִתְאָרֵס מֵת הָאָב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לַבַּעַל. אָמַר לֵיהּ. וְכִי נְדָרִים שֶׁנָּדְרָה עַד שֶׁלֹּא תִתְאָרֵס וְנִתְאָרְסָה לֹא כְּבָר נִרְאוּ לְאָב לַבַּעַל לְהָפֵר לָהּ. דְּתֵימַר. מֵת הָאָב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לַבַּעַל. הָדָא אָמְרָה. אֲפִילּוּ נֶדֶר שֶׁנָּדְרָה מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה. נֶדֶר עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה. מֵת הָאָב נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לַבַּעַל. אָמַר לֵיהּ. וְכִי נֶדֶר שֶׁנָּדְרָה עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה וְנִתְאָרְסָה לֹא כְּבָר נִרְאוּ לְאָב וְלַבַּעַל לְהָפֵר לָהּ. דְּתֵימַר. מֵת הַבַּעַל נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאָב. הָדָא אָמְרָה. אֲפִילּוּ נֶדֶר שֶׁנָּדְרָה מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה מֵת הַבַּעַל נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאָב. שֶׁהַבַּעַל מֵיפֵר בְּבֶגֶר. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי לָעְזָר. דְּתַנֵּי בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אִם הָיָה תְּהֶיָה לְאִישׁ. בְּבוֹגֶרֶת אֲרוּסָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר.

## הלכה ג

**משנה:** נְדָרָה וְהִיא אֲרוּסָה נִתְגָּרְשָׁה בוֹ בַּיּוֹם נִתְאָרְסָה בוֹ בַּיּוֹם אֲפִילּוּ לְמֵאָה אָבִיהָ וּבַעֲלָהּ הָאַחֲרוֹן מְפֵרִין נְדָרֶיהָ. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁלֹּא יָצְאת לִרְשׁוּת עַצְמָהּ שָׁעָה אַחַת אָבִיהָ וּבַעֲלָהּ הָאַחֲרוֹן מְפֵרִין נְדָרֶיהָ.

**הלכה:** נְדָרָה וְהִיא אֲרוּסָה כול'. אָמַר רִבִּי הִילָא. הָיוּ תְהֶיָה. אֲפִילּוּ מֵאָה הֲווּוֹת אָבִיהָ וּבַעֲלָהּ הָאַחֲרוֹן מֵיפֵר נְדָרֶיהָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. שֶׁאָבִיהָ וּבַעֲלָהּ הָאַחֲרוֹן מֵפִירִין נְדָרֶיהָ.

## הלכה ד

**משנה:** דֶּרֶךְ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים עַד שֶׁלֹּא הָיְתָה בִתּוֹ יוֹצְאָה מֵאֶצְלוֹ אוֹמֵר לָהּ. כָּל נְדָרִם שֶׁנָּדַרְתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי הֲרֵי הֵן מוּפָרִין. וְכֵן הַבַּעַל עַד שֶׁלֹּא תִּיכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ אוֹמֵר לָהּ כָּל נְדָרִים שֶׁנָּדַרְתְּ עַד שֶׁלֹּא תִּיכָּנְסִי לִרְשׁוּתִי הֲרֵי הֵן מוּפָרִין. שֶׁמִּשֶּׁתִּיכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר. בּוֹגֶרֶת וּשְׁשָׁהֲתָה שְׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ וְאַלְמָנָה שִׁלְשִׁים יוֹם. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר הוֹאִיל וּבַעֲלָהּ חַיָּיב בְּמְזוֹנוֹתֶיהָ יָפֵר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין הַבַּעַל מֵיפֵר עַד שֶׁתִּיכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ.

**הלכה:** בּוֹגֶרֶת וּשְׁשָׁהֲתָה שְׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ כול'. מִיסְבַּר סָבַר רִבִּי אֶלִיעֶזֶר דִּבְמְזוֹנוֹת הַדָּבָר תָּלוּי. קִידֵּשׁ אִשָּׁה עַל מְנָת לָזוּן הַבַּעַל מֵיפֵר לָהּ. נָשָׂא אִשָּׁה עַל מְנָת לָזוּן הָאָב מֵיפֵר לָהּ. דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְעוֹלָם אֵין הַבַּעַל מֵיפֵר עַד שֶׁתִּיכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ.

## הלכה ה

**משנה:** שׁוֹמֶרֶת יָבָם בֵּין לְיָבָם אֶחָד בֵּין לִשְׁנֵי יְבָמִים רִבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר יָפֵר. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לְאֶחָד אֲבָל לֹא לִשְׁנַיִם. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר לֹא לְאֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם.

**הלכה:** שׁוֹמֶרֶת יָבָם כול'. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה מֵיפֵר לָהּ. וְהֵן דָּמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילוּ קִידּוּשֵׁי מֵאָה תּוֹפְשִׁין בָּהּ. מִי מֵיפֵר לָהּ. וַיי דָּמַר רִבִּי יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מְיַיעֲדָהּ לִבְנוֹ קָטָן. מִי מֵיפֵר לָהּ. וַיי דָּמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. אֲפִילוּ אִשָּׁם תָּלוּי אֵין לָהּ. מִי מֵיפֵר לָהּ.

## הלכה ו

**משנה:** אָמַר רִבִּי אֶלִיעֶזֶר. מָה אִם אִשָּׁה שֶׁקִּנָּה הוּא לְעַצְמוֹ הֲרֵי הוּא מֵיפֵר נְדָרֶיהָ אִשָּׁה שֶׁקִּנּוּ לוֹ מִן שָׁמַיִם אֵינוֹ דִין שֶׁיְּפֵר נְדָרֶיהָ. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה לֹא. אִם אָמְרָת בְּאִשָּׁה שֶׁקִּנָּה הוּא לְעַצְמוֹ שֶׁאֵין לָאֲחֵרִים רְשׁוּת בָּהּ תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שֶׁקִּנּוּ לוֹ מִן שָׁמַיִם שֶׁיֵּשׁ לָאֲחֵרִים רְשׁוּת בָּהּ. אָמַר לוֹ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. עֲקִיבָה דְּבָרֶיךָ בִּשְׁנֵי יְבָמִין מָה אַתָּה מֵשִׁיב עַל יָבָם אֶחָד. אָמַר לוֹ אֵין הַיְבָמָה גְּמוּרָה לְאִישׁוּת כְּשֵׁם שֶׁהָאֲרוּסָה גְּמוּרָה לְבַעֲלָהּ.

**הלכה:** אָמַר רִבִּי לְיעֶזֶר כול'. אָמַר רִבִּי לְיעֶזֶר. וּמָה אִם אִשָּׁה שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ בָהּ רְשׁוּת עַד שֶׁלֹּא נִכְנְסָה לִרְשׁוּתִי מְשֻׁנְכְנָסָה לִרְשׁוּתִי הוּגְמְרָה לִי. אִשָּׁה שֶׁהָיָה לִי בָהּ רְשׁוּת עַד שֶׁלֹּא נִכְנְסָה לִרְשׁוּתִי. מְשֻׁנְכְנָסָה לִרְשׁוּתִי אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא מֻגְמֶרֶת לִי. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה. לֹא. אִם אָמְרָת בְּאִשָּׁה שֶׁלֹּא הָיָה לָךְ בָּהּ רְשׁוּת עַד שֶׁלֹּא נִכְנְסָה לִרְשׁוּתָךְ. מְשֻׁנְכְנְסָה לִרְשׁוּתָךְ הוּגְמְרָה לָךְ. שֶׁכְּשֵׁם שֶׁלֹּא הָיָה לָךְ בָּהּ חֶלְקָ כָךְ לֹא הָיָה לָהּ לָאֲחֵרִים בָּהּ עִמָּךְ חֶלְקָ. תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שֶׁהָיָה לָךְ בָּהּ רְשׁוּת עַד שֶׁלֹּא נִכְנְסָה בִּרְשׁוּתָךְ. מְשֻׁנְכְנְסָה לִרְשׁוּתָךְ הוּגְמְרָה לָךְ.

שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהָיָה לְךָ בָּהּ חֵלֶק כָּךְ הָיָה לָאֲחֵרִים עִמָּךְ בָּהּ חֵלֶק. אָמַר לוֹ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. עֲקִיבָה. דְּבָרֶיךָ בִּשְׁנֵי יְבָמִין. מָה אַתְּ מֵשִׁיב עַל יָבָם אֶחָד. אָמַר לוֹ. כְּשֵׁם שֶׁלֹּא חָלַקְתָּ לָנוּ בֵּין שׁוֹמֶרֶת יָבָם אֶחָד לִשְׁנֵי יְבָמִין. בֵּין שֶׁעָשָׂה בָהּ מַאֲמָר בֵּין שֶׁלֹּא עָשָׂה בָהּ מַאֲמָר. יָכוֹל בִּנְדָרִים וּבִשְׁבוּעוֹת כֵּן. אָמַר לוֹ. אֲבָל. אָמַר לוֹ. אִילּוּ הָיִיתָ בִּימֵי רִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲרָךְ אָמַר. אֵין מַאֲמָר קוֹנֶה קְנָיִן גָּמוּר. מוֹדֶה שֶׁאֵינוֹ מֵיפֵר לָהּ עַד שֶׁתִּיכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ.

## הלכה ז

**משנה:** הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ כָּל נְדָרִים שֶׁתִּדּוֹרִי מִכָּן עַד שֶׁאָבֹא מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי הֲרֵי הֵן קַיָּמִין לֹא אָמַר כְּלוּם. הֲרֵי הֵן מוּפָרִין רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מוּפָר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ מוּפָר. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. אִם הֵיפֵר נְדָרִים שֶׁבָּאוּ לְכְלָל אִסּוּר לֹא יָפֵר נְדָרִים שֶׁלֹּא בָאוּ לְכְלָל אִסּוּר. אָמְרוּ לוֹ הֲרֵי הוּא אוֹמֵר אִישָׁהּ יְקִימֶינּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵירֶינּוּ. אֶת שֶׁבָּא לִכְלָל הָקֵם בָּא לִכְלָל הֵפֵר. לֹא בָא לִכְלָל הָקֵם לֹא בָא לִכְלָל הֵפֵר.

**הלכה:** הֵשִׁיב עַל דִּבְרֵי רִבִּי לִיעֶזֶר. וַהֲרֵי הַמְקַוֶּה יוֹכִיחַ. שֶׁמַּעֲלֶה אֶת הַטְּמֵאִין מִטּוּמְאָתָן וְאֵינוֹ מַצִּיל אֶת הַטְּהוֹרִין. חָזַר רִבִּי לִיעֶזֶר וְדָנָן דִּין אַחֵר. מָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ מֵיפֵר נְדָרֵי עַצְמוֹ עַד שֶׁלֹּא יִדּוֹר הֲרֵי הוּא מֵיפֵר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ עַד שֶׁלֹּא תִדּוֹר. מָקוֹם שֶׁהוּא מֵיפֵר נְדָרֵי עַצְמוֹ מִשֶּׁיִּדּוֹר אֵינוֹ דִין שֶׁיָּפֵר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ עַד שֶׁלֹּא תִידּוֹר. לֹא. מַה לוֹ אֵינוֹ מֵיפֵר נְדָרֵי עַצְמוֹ עַד שֶׁלֹּא יִדּוֹר. שֶׁכֵּן אִם רָצָה לְהָקֵם מוּקָם. יָפֵר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ מִשֶּׁתִּדּוֹר. שֶׁכֵּן אִם רָצָה לְהָקֵם אֵינוֹ מוּקָם. וְאוֹמֵר אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵירֶינּוּ. אֶת שֶׁבָּא לִכְלָל הָקֵם בָּא לִכְלָל הֵפֵר. וְאֶת שֶׁלֹּא בָא לִכְלָל הָקֵם לֹא בָא לִכְלָל הֵפֵר.

## הלכה ח

**משנה:** הֵפֵר נְדָרִים כָּל הַיּוֹם. שֶׁיֵּשׁ בַּדָּבָר לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר. כֵּיצַד. נָדְרָה בְלֵילֵי שַׁבָּת מֵיפֵר בְּלֵילֵי שַׁבָּת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ. נָדְרָה עִם חֲשֵׁיכָה מֵיפֵר עַד שֶׁלֹּא תֶחְשַׁךְ שֶׁאִם לֹא הֵפֵר מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר.

**הלכה:** הֵפֵר נְדָרִים כָּל הַיּוֹם כולו׳. תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה וְרִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים. הֵפֵר נְדָרִים מֵעֵת לְעֵת. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. מִיּוֹם אֶל יוֹם. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי יוּדָה. בְּיוֹם שָׁמְעוֹ. מַה מְקַיְּימִין רַבָּנִין טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי יוּדָה בְּיוֹם שָׁמְעוֹ. תִּיפְתָּר שֶׁנִּדְרָה בִּתְחִילַּת הַלַּיְלָה. מַה מְקַיְּימִין רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִן מִיּוֹם אֶל יוֹם. תִּיפְתָּר שֶׁנִּדְרָה בִּתְחִילַּת לֵילֵי שַׁבָּת וְנִשְׁתַּתֵּק וְחָזַר לְדִיבּוּרוֹ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה נוֹתְנִין לוֹ כִכְדֵי שְׁעוֹת. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין אֵין לוֹ אֶלָּא אוֹתוֹ הַיּוֹם בִּלְבַד. נִשְׁתַּתֵּק וְחָזַר לְדִיבּוּרוֹ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה מְצָרְפִין לוֹ כִכְדֵי שְׁעוֹת. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין

לְעוֹלָם הוּא מֵיפֵּר וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁיַּחֲזוֹר לְדִיבּוּרוֹ. לִפְנֵי שְׁקִיעַת הַחַמָּה שָׁעָה אַחַת. עוֹד אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר.

מוּפָּר לָךְ בַּמִּנְחָה. מוּפָּר לְעוֹלָם. מוּקָם לָךְ בַּמִּנְחָה. מוּקָם לְעוֹלָם. מוּפָּר לָךְ עַד הַמִּנְחָה. כְּאוֹמֵר. מוּפָּר לֵיךְ מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעֲלָה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מֵפִירִין נְדָרִים בַּשַּׁבָּת. תַּנֵּי. בֵּין נְדָרִים שֶׁהֵן לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת בֵּין נְדָרִים שֶׁאֵין לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת. וְנִשְׁאָלִין נְדָרִים שֶׁהֵן לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת. הָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת לֹא. זָקֵן שֶׁהוּא יָכוֹל לְהָפֵר לְמָחָר. וּכְרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה וּכְרִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמְרֵי. הֵפֵר נְדָרִים מֵעֵת לָעֵת. אֲפִילּוּ נְדָרִים שֶׁהֵן לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת לֹא יָפֵר. תִּיפְתָּר דִּבְרֵי הַכֹּל שֶׁנִּדְרָה בְּתְחִילַּת לֵילֵי שַׁבָּת.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַבַּעַל שֶׁאָמַר. אֵין כָּאן נֵדֶר אֵין כָּאן שְׁבוּעָה. לֹא אָמַר כְּלוּם. וְזָקֵן שֶׁאָמַר. מוּפָּר לֵיךְ בָּטֵל לֵיךְ. לֹא אָמַר כְּלוּם. אֶלָּא זֶה כְּהִילְכָתוֹ וְזֶה כְּהִלְכָתוֹ. הַבַּעַל אוֹמֵר. מוּפָּר לֵיךְ בָּטֵל לֵיךְ. וְהַזָּקֵן אוֹמֵר. אֵין כָּאן נֵדֶר אֵין כָּאן שְׁבוּעָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רְאשׁוֹנִים הָיוּ נִשְׁאָלִין. מָהוּ שֶׁיִּשְׁאַל אָדָם עַל הֶקָמָתוֹ. הִיךְ עֲבִידָא. נָדְרָה אִשָּׁה וְשָׁמַע בַּעֲלָהּ וְלֹא הֵיפֵר לָהּ. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵינוֹ מֵיפֵר לָהּ לְעָנְיָן הַבַּעַל. מָהוּ שֶׁיֵּפֵר לָהּ לְעָנְיָן הַזָּקֵן. מָה אָנָן קַיָּימִין. אִם בִּנְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ נִדְרֵי עַצְמוֹ הֵן. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בִּנְדָרִים שֶׁבֵּינָהּ לְבֵין אֲחֵרִים. [וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא. אַף לֹא נִדְרֵי אִשְׁתּוֹ שֶׁבֵּינָהּ לְבֵין אֲחֵרִים.] וְלֹא רִבִּי יוּדָה הִיא. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי יוּדָה רִבִּי חִייָה תַּנֵּי לָהּ בְשֵׁם חֲכָמִים.

מָהוּ לְהַתִּיר נְדָרִים בַּלַּיְלָה. וּמָה אִם נֵדֶר הַבַּעַל שֶׁכָּתוּב בָּהֶן בְּיוֹם הֲרֵי הוּא מֵיפֵר בַּלַּיְלָה. נִדְרֵי זָקֵן שֶׁאֵין כָּתוּב בָּהֶן בְּיוֹם לֹא כָל שֶׁכֵּן. מָהוּ לְהַתִּיר עַל יְדֵי הַתּוּרְגְּמָן. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי בָּא בַּר זוּטְרָא אִיתְעֲבִיד תּוּרְגְּמָן דְּרִבִּי יוֹחָנָן בְּחָדָא אִיתָּא דְלָא הֲווּת חָכְמָה מִישְׁמַע סוּרִיבְטִין.

תַּנֵּי. אֵין נִשְׁאָלִין נְדָרִים אֶלָּא עֲטוּפִין וְיוֹשְׁבִין. וְהַנִּשְׁאָל יוֹשֵׁב. וְהַשּׁוֹאֵל צָרִיךְ לִהְיוֹת עוֹמֵד. מִן הַדִּין וְעָמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם הָרִיב. אֵין לִי עוֹמְדִין אֶלָּא נִידּוֹנִין. שׁוֹאֵל הֲלָכוֹת. אַגָּדוֹת מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר עָמְדוּ וְעָמְדוּ. רִבִּי אָחָא בַּר פַּפָּא סְלַק מִישְׁרֵי נִדְרָא דְּרִבִּי אִימִּי. אִיחֵר בָּעֲמִידָה כְּדֵי לוֹמַר. אֵין כָּאן נֵדֶר. רִבִּי מָנָא סְלַק מִישְׁרֵי נִדְרָא דְּגַמְלִיֵּיל דְּקוֹנְתֵּיהּ. אִיחֵר בָּעֲמִידָה כְּדֵי לוֹמַר. אֵין כָּאן נֵדֶר אֵין כָּאן שְׁבוּעָה. רִבִּי מָנָא סְלַק מִישְׁרֵי נִדְרָא דְּגַמְלִיאֵל בַּר בְּרֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ. לָא תֵיעַבֵּיד לִי כְּמָה דָעֲבַדְתְּ לְסַבִּי. אֶלָּא תִּיב לָךְ וְאָנָא קַיָּים לִי.

רִבִּי זְעִירָא רַב יְהוּדָה יִרְמְיָה בַּר אַבָּא בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל. שְׁלֹשָׁה שֶׁיּוֹדְעִין לִפְתּוֹחַ מַתִּירִין כְּזָקֵן. סַבְּרִין מֵימַר. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין זָקֵן. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין. אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם זָקֵן. אָמְרִין

קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. רַב הוּנָא רָאשֵׁי מַטּוֹת. מָאן אִינּוּן רָאשֵׁי מַטּוֹת. רַב הוּנָא רֹאשׁ לְרָאשֵׁי הַמַּטּוֹת.

מָהוּ לִמְנוֹת זְקֵינִים לִדְבָרִים יְחִידִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רַב מְנִיתֵיהּ רִבִּי לְהַתִּיר נְדָרִים וְלִרְאוֹת כְּתָמִים. מִן דִּדְמָךְ בְּעָא גַבֵּי בְּרֵיהּ מוּמֵי בְּכוֹרוֹת. אָמַר לֵיהּ. אֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל מַה שֶׁנָּתַן לָךְ אַבָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כּוּלָּא יְהֵב לֵיהּ. לָדוּן יְחִידִי וּלְהַתִּיר נְדָרִים וְלִרְאוֹת כְּתָמִים וְלִרְאוֹת מוּמִין שֶׁבְּגָלוּי. מִן דִּדְמָךְ בְּעָא גַבֵּי בְּרֵיהּ מוּמִין שֶׁבְּסֵתֶר. אָמַר לֵיהּ. אֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל מַה שֶׁנָּתַן לָךְ אַבָּא. אַף עַל גַּו דְּתֵימַר. מְמַנִּין זְקֵינִים לִדְבָרִים יְחִידִים. וְהוּא שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְכָל הַדְּבָרִים. כְּהָדָא. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מְנִי לְכָל תַּלְמִידוֹי. וַהֲוָה מִצְטָעֵר עַל חַד דַּהֲוָה גַבֵּי בְּעֵייניֵיהּ וְלֹא הֲוָה יְכִיל מְמַנֵּיתֵיהּ. וּמְנֵי יָתֵיהּ לִדְבָרִים יְחִידִים. הָדָא אָמְרָה. הָרָאוּי לְדָבָר אֶחָד רָאוּי לְכָל הַדְּבָרִים. וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְכָל הַדְּבָרִים אֲפִילוּ לְדָבָר אֶחָד אֵינוֹ רָאוּי.

מָהוּ לִמְנוֹת זְקֵינִים לְיָמִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דְּרִבִּי חִייָה בַּר אַבָּא אָתָא לְגַבֵּיהּ רִבִּי לָעְזָר. אָמַר לֵיהּ. פַּייֵס לְרִבִּי יוּדָן נְשִׂייָא דְּיִכְתּוֹב לִי חָדָא אִיגֶּרָא דְּאִיקָר דְּאִיפּוּק לְפַרְנָסְתִּי לְאַרְעָא בַּרְייְתָא. וּפַייְסֵיהּ וְכָתַב לֵיהּ. הֲרֵי שֶׁשָּׁלַחְנוּ לָכֶם אָדָם גָּדוֹל שְׁלוּחֵינוּ וּכְיוֹצֵא בָנוּ עַד שֶׁיַּגִּיעַ אֲצִלֵינוּ. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי דוֹסְתַּי רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא וּמָטוּ בָהּ בְּשֵׁם רִבִּי דוֹסְתַּי סַבָּא. אָכֵן כָּתַב לֵיהּ. הֲרֵי שָׁלַחְנוּ לָכֶם אָדָם גָּדוֹל. שֶׁאֵינוֹ בוֹשׁ לוֹמַר. לֹא שָׁמַעְתִּיו.

מָהוּ לְהַתִּיר בְּפָלוֹנֶס. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתִּירִין בְּפָלוֹנֶס. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הִתִּיר בְּפָלוֹנֶס. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין טַלִּית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. בִּנְדָרִים הַקַּלִּים.

## פרק יא

### הלכה א

**משנה:** אֵילּוּ נְדָרִים שֶׁהוּא מֵיפֵר. דִּבְרֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עִינּוּי נָפֶשׁ אִם אֶרְחַץ וְאִם לֹא אֶרְחַץ אִם אֶתְקַשֵּׁט וְאִם לֹא אֶתְקַשֵּׁט. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֵין אֵילּוּ נִדְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ.

**הלכה:** אֵילּוּ נְדָרִים שֶׁהוּא מֵיפֵר כול'. כְּתִיב כָּל נֵדֶר וְכָל שְׁבוּעַת אִסָּר לְעַנּוֹת נָפֶשׁ. אֵין לִי אֶלָּא נְדָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עִינּוּי נָפֶשׁ. נְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ מְנַיִין. בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. עַד כְּדוֹן בְּבַעַל. בָּאָב מְנַיִין. מַה הַבַּעַל אֵינוֹ מֵיפֵר אֶלָּא נְדָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עִינּוּי נָפֶשׁ וּנְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ. אַף הָאָב אֵינוֹ מֵיפֵר אֶלָּא נְדָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עִינּוּי נָפֶשׁ וּנְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בֵּין לִנְדָרִים בֵּין לִשְׁבוּעוֹת הַבַּעַל מֵיפֵר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לִנְדָרִים מֵיפֵר וְלֹא

לִשְׁבוּעוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. אַף בְּנִדְרֵי הַזָּקֵן פְּלִיגִין רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בֵּין לִנְדָרִים בֵּין לִשְׁבוּעוֹת הַזָּקֵן מַתִּיר. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לִנְדָרִים הַזָּקֵן מַתִּיר וְלִשְׁבוּעוֹת אֵין הַזָּקֵן מַתִּיר. וְאַתְיָיא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּהָדָא דְאֵיסִי. חַד בַּר נַשׁ אֲתָא מִישְׁרֵי נִדְרָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. מִתְעַטֵּף וְיתִיב לֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ. מָה אִשְׁתַּבָּעַת. אֲמַר לֵיהּ. אִיפּוּפֵי יִשְׂרָאֵל. לֹא עַלְלַה לְבֵיתִי. אֲמַר לֵיהּ. אִיפּוּפֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עַלְלַה לְבֵייתָךְ.

רִבִּי זְעִירָא פָּתַר מַתְנִיתָא אֵילּוּ נְדָרִים שֶׁמֵּיפֵר. נְדָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עִינּוּי נָפֶשׁ. אִם אָרְחַץ וְאִם לֹא אָרְחַץ. אִם אֶתְקַשֵּׁט וְאִם לֹא אֶתְקַשֵּׁט. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵין אֵילּוּ נִידְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ אֶלָּא נְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ. אֵילּוּ הֵן נִדְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ כְּרִבִּי יוֹסֵי. כְּשֶׁאָמְרָה קוֹנָם פֵּירוֹת הָעוֹלָם עָלַי. הֲרֵי זֶה יָפֵר. רַבָּנִין אָמְרִין. נִדְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ הֵיפֵר לָהּ מוּפָּר לְעוֹלָם. נְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ אֵינוֹ מוּפָּר אֶלָּא כָל זְמָן שֶׁהִיא עִמּוֹ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בֵּין נִדְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ בֵּין נְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ הֵיפֵר לָהּ מוּפָּר לְעוֹלָם. וְהָא רַבָּנִין אָמְרִין. נִדְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ הֵפֵר לָהּ מוּפָּר לְעוֹלָם. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. נְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ הֵיפֵר לָהּ מוּפָּר לְעוֹלָם. מַה בֵּינֵיהוֹן. בְּשֶׁאָמְרָה. קוֹנָם הֲנָיַיתִי עָלַיִךְ אִם אֵצֵא מִרְשׁוּתָךְ. וְיָפֵר לָהּ. בְּשֶׁלֹּא אָמְרָה. קוֹנָם הֲנָיַית גּוּפִי עָלַיִךְ לְכְשֶׁאֵצֵא מִרְשׁוּתָךְ. רַבָּנִין אָמְרִין. נִדְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ הֵן. רִבִּי זְעוּרָא וְרִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. נְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ כֵּן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעוּרָא רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דַּתַנִּינָן תַּמָּן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. יָפֵר. שָׁמְא יְגָרְשֶׁנָּהּ וּתְהֵא אֲסוּרָה לַחֲזוֹר לוֹ.

רִבִּי הִילָא פָּתַר מַתְנִיתָא אֵילּוּ נְדָרִים שֶׁהוּא מֵיפֵר לָהּ. נְדָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עִינּוּי נָפֶשׁ. אִם אָרְחַץ אִם לֹא אָרְחַץ. אִם אֶתְקַשֵּׁט אִם לֹא אֶתְקַשֵּׁט. מָהוּ אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֵין אֵילֵּין נְדָרִים נִדְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ אֶלָּא אֵילּוּ נְדָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ. אֵילּוּ הֵן נִידְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ. דִּבְרֵי הַכֹּל.

אִם אָרְחַץ אִם לֹא אָרְחַץ. וְתַנֵּי כֵן. נִדְרֵי עִינּוּי נָפֶשׁ. אִם אָרְחַץ אִם לֹא אָרְחַץ. אִם אֶתְקַשֵּׁט אִם לֹא אֶתְקַשֵּׁט. בֵּין עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא בֵּין עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הִילָא מִחְלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. דְּתַנֵּי. מַעֲיָין שֶׁלִּבְנֵי הָעִיר. הֵן וָאֲחֵרִים. הֵן קוֹדְמִין לָאֲחֵרִים. אֲחֵרִים וּבְהֶמְתָּן. אֲחֵרִים קוֹדְמִין לִבְהֶמְתָּן. כְּבִיסָתָן וְחַיֵּי אֲחֵרִים. כְּבִיסָתָן קוֹדֶמֶת לְחַיֵּי אֲחֵרִים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מָאן תַּנָּא. כְּבִיסָה חַיֵּי נָפֶשׁ. רִבִּי יוֹסֵה. דְּתַנֵּי. אֵין נוֹתְנִין מֵהֶן לֹא לְמִשְׁרָה וְלֹא לִכְבִיסָה. רִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר בִּכְבִיסָה. מִחְלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אָמַר. אֵין רְחִיצָה חַיֵּי נָפֶשׁ. וְכָא הוּא אָמַר. כְּבִיסָה חַיֵּי נָפֶשׁ. אָמַר רִבִּי מָנָא אָדָם מְגַלְגֵּל בִּרְחִיצָה אֵין אָדָם מְגַלְגֵּל בִּכְבִיסָה. יְהוּדָה אִישׁ הוּצָא עָבִיד טְמִיר בִּמְעָרְתָּא תְּלָתָא יוֹמִין מֵיקוֹם עַל הָדֵין טַעֲמָא. מְנַיִין שֶׁחַיֵּי הָעִיר הַזֹּאת קוֹדְמִין לְחַיֵּי עִיר אַחֶרֶת. אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲלַפְתָּא. אָמַר לֵיהּ. אִית לִי טְמִיר בִּמְעָרְתָּא תְּלָתָא יוֹמִין מֵיקוֹם עַל הָדֵין טַעֲמָא. מְנַיִין שֶׁחַיֵּי הָעִיר הַזֹּאת קוֹדְמִין

לְחַיֵּי עִיר אֲחֶרֶת. קָרָא לְרִבִּי אַבָּא בְּרֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ הָדֵין טַעֲמָא. מְנַיִין שֶׁחַיֵּי הָעִיר הַזֹּאת קוֹדְמִין לְחַיֵּי עִיר אֲחֶרֶת. אָמַר לֵיהּ. תִּהְיֶינָה הָעָרִים הָאֵלֶּא תִּהְיֶינָה עִיר וְאַחַר כָּךְ מִגְרְשֶׁיהָ סְבִיבוֹתֶיהָ. אָמַר לֵיהּ. מִי גָּרַם לָךְ. דְּלֹא יִלַּפְתְּ עִם חֲבֵירֶיךָ.

נִיחָא אִם אֶרְחַץ. אִם לֹא אֶרְחַץ. וְתִרְחַץ. אָמַר רִבִּי מָנָא. בְּשֶׁאָמְרָה. קוֹנָם הֲנָיְיתִי עָלֶיךָ מִשֶּׁאֶרְחַץ אִם אֶרְחַץ. וְיָפֶה לָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. בְּשֶׁלֹּא אָמְרָה אֶלָּא. קוֹנָם הֲנָיַית גּוּפִי עָלֶיךָ לְכְשֶׁאֶרְחַץ. וְיִכּוֹף. לֹא כֵן אָמַר רַב הוּנָא. הֲנָיְיתִי עָלֶיךָ. כּוֹפֶה וּמְשַׁמְּשָׁתוֹ. הֲנָיְיתְךָ עָלַי. הֲרֵי זֶה יָפֵר. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהִיא הֲנָיְיתוֹ וַהֲנָיְיתָהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. אִם אֶרְחַץ אִם לֹא אֶרְחַץ לְעוֹלָם. אִם אֶתְקַשֶּׁט וְאִם לֹא אֶתְקַשֶּׁט לְעוֹלָם. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי נָסָא. אִם אֶרְחַץ וְאִם לֹא אֶתְקַשֶּׁט. אִם אֶתְקַשֶּׁט וְאִם לֹא אֶרְחַץ.

## הלכה ב

**משנה:** אֵילּוּ הֵן נְדָרֵי עִינּוּי נֶפֶשׁ. אָמְרָה קוֹנָם פֵּירוֹת הָעוֹלָם עָלַי הֲרֵי זֶה יָכוֹל לְהָפֵר. פֵּירוֹת מְדִינָה עָלַי יָבִיא לָהּ מִמְּדִינָה אַחֶרֶת. פֵּירוֹת הַחֲנָווֹנִי זֶה עָלַי אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר. אִם לֹא הָיְתָה פַּרְנָסָתוֹ אֶלָּא מִמֶּנּוּ הֲרֵי זֶה יָפֵר דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵה.

**הלכה:** שְׁמוּאֵל אָמַר. אָמְרָה קוֹנָם פֵּירוֹת הָעוֹלָם עָלַי. וְהָיוּ שָׁם צְבוּרִים בְּסִידֵּקִי. יִקַּח לָהּ מֵהֶן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. קוֹנָם פֵּירוֹת בְּנֵי זוֹ הַמְּדִינָה עָלַי. וְהָיוּ שָׁם אַכְסָנָאִין מוֹכְרִין. יִקַּח מֵהֶן.

כְּתִיב וְכָל נֵדֶר וְכָל שְׁבוּעַת אִסָּר לַעֲנוֹת נָפֶשׁ. כְּגוֹן פִּילְפֵּל שֶׁאֲנִי טוֹעֶמֶת. קְלוֹסְקִין שֶׁאֲנִי טוֹעֶמֶת. לֹא סוֹף דָּבָר שֶׁיֵּשׁ מֵאוֹתוֹ הַמִּין אֶלָּא אֲפִילּוּ אֵין בּוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין. שְׁמָא יָבִיא לָהּ אֶחֱר מֵאוֹתוֹ הַמִּין. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת אַחַת יָפָה וְאַחַת רָעָה. נָתְנָה עֵינֶיהָ בְּיָפָה וְנָדְרָה מִן הָרָעָה הֲרֵי זֶה יָפֵר. מִפְּנֵי מָה הוּא מֵיפֵר. חֲבֵרַייָא אָמְרֵי. מִפְּנֵי נִדְרֵי עִינּוּי נֶפֶשׁ שֶׁלָּהּ. רִבִּי זְעִירָא וְרִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מִפְּנֵי נִדְרֵי עִינּוּי נֶפֶשׁ שֶׁלּוֹ. רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. כָּל הַנִּדָּרִים אָדָם מֵיפֵר חוּץ מֵהָאוֹמֶרֶת. הֲנָיְיתִי עַל פְּלוֹנִי. הָא הֲנָיַית פְּלוֹנִי עָלַי. יָפֵר. וְהָתַנִּינָן. קוֹנָם פֵּירוֹת חֲנָווֹנִי זֶה עָלַי אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי יוֹסֵי וַחֲלוּקִים עָלָיו. דְּתַנִּינַן תַּמָּן. אִם לֹא הָיְתָה פַּרְנָסָתוֹ אֶלָּא מִמֶּנּוּ הֲרֵי זֶה יָפֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. דּוּ מַקִּיף לָהּ. דּוּ יָב לָהּ. אָמַר רִבִּי מָנָא. דּוּ יָב לָהּ מִקָּמָה טָבָא.

## הלכה ג

**משנה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנָה לַבְּרִיּוֹת אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר וְיִכּוֹלָה הִיא לֵהָנוֹת בַּלֶּקֶט וּבַשִּׁכְחָה וּבַפֵּיאָה. קוֹנָם כֹּהֲנִים וּלְוִיִּים נֶהֱנִין לִי יִטְלוּ עַל כָּרְחָהּ. כֹּהֲנִים אֵילּוּ וּלְוִיִּים אֵילּוּ נֶהֱנִין לִי יִטְלוּ אֲחֵרִים.

**הלכה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנָה לַבְּרִיּוֹת כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כֵּינִי מַתְנִיתָא. וְיכוֹלָה הִיא לֵהָנוֹת בַּלֶּקֶט בַּשִּׁכְחָה וּבַפֵּיאָה. תַּנֵּי. וּבְמַעֲשֵׂר עָנִי. לֵית כָּאן מַעֲשֵׂר עָנִי. מַעֲשֵׂר עָנִי נִיתָּן בְּזָכְיָיה וְאֵילּוּ בַעֲזִיבָה.

רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. אָדָם נוֹתֵן מַעְשְׂרוֹתָיו בְּטוֹבַת הֲנָיָיה. וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין אָדָם נוֹתֵן מַעְשְׂרוֹתָיו בְּטוֹבַת הֲנָיָיה. מַאי טַעְמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. וְאִישׁ אֶת קֳדָשָׁיו לוֹ יִהְיֶה. וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לֹא יִהְיֶה. יִתְּנֵם לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה. קוֹנָם כֹּהֲנִים וּלְוִיִּים נֶהֱנִים לִי. יִטְּלוּ עַל כָּרְחוֹ. פָּתַר לָהּ בְּאוֹמֵר. אִי אֵיפְשִׁי לִיתֵּן מַתָּנוֹת כָּל עִיקָּר. תֵּדַע שֶׁהוּא כֵן. דְּתַנֵּינָן כֹּהֲנִים אֵילּוּ לְוִיִּים אֵילּוּ נֶהֱנִין לִי. יִטְּלוּ אֲחֵרִים. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. אֹמֶר הוּא יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל. הֵא לָךְ סֶלַע זֶה וְתֵן בְּכוֹר זֶה לְבֶן בִּתִּי כֹהֵן. פָּתַר לָהּ בְּרוֹצֶה לִיתְּנוֹ לִשְׁנַיִם וּבֶן בִּתּוֹ אֶחָד מֵהֶן. אָמַר לוֹ. הֵא לָךְ סֶלַע וְתֵן כּוּלּוֹ לְבֶן בִּתִּי כֹהֵן.

בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל. רִבִּי אוֹסֵר. מָה רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. רִבִּי חִזְקִיָּה בְשֵׁם רִבִּי אָחָא אָמַר. הָכִין אֲנִיבוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לָמָּה הוּא אָסוּר. לֹא מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. אוֹף רִבִּי יוֹחָנָן אִית לֵיהּ יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל אָסוּר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. וְעוֹד מִן הָדָא. הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַמְסַיְּעִין בַּגְּרָנוֹת אֵין נוֹתְנִין לָהֶן לֹא תְרוּמָה וְלֹא מַעֲשֵׂר. וְאִם נָתַן חִילֵּל. וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵן מְחַלְּלִין אוֹתָן. יוֹתֵר מִיכֵּן אָמְרוּ. תְּרוּמָתָן אֵינָן תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹתָן אֵינָן מַעֲשֵׂר וְהֶקְדֵּישָׁן אֵינָן הֶקְדֵּשׁ. וַעֲלֵיהֶן הַכָּתוּב אוֹמֵר רָאשֵׁיהָ בְּשׁוֹחַד יִשְׁפּוֹטוּ. וְהַמָּקוֹם מֵבִיא עֲלֵיהֶן שָׁלֹשׁ פּוּרְעָנִיּוֹת. לָכֵן בִּגְלָלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַם עִיִּין תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. הַמַּקְדִּישׁ בִּתְרוּמוֹת וּבְמַעְשְׂרוֹת וּבְמַתָּנוֹת וּבְמֵי חַטָּאת וּבְאֶפֶר חַטָּאת הֲרֵי זוּ מְקוּדֶּשֶׁת אַף עַל פִּי יִשְׂרָאֵל. פָּתַר לָהּ בִּתְרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לוֹ מֵאֲבִי אִמּוֹ כֹּהֵן.

## הלכה ד

**משנה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי עוֹשֶׂה עַל פִּי אַבָּא וְעַל פִּי אָבִיךָ וְעַל פִּי אָחִי וְעַל פִּי אָחִיךָ אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר. שֶׁאֵינִי עוֹשֶׂה עַל פִּיךָ אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָפֵר. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר יָפֵר שֶׁמָּא תַעֲדִיף עָלָיו יוֹתֵר מִן הָרָאוּי לוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר יָפֵר. שֶׁמָּא יְגָרְשֶׁנָּהּ וּתְהֵא אֲסוּרָה לַחֲזוֹר לוֹ.

**הלכה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי עוֹשֶׂה עַל פִּי אַבָּא כול'. תַּמָּן תַּנִּינָן. הַמַּקְדִּישׁ מַעֲשֵׂה יְדֵי אִשְׁתּוֹ הֲרֵי זוֹ עוֹשָׂה וְאוֹכֶלֶת. הַמּוֹתָר. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. הֶקְדֵּשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר. חוּלִּין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. בְּמוֹתָר חָמֵשׁ סְלָעִים פְּלִיגִין. דּוּ פָתַר לָהּ בְּמַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת וְאֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ מָעָה כֶסֶף לִצְרָכֶיהָ. וְתַנִּינָן. אִם אֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ מָעָה כֶסֶף לִצְרָכֶיהָ מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ

שֶׁלֹּה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּמוֹתָר לְאַחַר מִיתָה פְּלִיגִין. דּוּ פָתַר לָהּ בִּשְׁאֵינוֹ מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת. אֲבָל בְּמַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת דִּבְרֵי הַכֹּל קִידְּשׁוּ. וְכָא אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָפֵר. רִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר. שֶׁלֹּה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. שֶׁלֹּה. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר. שֶׁלּוֹ.

רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. יָפֵר. אָמַר רִבִּי בָּא. בְּשֶׁאָסְרָה מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ מִלַּעֲשׂוֹת עַד הה סְלָעִים הוּא כוֹפֶה. מִיכָּן וְאֵילַךְ אֵינוֹ כוֹפֶה. שֶׁמִּתְיָיֵרֵא שֶׁמָּא תַּעֲשֶׂה יֹתֵר וְנִמְצֵאת נֶהֱנֵית מִן הָאִסּוּר. לְפוּם כֵּן רִבִּי עֲקִיבָה אָמַר. יָפֵר שֶׁלּוֹ. אָמַר רִבִּי הִילָא. אֵיפְשָׁר לָהּ לַעֲשׂוֹת חֲמֵשׁ סְלָעִים מְצוּמְצָמוֹת. עַד הה סְלָעִים כּוֹפֶה. מִיכָּן וְאֵילַךְ אֵינוֹ כוֹפֶה. שֶׁמִּתְיָיֵרֵא שֶׁמָּא תַּעֲדִיף כָּל שֶׁהוּא וְנִמְצָא נֶהֱנֶה מִן הָאִסּוּר. לְפוּם כֵּן.

רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר. יָפֵר. אָמַר רִבִּי הִילָא. טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁאִם מְגָרְשָׁהּ הָיָה אָסוּרָה לַחֲזוֹר לוֹ וְאַף מַקְנִיטָתוֹ וְהוּא מְגָרְשָׁהּ.

## הלכה ה

**משנה:** נָדְרָה אִשְׁתּוֹ וְסָבוּר שֶׁנָּדְרָה בְתּוֹ. נָדְרָה בְתּוֹ וְסָבוּר שֶׁנָּדְרָה אִשְׁתּוֹ. נָדְרָה בַנָּזִיר וְסָבוּר שֶׁנָּזְרָה בַקֻּרְבָּן. נָדְרָה בַקֻּרְבָּן וְסָבוּר שֶׁנָּזְרָה בַנָּזִיר. נָדְרָה מִן הַתְּאֵינִים וְסָבוּר שֶׁנָּדְרָה מִן הָעֲנָבִים. מִן הָעֲנָבִים וְסָבוּר שֶׁנָּדְרָה מִן הַתְּאֵינִים. הֲרֵי זֶה יַחֲזוֹר וְיָפֵר.

**הלכה:** אָמְרָה קוֹנָם תְּאֵינִים וַעֲנָבִים אֵילּוּ כולי׳. אֲפִילּוּ שָׁמַע וְשָׁתַק. אֲפִילּוּ שָׁמַע וְקִיֵּים.

## הלכה ו

**משנה:** אָמְרָה קוֹנָם תְּאֵינִים וַעֲנָבִים אֵילּוּ שֶׁאֵינִי טוֹעֶמֶת קַיִּים לַתְּאֵינִים כּוּלּוֹ קַיִּים. הֵיפֵר עַל הַתְּאֵינִים אֵינוֹ מוּפָּר עַד שֶׁיָּפֵר אַף לָעֲנָבִים. אָמְרָה קוֹנָם תְּאֵינִים שֶׁאֵינִי טוֹעֶמֶת וַעֲנָבִים שֶׁאֵינִי טוֹעֶמֶת הֲרֵי אֵילּוּ שְׁנֵי נְדָרִים.

**הלכה:** אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. יְקִימֶינּוּ מִמֶּינּוּ. וִיפִירֶנּוּ מִמֶּינּוּ. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. יְקִימֶינּוּ כּוּלּוֹ. יְפִירֶנּוּ כּוּלּוֹ. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. יְקִימֶינּוּ מִמֶּינּוּ. וִיפִירֶנּוּ כּוּלּוֹ. וְאִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. יְקִימֶנּוּ כּוּלּוֹ. וִיפִירֶנּוּ מִמֶּינּוּ. מַתְנִיתָא כְּמָאן דְּאָמַר. יְקִימֶינּוּ מִמֶּינּוּ. וִיפִרֶנּוּ כּוּלּוֹ. דְּתַנֵּי קַיִּים לַתְּאֵינִים קַיִּים לְכוּלּוֹ. הֵפֵר לַתְּאֵינִים אֵינוֹ מוּפָּר עַד שֶׁיָּפֵר אַף לָעֲנָבִים. אָמְרָה. קוֹנָם תְּאֵינָה שֶׁאֵינִי טוֹעֶמֶת וְעוֹד עֲנָב. תַּפְלוּגְתָא דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר. אַחַר הַנֵּדֶר. וְרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אַחַר הָאִיסָּר.

## הלכה ז

**משנה:** יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ נְדָרִים אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ מְפִירִין יָפֵר. יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ מְפִירִין אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה נֵדֶר. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לֹא יָפֵר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יָפֵר.

**הלכה:** יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ נְדָרִים כול'. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. טַעֲמָא דְרִבִּי מֵאִיר עֵילָּה הִיא רוֹצֶה שֶׁתְּדוֹר וְיִנָּרְשֶׁנּוּ. דִּלְכֵן הָיָה לוֹ לְנָרְשָׁהּ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה.

## הלכה ח

**משנה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחַתְנוֹ וְהוּא רוֹצֶה לָתֵת לְבִתּוֹ מָעוֹת אוֹמֵר לָהּ הֲרֵי הַמָּעוֹת הָאֵילּוּ נְתוּנִים לָךְ בְּמַתָּנָה וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא לְבַעֲלִיךְ רְשׁוּת בָּהֶן. אֶלָּא מַה שֶּׁאַתְּ נוֹשֶׂא וְנוֹתֶנֶת בְּפִיךְ.

**הלכה:** הַמּוּדָּר הֲנָיָיה מֵחַתְנוֹ כול'. תַּנֵּי. וְלֹא לֵיךְ. אָמַר רִבִּי. מָאן תַּנָּא. וְלֹא לֵיךְ. רִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר עֶבֶד יַד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁאָמַר. וְלֹא לֵיךְ. הָא אִם לֹא אָמַר. וְלֹא לֵיךְ. זָכַת הָאִשָּׁה זָכָה בַעֲלָהּ.

## הלכה ט

**משנה:** וְנֶדֶר אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ. כֵּיצַד. אָמְרָה הֲרֵינִי נְזִירָה אַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם אַף עַל פִּי שֶׁנִּישֵּׂאת בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר. נָדְרָה וְהִיא בִרְשׁוּת הַבַּעַל וְהֵיפֵר לָהּ. אָמְרָה הֲרֵינִי נְזִירָה לְאַחַר שְׁלֹשִׁים אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים הֲרֵי זֶה מוּפָר. נָדְרָה בוֹ בַיּוֹם נִתְגָּרְשָׁה בוֹ בַיּוֹם הֶחֱזִירָהּ בּוֹ בַיּוֹם אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁיְּצָאת לִרְשׁוּת עַצְמָהּ שָׁעָה אַחַת אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר.

**הלכה:** וְנֶדֶר אַלְמָנָה וּגרוּשָׁה כול'. הָדָא הִיא רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר. אַחֲרֵי הַנֶּדֶר. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אַחַר הָאִיסָּר. הָיָה נָדֵר וְאִסַּר כְּאַחַת. הֵיךְ עֲבִידָא. אָמְרָה. הֲרֵינִי נְזִירָה לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְשָׁמַע בַּעֲלָהּ וְלֹא הֵיפֵר לָהּ וְגֵירְשָׁהּ וְהֶחֱזִירָהּ בְּתוֹךְ לֹ' יוֹם. הַיְינוּ נֵדֶר וְאִיסָּר כְּאַחַת.

## הלכה י

**משנה:** תֵּשַׁע נְעָרוֹת נִדְרֵיהֶן קַיָּימִין. בּוֹגֶרֶת וְהִיא יְתוֹמָה נַעֲרָה וּבָגְרָה וְהִיא יְתוֹמָה נַעֲרָה שֶׁלֹּא בָגְרָה וְהִיא יְתוֹמָה. בּוֹגֶרֶת וּמֵת אָבִיהָ נַעֲרָה בּוֹגֶרֶת וּמֵת אָבִיהָ נַעֲרָה שֶׁלֹּא בָגְרָה וּמֵת אָבִיהָ. נַעֲרָה שֶׁמֵּת אָבִיהָ וּמִשֶּׁמֵּת אָבִיהָ בָּגְרָה בּוֹגֶרֶת וְאָבִיהָ קַיָּים נַעֲרָה בּוֹגֶרֶת וְאָבִיהָ קַיָּים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אַף הַמַּשִּׂיא בִתּוֹ הַקְּטַנָּה וְנִתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה וְחָזְרָה אֶצְלוֹ עֲדַיִן הִיא נַעֲרָה.

**הלכה:** תֵּשַׁע נְעָרוֹת נִדְרֵיהֶן קַיָּימִין כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁתַּיִם הֵן. וְלָמָּה תַנִּינָן תֵּשַׁע. בִּשְׁבִיל לְחַדֵּד אֶת הַתַּלְמִידִים. וּכְרִבִּי יוּדָה שָׁלֹשׁ.

## הלכה יא

**משנה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנֵית לְאַבָּא וּלְאָבִיךְ אִם עוֹשָׂה אֲנִי עַל פִּיךְ. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֵית לָךְ אִם עוֹשָׂה אֲנִי עַל פִּי אַבָּא וְעַל פִּי אָבִיךְ הֲרֵי זֶה יֵפֵר.

**הלכה:** קוֹנָם שֶׁאֵינִי נֶהֱנִית לְאַבָּא וּלְאָבִיךְ כול'. תַּנֵּי. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. לֹא יָפֵר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. יָפֵר. מִפְּנֵי מָה הוּא מֵיפֵר. חֲבֵרַיָּיא אָמְרֵי. מִפְּנֵי עִינּוּי נֶפֶשׁ שֶׁלּוֹ. רִבִּי זְעִירָא וְרִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין מִפְּנֵי נִדְרֵי עִינּוּי נֶפֶשׁ שֶׁלָּהּ.

## הלכה יב

**משנה:** בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים שָׁלֹשׁ נָשִׁים יוֹצְאוֹת וְנוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה. הָאוֹמֶרֶת טְמֵיאָה אֲנִי לָךְ. שְׁמַיִם בֵּינִי לְבֵינָךְ. נְטוּלָה אֲנִי מִן הַיְּהוּדִים. חָזְרוּ לוֹמַר שֶׁלֹּא תְהֵא אִשָּׁה נוֹתֶנֶת עֵינֶיהָ בְּאַחֵר וּמְקַלְקֶלֶת עַל בַּעֲלָהּ. הָאוֹמֶרֶת טְמֵיאָה אֲנִי לָךְ תָּבִיא רְאָיָיה לִדְבָרֶיהָ. שְׁמַיִם בֵּינִי לְבֵינָךְ יַעֲשׂוּ דֶרֶךְ בַּקָּשָׁה. נְטוּלָה אֲנִי מִן הַיְּהוּדִים יָפֵר חֶלְקוֹ וּתְהֵא מְשַׁמְּשָׁתוֹ וּתְהֵא נְטוּלָה מִן הַיְּהוּדִים.

**הלכה:** רִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים כול'. הָא לֹא הֵבִיאָה רְאָיָיה לִדְבָרֶיהָ פְּשִׁיטָא שֶׁהִיא מוּתֶּרֶת לְבֵיתָהּ. אָמַר רִבִּי הִילָא. לֹא מִסְתַּבְּרָא אִם הָיָה חָבֵר יָחוּשׁ. וְאִם הָיָה כֹּהֵן שֶׁהִיא אֲסוּרָה לוֹכַל בִּתְרוּמָה. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרִין דְּרַבָּנִין וְהִתִּירָהּ לוֹכַל בִּתְרוּמָה. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. אַבָּא יְדַע רֵישָׁא וְסֵיפָא. אִיסְטְרַטִּיוֹת נִכְנְסוּ לָעִיר. וּבָאת אִשָּׁה וְאָמְרָה. אִיסְטְרַטִּיוֹט חִבְּקַנִי וְהִטִּיל שִׁכְבַת זֶרַע בֵּין בִּרְכַּיי. וְהִתִּירָהּ לוֹכַל בִּתְרוּמָה. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁאָמְרָה. הַבֵּיאִם שֶׁלִּי פִּיתַּנִי. אָמַר לָהּ. אֵין הַבֵּיאִם אָסוּר. וְאָסְרָהּ. הָכָא אַתְּ אָמַר. וְאָסְרָהּ. הָכָא אַתְּ אָמַר. וְהִתִּירָהּ. תַּמָּן בָּאַת לוֹסַר עַצְמָהּ וְהִתִּירָהּ. בְּרַם הָכָא בָּאת לְהַתִּיר עַצְמָהּ וְאָסְרָהּ.

שְׁמַיִם בֵּינִי לְבֵינָךְ. כַּמָּא דְשָׁמַיָּא רְחִיקִין מִן אַרְעָא כֵּן תְּהֵא הַאי אִיתְּתָא רְחִיקָה מִן הַהוּא גַּבְרָא. יַעֲשׂוּ דֶרֶךְ בַּקָּשָׁה. אָמַר רַב הוּנָא. יַעֲשׂוּ סְעוּדָה וְהֵן מִתְרַגְּלִין לָבוֹא דֶּרֶךְ סְעוּדָה.

תַּנֵּי. כְּלוּי אֲנִי מִמֵּךְ. פָּרוּשׁ אֲנִי מִמֵּךְ. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן נָטוּל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. תַּנִּיתָהּ בְּסוֹפָא. וּנְטוּלָה אֲנִי מִן הַיְּהוּדִים.

נִתְגָּרְשָׁה. תֵּלֵךְ וְתִידְבַּק בָּעַרְבִיִּים שֶׁחִשְׁקָה נַפְשָׁהּ בָּהֶם.

תַּנֵּי. הָאִשָּׁה שֶׁנָּדְרָה בַנָּזִיר וְשָׁמַע בַּעֲלָהּ וְלֹא הֵיפֵר לָהּ. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים. הוּא נוֹתֵן אֶצְבָּעוֹ בֵּין שִׁינֶּיהָ. שֶׁכֵּן אִם רָצָה לְהָקֵם מוּקָם. אָמַר. אֵי אֶפְשִׁי שֶׁתְּהֵא נְזִירָה. יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִין. הִיא נוֹתְנָה אֶצְבָּעָהּ בֵּין שִׁינֶּיהָ. שֶׁכֵּן אִם רָצָה לְהָקֵם מוּקָם. אוֹ שֶׁאָמְרָה. אֶיפְשַׁר שֶׁאֶהֱא נְזִירָה. תֵּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּתָהּ. דַּל כֵּן מָה כֵן אָמְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יְהוּדָה בַּמִּשְׁנָה. וְאָפִילוּ בַּמִּשְׁנָה הָאַחֲרוֹנָה. מִפְּנֵי מָה אֵינוֹ מֵיפֵר לָהּ. רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בַּמִּשְׁנָה הָאַחֲרוֹנָה. וְאָפִילוּ תֵּימָא בַּמִּשְׁנָה רִאשׁוֹנָה. מִפְּנֵי מָה נָדְרָה.